
ÖLÜ KIZLAR
Selva Almada
ÖLÜ KIZLAR
Selva Almada
Çeviren: İdil Dündar
verita

SELVA ALMADA

1973 yılında Entre Ríos, Arjantin'de doğdu. Üniversitede Reklamcılık okumaya başladı ama edebiyatla ilgilenmek için eğitimini yarıda bıraktı. İlk şiir kitabı *Mal de muñecas* 2003'te yayımlandı. İlk romanı *El viento que arrasa* (2012) ile eleştirmenlerin ve okurların beğenisini kazandı. Kitap çalışmalarının yanı sıra, halen Buenos Aires'te ve ükenin iç bölgelerinde yazarlık atölyeleri düzenlemektedir.

İDİL DÜNDAR

1978 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Klasik Arkeoloji bölümünden mezun oldu. 2010 yılından beri İspanya'da yaşıyor, İspanyolca ve İngilizceden çeviriler yapıyor.

Verita/Femina
ÖLÜ KIZLAR
Selva Almada
Chicas Muertas
© Selva Almada, 2012

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.
Türkçe Yayım Hakları © Verita Yayınları, 2015
Çeviri Eser © İdil Dündar, 2015

Verita Yayınları 1. Baskı, İstanbul, Kasım 2015

Dizi Editörü: Ezgi Kardelen
Yayıma Hazırlayan: Ezgi Kardelen
Kapak Tasarımı: Z. Türkiz Özbursalı
Kapak Fotoğrafı: © Mert Sinay, 2015
Fotoğraf Modeli: Arjin Gizem Dağhan
Dizgi ve Uygulama: Verita Tasarım

Baskı ve Cilt:
Berdan Matbaacılık – Sertifika No: 12491
Güven Sanayi Sitesi C Blok No:239
Topkapı İstanbul
Tel: 0212 613 11 12

Zehra Türkiz Özbursalı Verita Yayıncılık Tasarım
Reklam Bilişim ve Danışmanlık Hizmetleri
Sertifika No. 30974
Osmanağa Mah. Süleyman Paşa Sok. No: 30/A
34714 Kadıköy – İstanbul
Tel: 0216 550 55 51
Fax: 0216 550 55 41

www.veritakitap.com
e-posta: info@veritakitap.com
Dağıtım: satis@veritakitap.com

ISBN 978-605-65337-7-8

~İnceleme~

ÖLÜ KIZLAR

Selva Almada

İspanyolca aslından çeviren:

İdil Dündar

Veritа

Andrea, María Luisa ve Sarita'nın anısına.

o kadın neden bağırıyor?
kolaysa bil
bak ne güzel çiçekler
neden bağırıyor?
sümbüller papatyalar
neden?
neden ne?
o kadın neden bağırıyor?

–Susana Thénon

1

Entre Ríos eyaletinin doğusunda, merkezde yer alan, doğup büyüdüğüm köy Villa Elisa'da 16 Kasım 1986 sabahı gökyüzü tertemizdi, tek bir bulut bile yoktu.

Günlerden pazardı, babam evin arkasında mangal yapıyordu. Henüz barbekümüz yoktu, ama yere metal bir plaka, üstüne sıcak kömür ve en yukarıya da ızgarayı koyunca idare ediliyordu. Babam yağmur yağsa bile mangalı ertelemezdi: Etin ve kömürlerin üstünü kapatan başka bir metal plaka daha kullanmak yeterliydi.

Izgaranın yakınına, dut ağacının dalları arasına yerleştirilmiş portatif pilli radyo her zaman LT26 Radio Nuevo Mundo'ya ayarlıydı. Folklorik şarkılar çalıyor ve saat başı kısa bir haber bülteni geçiyordu. Yaklaşık elli kilometre uzaklıktaki, her yaz yanan ve bölgedeki bütün itfaiye istasyonlarının sirenlerini öttüren milli park El Palmar'da yangın dönemi henüz başlamamıştı. Danstan dönen gençlerin yolda yaptığı kazalar dışında, hafta sonları hemen hemen hiç olay olmuyordu. Akşamüstleri sı-

cak yüzünden futbol oynanamadığı için, gece şampiyonası başlamıştı.

O sabah erken saatte evin tavanını titreten şiddetli rüzgârla uyanmıştım. Yatakta gerinmiş ve bir anlığına yüreğimi ağzıma getiren bir şeye dokunmuştum. Şilte nemliydi ve bacaklarıma sümüksü, ılık bir şeylerin değdiğini hissettim. Hâlâ sersemlemiş haldeydim, zihnimde durumu toparlayabilmem birkaç saniye sürdü: Kedim bir kez daha yatağın ayakucunda doğurmuştu. Pencereden giren şimşeklerin ışığında, onu kıvrılmış, sarı gözleriyle bana bakarken gördüm. Yine onlara dokunmamak için dizlerimi karnıma çekerek cenin pozisyonuna geçtim.

Yandaki yatakta kız kardeşim uyuyordu. Mavi şimşekler yüzünü ve yarı-açık gözlerini aydınlatıyordu; hep öyle uyurdu, yaban tavşanları gibi: İnip kalkan göğsü artık tamamen durmuş olan fırtına ve yağmurdan bihaberdi. Ona bakarken ben de uyuyakaldım.

Uyandığımda sadece babam ayaktaydı. Annem ve kardeşlerim hâlâ uyuyordu. Kedi ve yavruları yatakta değildi. Doğumdan geriye sadece çarşafın ucundaki, kenarları koyu renkli sarımsı leke kalmıştı.

Avluya çıktım ve babama kedinin yine doğurduğunu ama onu ya da yavrularını bulamadığımı anlattım. Dut ağacının gölgesinde, ızgaradan uzakta, ama mangalı gözleyecek kadar yakında oturuyordu. Yerde, her zaman kullandığı paslanmaz çelikten bardak duruyordu; içinde de şarap ve buz. Bardak terlemişti.

"Yavrularını kulübeye saklamıştır," dedi.

O yöne doğru baktım ama araştırmaya kalkışmadım. Eskiden beslediğimiz deli bir köpek bir seferinde yavru-

larını kulübeye gömmüştü. Birinin de kafasını kopartmıştı.

Dut ağacının tepesi, yaprakların arasından süzülen altın rengi güneş ışınlarının parladığı yeşil bir gökyüzü oluşturuyordu. Birkaç hafta içinde meyveyle dolacak, sinekler vızıldayarak etrafında kümelenecek, her yere olgun dutların o ekşi ve tatlı kokusu yayılacak, kimse bir süreliğine ağacın gölgesinde oturmak istemeyecekti. Ama o sabah çok güzeldi. Sadece noel süslemeleri gibi yeşil ve parlak olan tüylü tırtıllara dikkat etmek gerekiyordu, bazen kendi ağırlıklarıyla yapraklardan düşüyor ve deride dokundukları yeri asitli kıvılcımlarıyla yakıyorlardı.

O sırada radyoda haberi verdiler. Dikkatimi vermiyordum, ama net bir şekilde duydum.

O sabah erken saatte, yirmi kilometre uzaklıktaki San José köyünde bir genç kızı yatağında uyurken öldürmüşlerdi.

Babam ve ben sessiz kaldık.

Durduğum yerde, sandalyesinden kalktığını, kömürleri demir bir çubukla eşelediğini, düzelttiğini, daha büyük olanları vurarak kırdığını gördüm; yüzü ateşin sıcağı yüzünden damlacıklarla kaplanmıştı, yeni yerleştirilen et yumuşak bir şekilde cızırdıyordu. Bir komşu geçerken ona seslendi. Babam başını çevirdi, hâlâ ızgaraya eğilmiş haldeydi ve boştaki elini kaldırdı. "Geliyorum," diye bağırdı. Ve kendisi geri dönene kadar ızgarayı sıcak tutacaklarını hesaplayıp sadece birkaç tane bırakarak, aynı demir çubukla kömür yatağını dağıtmaya başladı, plakanın bir ucuna, *ñandubay* ağacından kütüklerin yandığı yere doğru itti. "Geliyorum" demek, birkaç kadeh içmek

için köşedeki bara kadar gitmek demekti. Çimenlerin üzerinde bir kenara atılmış duran sandaletleri giydi ve dut ağacının dalında asılı duran gömleğini alıp üstüne geçirdi.

"Sönmeye başladığını görürsen birkaç kömür daha yaklaştır, ben geliyorum," dedi ve dondurmacının geçtiğini gören çocuklar gibi hızla terliklerini şıpırdatarak sokağa çıktı.

Sandalyesine oturdum, bıraktığı bardağı elime aldım. Metal buz gibiydi. Bir buz parçası şarabın posasında yüzüyordu. İki elimle yakaladım ve emmeye başladım. Başta hafif bir alkol tadı vardı ama hemen sonra sadece su kaldı.

İyice küçülünce azıdişlerimin arasında çıtırdattım. Avuç içimi şortumdan açıkta kalan bacağıma dayadım. Buz gibi soğuğu hissedince irkildim. "Bir ölünün eli gibi," diye düşündüm. Aslında daha önce hiç ölü eline dokunmamıştım.

On üç yaşımdaydım ve o sabah ölü kızla ilgili o haber gözlerimi açtı. Herhangi bir ergenin evine benzeyen evim dünyanın en güvenli yeri değildi. Evinin içinde seni öldürebilirlerdi. Dehşet seninle aynı çatının altında var olabilirdi.

Sonraki günlerde daha fazla detay öğrendim. Kızın adı Andrea Danne'ydi, on dokuz yaşındaydı, sarışın, açık renk gözlüydü, güzeldi, erkek arkadaşı vardı ve psikoloji öğretmenliği okuyordu. Onu kalbine bir bıçak saplayarak öldürmüşlerdi.

***

Yirmi yıldan uzun bir süre Andrea yakınımda oldu. Başka ölü kadın haberleriyle geri dönüyordu. Ulusal gazetelerde baş sayfaya çıkan isimler gittikçe çoğalıyordu: María Soledad Morales, Gladys Mc Donald, Elena Arreche, Adriana ve Cecilia Barreda, Liliana Tallarico, Ana Fuschini, Sandra Reitier, Carolina Aló, Natalia Melman, Fabiana Gandiaga, María Marta García Belsunce, Marela Martínez, Paulina Lebbos, Nora Dalmasso, Rosana Galliano. Her biri bana Andrea'yı ve cezasız kalan katilini düşündürüyordu.

Bir yaz mevsiminde, ülkenin kuzeydoğusundaki Chaco'da birkaç gün geçirirken, yerel gazetede bir habere rastladım. Başlık şöyleydi: "María Luisa Quevedo cinayetinin üzerinden yirmi beş yıl geçti." 8 Aralık 1983'te Presidencia Roque Sáenz Peña şehrinde öldürülen on beş yaşında bir kız. María Luisa birkaç gün boyunca kayıptı, ardından, tecavüz edilmiş ve boğularak öldürülmüş cesedi şehrin dışındaki boş bir arazide bulunmuştu. Bu cinayetten suçlu bulunan hiç kimse olmamıştı.

Kısa süre sonra, 12 Mart 1988'de kaybolan ve cesedi aynı senenin 29 Aralık'ında Córdoba eyaletindeki Villa Nueva şehrinde, Tcalamochita nehrinin kıyısında bulunan yirmi yaşındaki Sarita Mundín de haberlere konu oldu. Çözülmeyen bir diğer dava.

Seksenli yıllarda öldürülen üç taşralı genç kız; ülkemizde henüz kadın cinayeti teriminin bilinmediği dönemde gerçekleşen üç cezasız kalmış ölüm. O sabah ben de, iki yıl önce öldürülmüş olan María Luisa'nın ve henüz hayatta olduğu halde iki yıl sonra başına gelecekler den habersiz olan Sarita Mundín'in adlarını bilmiyordum.

Bir kadını sadece kadın olduğu için öldürebileceklerini bilmiyordum, ama zaman içinde birbiriyle ilişkilendireceğim hikâyeler dinlemiştim. Kadının ölümüne neden olmayan ama onu kadın düşmanlığına, tacize ve değersizleştirmeye maruz bırakan hikâyeler.

Bunları annemin ağzından dinlemiştim. Özellikle bir tanesi aklımda yer etmişti. Annem çok gençken gerçekleşmiş bir olaydı bu. Kızı tanımadığı için adını da hatırlamıyordu. Ama Villa Elisa'nın yakınındaki La Clarita köyünde yaşayan bir genç kızmış. Evlenmek üzereymiş ve gelinliğini bizim köyden bir terzi dikiyormuş. Ölçü alma ve iki kez de prova için annesiyle birlikte, ailenin arabasıyla gelmiş. Son provaya ise tek başına gelmiş; kimse onu getirememiş, o da bu yüzden bir otobüse binmiş. Yalnız yürümeye alışık değilmiş, yolunu şaşırmış ve hatırlamaya çalışırken mezarlığa giden yola girmiş. Belirli saatlerde ıssızlaşan bir yolmuş bu. Bir arabanın geldiğini gördüğünde, dönüp dolaşarak iyice kaybolmak yerine sormanın daha iyi olacağını düşünmüş. Aracın içindeki dört erkek onu kaçırmış. Birkaç gün boyunca metruk bir evde çıplak, bağlanmış ve ağzı kapatılmış bir şekilde tutulmuş. Canlı kalmasına yetecek kadar yemek ve içecek vermişler. Canları her istediğinde ona tecavüz etmişler. Genç kız sadece ölmeyi bekliyormuş. Küçük bir pencereden tek görebildiği şey gökyüzü ve kırlık araziymiş. Bir gece adamların bir arabayla uzaklaştığını duymuş. Cesaretini toplayıp bağlarını çözmeyi ve pencereden kaçmayı başarmış. İçinde yaşanılan bir eve rastlayana kadar kırlık alanda koşmuş. Orada ona yardım etmişler. Kimse ne alıkoyulduğu yeri, ne de onu kaçıranları bulabilmiş. Birkaç ay sonra erkek arkadaşıyla evlenmiş.

Hikâyelerin bir diğeri ise, iki ya da üç yıl önce gerçekleşmişti.

Üç delikanlı bir cumartesi günü dansa gitmişler. İçlerinden biri, Villa Elisa'nın geleneksel ailelerinden birinin kızına âşıkmış. Kız onunla hem ilgileniyor hem de ilgilenmiyormuş. Delikanlı onu aradığında kız önce kendisini bulmasına izin veriyor, daha sonra ortadan kayboluyormuş. Bu kedi ve fare oyunu birkaç ay sürmüş. Dans gecesi de diğer günlerden farklı değilmiş. Dans etmişler, bir kadeh içki içip çene çalmışlar ve kız yine onu ortada bırakıp kaybolmuş. Delikanlı teselli bulmak için iki arkadaşının bir süredir içki içmekte olduğu bara gitmiş. Fikir de onlardan çıkmış. Neden kızı dans çıkışında bekleyip dünyanın kaç bucak olduğunu göstermiyorlarmış? Âşık genç arkadaşlarını duyar duymaz kendine gelmiş. "Delirmiş bunlar, ne saçmalıyorlar; en iyisi gidip uyumak," diye düşünmüş. "Süt çocuğu" lafları dolaşmış.

Ama arkadaşları ciddiymiş. O gösterip de vermeyenlere hadlerini bildirmek gerekmiş. Onlar da erken ayrılmışlar. Ve evinin yanındaki boş bir arazide kızı beklemişler. Genç kız her hâlükârda oradan geçmek zorundaymış.

Dansa birlikte gittiği kız arkadaşıyla evleri birbirine çok yakınmış. Arkadaşı evine girmiş, kız da hiçbir zaman hiçbir olayın gerçekleşmediği bir köyde, bütün dans gecelerinde geçtiği yoldan sakince yürümeye devam etmiş. Onu karanlıkta yakalayıp dövmüşler, ikisi birden, sırayla, birkaç kere içine girmişler. Ve penislerini kullanmaktan sıkıldıklarında ona bir şişeyle tecavüz etmeye devam etmişler.

2

Güneş sabahın erken saatlerinden beri, Quevedo ailesinin Chaco'daki Presidencia Roque Sáenz Peña şehrinin Monseñor de Carlo mahallesinde bulunan evinin çatısındaki metal plakaları ısıtıyordu. Aralık ayının ilk günleri, ülkenin o bölgesinde alışıldık olan 40 derece sıcaklıklarla geçecek Chaco yazını müjdeliyordu. Odasının uykulu havasında María Luisa gözlerini açtı ve yatakta doğruldu, kalkmaya ve Casucho ailesinin evindeki işine gitmek için evden çıkmaya hazırdı. Orada temizlikçi olarak çalışmaya kısa süre önce başlamıştı.

Giymek için ince ama güzel kıyafetler seçti. Çalışırken güneşten ve çamaşır suyu damlalarından rengi solmuş eski bir tişört ve etek giyse de, sokakta bakımlı dolaşmayı seviyordu. Kısıtlı genç kız dolabından dar bir tişört ve bele dolanarak bağlanan deri bir kemerle süslenmiş ince kumaştan bir etek seçti. Yüzünü yıkadı, ne uzun ne de kısa olan düz, koyu renk saçlarını taradı. Deodorant şişesini salladı ve koltukaltlarından sonra vücudunun geri

kalanına da sıktı. O parfümlü ve şekerli bulutun içinde süzülerek mutfağa gitti. Annesinin koyduğu üç ya da dört bardak mate çayını içti ve evden çıktı.

Kısa süre önce, o sene anneler gününe denk gelen 19 Ekim'de* on beş yaşını doldurmuştu. Henüz vücudu gelişmemiş, ufak tefek bir kızdı. On beş yaşındaydı, ama on iki gösteriyordu.

Casucho'ların evi Sáenz Peña şehrinin merkezindeydi ve María Luisa yaklaşık yirmi blokluk yolu yürüyerek geçiyordu. O 8 Aralık sabahı Bakire Meryem günüydü; yarı tatil sayılırdı çünkü bazı dükkânlar açıktı. Ama şehirde hayat yarı yarıya durmuştu, yani sokakta çok fazla insan yoktu.

Mutluydu, çünkü bu ilk işiydi. Çalışmaya sabah erken saatte, yedide başlıyordu ve yemekten sonra tabakları yıkayıp, akşamüstü üçte çıkıyordu.

Bayram olduğu için bir süre dışarıda vakit geçirmeyi düşündüyse de, annesi Ángela Cabral'a söylemedi, o da hava karardığında María Luisa'nın ya da aile içindeki adıyla Chiqui'nin işten dönmediğini görünce endişelenmeye başladı.

Altı çocuğunun babası olan kocasından ayrıldığından beri, Ángela iki genç kızı ve yirmi yedi yaşındaki bekâr oğlu Yogui'yle birlikte yaşıyordu. Yogui evin erkeğiydi, dolayısıyla annesinin yardım istediği ilk kişi de o oldu.

Yogui akşamüstleri çalışmadığı için birkaç arkadaşıyla beraber halka açık bir yüzme havuzuna gitmişti. Bir

* Arjantin'de Anneler Günü Ekim'in üçüncü Pazar gününde kutlanır –ed.n.

kuzeni onu orada bulup Chiqui işten sonra eve dönmediği için Ángela'nın ağladığını söyledi.

Yogui'nin genç kızı aramak için gittiği ilk yer, çocukların pek anlaşamadığı Bolivyalı yeni karısıyla birlikte yaşayan baba Oscar Quevedo'nun evi oldu. Ama María Luisa oraya gitmemişti. O andan itibaren aramalar yoğunlaştı, fakat saatler geçtikçe durum umutsuzlaşmaya başladı.

Genç kızın 8 Aralık 1983 Perşembe akşamüstü saat üçte işten çıkmasıyla ayın 11'i Pazar sabahı cesedinin bulunması arasındaki süreçte başına neler geldiğini ya da nerede olduğunu ne tanıklar ne de polisin araştırmaları ortaya çıkarabildi.

Sadece María Luisa'nın iki yeni arkadaşı Norma Romero ve Elena Taborda, ifadelerinde onu işten çıkarken gördüklerini, birkaç blok boyunca birlikte yürüdüklerini ve daha sonra ayrıldıklarını söylediler.

11 Aralık sabahı Primera karakolunun telefonu çaldığında, polis arama çalışmalarına daha yeni başlamıştı. Telefondaki kişi, şehrin dış mahallesindeki 51 ve 28 numaralı sokaklar arasındaki boş bir arazide bir ceset olduğunu haber veriyordu. Şimdi boş olan o bölgeden bir zamanlar tuğla yapmak için toprak çıkartılmış ve geriye, yağmur yağdığında suyla dolarak çevredekilerin "baraj" adını verdiği bir göle dönüşen, fazla derin olmayan geniş bir çukur kalmıştı. Kızın cesedini bu küçük sığ göle bırakmışlardı. İşe gitmek için evden çıktığı sabah üzerinde olan deri kemerle boğulmuştu.

***

O Pazar günü tam da aynı saatlerde, 1107 kilometre uzaklıktaki Buenos Aires'te, yedi yıl süren diktatörlüğün ardından, Arjantin'in ilk anayasal başkanı Raúl Alfonsín'in göreve gelmesini kutlamak için düzenlenen halk şenlikleri yavaş yavaş sona eriyordu. Şenlikleri en son terk edenler, basamaklarına kadar dolmuş olan otobüslerin hiç durmadan geçip gittiği duraklarda uyukluyordu.

Cumartesi günü Sáenz Peña'da herkes televizyon karşısındaydı; sabahın sekizinde başlayan ve gün boyunca Ulusal Kanal'dan canlı yayınlanan şenliklerle etkinlikleri izlemişlerdi. Gece olduğunda onlar da şehrin ana meydanı San Martín'e kutlama yapmaya gitmişlerdi. Arabası olanlar antenlerinde Arjantin bayraklarını dalgalandırarak, korna çalarak ve vücutlarının yarısını camdan sarkıtmış halde kollarını sallayıp şarkı söyleyerek şehir merkezinde bir konvoy oluşturmuştu. Chaco'nun seçilmiş valisi Florencio Tenev, Peroncu muhalefet partisindendi, yeni başkan ise radikal partiden; yine de demokrasiye dönüş, politik renklerden daha önemliydi ve kimse şenliğin dışında kalmak istemiyordu.

Herkes kutlama yaparken, Quevedo ailesi María Luisa'yı aramaya devam ediyordu.

***

Sarita Mundín'in canlı görüldüğü son tarih olan 12 Mart 1988 günü de genç kız için oldukça sıradandı. Son birkaç haftayı Villa María'nın dışında, Córdoba şehrinde hastanede yatmakta olan annesine bakarak geçirmişti. Geri dönerken annesini getirmiş, dört yaşındaki oğlu

Germán ve on dört yaşındaki hamile kız kardeşi Mirta'yla birlikte yaşadığı San Martín caddesindeki küçük daireye yerleştirmişti. Anne yeni ameliyat olmuştu ve bakıma ihtiyacı vardı. Kız kardeşler için, aynı evde otururken ona bakmak daha kolay olacaktı. Mümkün olduğunca yerleştiler; daire çok küçüktü.

Âşığı Dady Olivero evi kiralamak için ona yardım ederken, orada sadece Sarita'yla Germán'ın oturacağını düşünmüştü; böylelikle, şehir *mobilyalarının* evli ve tanınmış bir işadamı için tehlike arz eden gevezeliği olmadan, rahatça onu ziyaret edebilecekti. Olivero ve ailesi, *El Mangrullo* buzdolaplarının sahibiydi.

Hem Córdoba'da geçirdiği günler yüzünden hem de annesinin orada yaşamaya başlaması nedeniyle, Sarita ve Dady bir süredir buluşamıyordu. O gün Dady yalnız ve rahat olabilecekleri bir yere gitmek için onu arabayla almaya geleceğini haber vermişti.

Kadının canı onunla gitmek istemiyordu. Evli ve kendisinden on yaş büyük olan adamla ilişkisi artık tükenmeye başlamıştı. Görünüşe göre, Córdoba'da bir gençle tanışmıştı ve heyecanlıydı. Ama o akşamüstü kendisini almaya geldiğinde, canı istememesine rağmen yanına bir havlu –nehre gideceklerdi– ve cüzdanını aldı, merdivenleri kullanarak zemin kata indi.

İlişkinin henüz umut vaat ettiği ve hayatını değiştirmek için bir fırsat olarak göründüğü ilk günlerdeki gibi hazırlanmamıştı. Uzun bir etek, bir tişört ve sandalet giyip aşağı indi. Süslense de süslenmese de Sarita güzel bir kadındı: Zayıftı; kestane rengi, dalgalı saçları vardı; açık tenli ve yeşil gözlüydü.

Mirta ve Germán kaldırıma kadar ona eşlik ettiler. Çocuk, annesinin kaldırıma paralel park etmiş arabaya doğru ilerlediğini görünce onunla birlikte gitmek istedi. Ama arabanın içindeki sürücü o kadar ciddi bir ifadeyle reddetti ki, çocuk surat asarak teyzesinin eteğine sığındı. Sarita arkasına döndü, onu öptü ve dönüşte ona bir hediye getireceğine söz verdi.

Ama o gezintiden hiçbir zaman dönmedi.

Neredeyse bir yıl boyunca kayıptı. Aralık ayının sonlarında mandıra çiftçisi Ubaldo Pérez, Villa María şehrini Villa Nueva şehrinden ayıran Tcalamochita nehrinin kıyısındaki bir ağacın dallarına takılmış insan iskeleti kalıntıları buldu. Villa Nueva tarafındaki, La Herradura olarak bilinen bir yerin yakınındaydılar. Kalıntıların durumuna, kemiklerin soyulmuşluğuna bakılırsa, âşığıyla birlikte gittiği gün öldürülmüş olması mümkündü, ama nasıl öldürüldüğü hiçbir zaman belirlenemedi.

***

Üniversiteye başladığımda, bir kız arkadaşımla birlikte, köyümden iki yüz kilometre uzaklıktaki eyalet başkenti Paraná'ya yerleştim. Çok az paramız vardı, bir pansiyonda kıt kanaat yaşıyorduk. Tasarruf etmek için, ailelerimizi ziyaret etmek istediğimiz hafta sonlarında otostop çekmeye başladık. Başlarda bize eşlik etmesi için tanıdığımız bir erkek öğrenci de buluyorduk. Sonra yanımızda erkek olmadığında bizi daha çabuk aldıklarını fark ettik. İki ya da üç kişi olduğumuzda tehlike olmadığını düşünüyorduk. Ve bir süre sonra, kendimize güvenimiz de artınca, eşlikçi bulamadığımız zamanlarda

yalnız yolculuk etmeye başladık. Bazı dönemlerde sınavlar yüzünden köy ziyaretlerimiz aynı zamana denk gelmiyordu. Otomobillere, kamyonlara ya da kamyonetlere biniyorduk. Aracın içinde birden fazla erkek varsa binmiyorduk, ama bunun dışında fazla önlem almıyorduk.

Beş yıl boyunca bilet parası ödemeden yüzlerce kez gidip geldim. Otostop yapmak yolculuk etmenin en ucuz yoluydu ve bazen ilginç de oluyordu. Yeni insanlarla tanışıyordunuz. Sohbet ediyordunuz. Çoğunlukla karşıdakini dinliyordunuz: Özellikle mesleklerinin yalnızlığından sıkılmış kamyon şoförleri, biz onlara mate çayı doldururken bütün hayat hikâyelerini anlatıyorlardı.

Arada bir rahatsız edici durumlar da oluyordu. Bir seferinde Mendozalı bir kamyon şoförü bana dertlerini anlatırken, bazı kız öğrencilerin biraz para kazanmak için onunla yattıklarını, bunun ona göre hiç de kötü olmadığını, kızların bu şekilde eğitimlerini karşılayıp ebeveynlerine yardımcı olduklarını söyledi. Sözleri bir imanın ötesine geçmedi, ama ineceğim yere gelene kadar kendimi oldukça huzursuz hissettim. Bir arabaya her binişimde ilk baktığım şey kapı kolunun yeriydi. Sanırım o gün cama yapışacak kadar kenara çekildim ve dışarı atlamak zorunda kalırsam diye düşünerek kapının kolunu kavradım. Başka bir seferdeyse, çok hızlı kullandığı pahalı bir arabası olan genç bir tip, jinekolog olduğunu söyledi ve bir kadının düzenli olarak yaptırması gereken kontrollerden, tümör taraması yaptırmanın, kanseri zamanında fark etmenin öneminden bahsetmeye başladı. Kontrollerimi yaptırıp yaptırmadığımı sordu. Doğru olmadığı halde, "Tabii ki," dedim, "her yıl." Konuşmaya ve araba kullanmaya devam ederken bir kolunu uzattı ve

memelerime dokunmaya başladı. Kaskatı kesildim, emniyet kemeri göğsümün üzerinden geçiyordu. Gözünü yoldan ayırmadan bana şöyle dedi: "Bütün şüpheli yumruları ancak bu şekilde, kendine böyle dokunarak fark edebilirsin."

Ama sadece bir kez gerçekten tehlikede olduğumuzu hissettim. Bir pazar akşamüstü, bir kız arkadaşımla birlikte Villa Elisa'dan Paraná'ya gidiyorduk. Yolculuk iyi geçmemişti, bizi kısa mesafeler için alıyorlardı. Birkaç kere otomobil ve kamyonlara binip indik. Sonuncusu bizi Paraná'dan yaklaşık altmış kilometre mesafedeki Viale'nin yakınında bulunan bir yol ayrımında bırakmıştı. Hava kararıyordu ve yolda tek bir canlı varlık yoktu. Sonunda bir arabanın yaklaştığını gördük. Turuncu renkte, ne eski ne de yeni bir otomobildi. İşaret ettik, sürücü güvenlik şeridine girdi. Ona yetişmek için birkaç metre koştuk. Paraná'ya gidiyordu, bu yüzden bindik; arkadaşım altmış yaşlarındaki erkek sürücünün yanına oturdu, ben de arka koltuğa. İlk birkaç kilometre boyunca her zamanki şeylerden bahsettik: hava durumu, nereli olduğumuz, ne okuduğumuz. Adam bölgede sahip olduğu tarlalardan döndüğünü söyledi. Arka koltuktan çok iyi duyulmuyordu, arkadaşımın sohbeti yürüttüğünü görünce koltukta arkama yaslandım ve camdan bakmaya başladım. Garip bir şeyler olduğunu fark ettiğimde ne kadar zaman geçmişti bilmiyorum. Adam bakışlarını yoldan ayırıyor ve arkadaşımla konuşmak için başını eğiyordu, neşelenmişti. Biraz doğruldum. O zaman elinin arkadaşımın dizine hafifçe çarptığını, aynı elin yukarı çıkıp kolunu okşadığını gördüm. Havadan sudan bahsetmeye başladım: yolun durumundan, o hafta gi-

receğimiz sınavlardan. Ama adam bana ilgi göstermedi. Arkadaşımla konuşmaya devam ediyor, vardığımız yerde onu bir şeyler içmeye davet ediyordu. Arkadaşım sakinliğini ya da gülümsemesini yitirmemişti, ama içinden en az benim kadar korktuğunu biliyordum. "Hayır, teşekkürler, erkek arkadaşım var." "Bana ne, ben kıskanç biri değilim. Erkek arkadaşın henüz çocuktur, sana hayata dair ne öğretebilir ki. Senin gibi küçük bir kızın ihtiyaç duyduğu şey benim gibi olgun biri. Koruma. Ekonomik güç. Deneyim." Cümleler bana kesik kesik ulaşıyordu. Dışarıda gece olmuştu ve yolun kenarındaki tarlalar bile görünmüyordu. Dört tarafımıza baktım: Her yer simsiyahtı. Koltuğumun arkasına, arabanın arka camına yaslanmış silahları fark edince kanım dondu. İki uzun silah, tüfek ya da ona benzer bir şeyler.

Arkadaşım adamın ısrarla yaptığı bütün davetleri kibarca ve soğukkanlılıkla reddetmeye devam ediyor, bileğini yakalamaya çalışan ellerinden kaçınıyordu. Ben, kimse bana dikkat etmese de, durmadan konuşmaya devam ediyordum. Konuşmak, konuşmak, konuşmak –ben ki hiç konuşmam– sonsuz bir umutsuzluk eylemiydi.

O sırada, kanımı donduran şey onu vücuduma geri verdi. Ben silahlara ondan daha yakındım. Daha önce hiç silah kullanmamış olsam bile.

Sonunda şehrin girişinin ışıkları göründü. Bizi merkeze götürecek otobüsün durduğu benzin istasyonu... Bizi orada indirmesini istedik. Adam küçümseyerek gülümsedi, yolun kenarına yaklaştı ve durdu: "Evet, en iyisi inin, sıçtığımın gerizekâlıları."

İndik ve otobüs durağına kadar yürüdük. Turuncu arabanın motorunu çalıştı ve gitti. Uzaklaştığında çanta-

ları yere attık, sarıldık ve ağlamaya başladık.

***

Belki María Luisa ve Sarita da ölmeden hemen önce kaybolduklarını hissetmişlerdir. Ama Andrea Danne 16 Kasım 1986'da bıçaklandığında uyuyordu.

O Cumartesi, Eduardo'yla sevgili oldukları bir buçuk yıldan beri geçirdiği diğer cumartesilere benziyordu. Başka seferlerde olduğu gibi dansa ya da bir motele gitmemişler, günü oldukça erken bitirmişlerdi. Pazartesi günü Andrea, o sene okumaya başladığı psikoloji öğretmenliğinin ilk final sınavına girecekti. Gergindi, kendine güvenmiyordu ve erkek arkadaşıyla dışarı çıkmak yerine erken yatıp bir süre yatakta ders çalışmayı tercih etmişti.

Ama Eduardo motoruyla onu ziyarete gelince, yine de birlikte birkaç saat geçirdiler. Mate çayı içtiler ve kaldırımda oturarak çene çaldılar; çok sıcak bir gündü ve fırtına uyarısı verilmişti.

Güneş mahallenin alçak evlerinin ardında gözden kaybolmuştu; Centenario sokağının az sayıdaki lambası yandı ve etrafı sineklerle doldu. Sulama kamyonu sokağın tozunu bastırıp, yağmur kokan bir buhar kaldırarak geçti.

Saat dokuzda mutfağa gittiler, Milano usulü sandviçler hazırladılar, soğuk birer içecek aldılar ve kaldırıma geri döndüler. Ev küçüktü, dolayısıyla anne babasıyla erkek kardeşi evdeyken, bir parça mahremiyet bulmak evin dışında daha kolay oluyordu.

Onlar sandviçlerini yerken Andrea'nın kız kardeşi Fabiana geldi ve gece gideceği dans için kıyafet seçmesi-

ne yardım etmesini istedi. San José şehrinde bir gelenek haline gelen "On Beş Yaş Gecesi" Santa Rosa kulübünde düzenleniyordu; o sene on beş yaşını dolduran bütün kızlar kıyafetleriyle defile yapıyor ve içlerinden en güzel olanı seçiliyordu.

Bu yüzden kız kardeşler eve girdi ve Eduardo tek başına kalarak sandviçini bitirdi.

Komşular sandalyeleri dışarı çıkartıyor, bazıları televizyonları kaldırıma doğru çeviriyor, sesini de sokağın gürültüsü içinde duyabilmek için sonuna kadar açıyordu: Çok az sayıda otomobilden ve ebelemece oynayan ya da ateşböceği avlayan çocuk gruplarından başka hiçbir şey yoktu. O yıllarda kablolu yayın yoktu, kanallar antenle ayarlanıyordu ve o bölgede sadece Buenos Aires'in 7. kanalı ve Paysandú'nun 3. kanalı çıkıyordu, yani herkes hemen hemen aynı programları seyrediyordu. Sivrisinekleri kaçırmak için yakılan spirallerin kokusu bir süre havayı doldurdu.

Daha geç saatte, Andrea ve Eduardo motorla şehir merkezinde dolaşmaya çıktılar. Ana meydanın çevresinde, sanki geçit töreni yapıyormuş gibi çok yavaş bir şekilde turlayan otomobil ve motorlar yüzünden trafik tıkanmıştı. Dondurma yediler ve Andrea'nın evine geri döndüler.

Anne babası ve erkek kardeşi yatmış, Fabiano da dansa gitmişti. Ev sessizdi, anne babasının yatak odasındaki açık televizyonun sesi ince duvarlardan belli belirsiz duyuluyordu. Gençler öpüşüp birbirlerine dokunarak mutfakta biraz vakit geçirdiler. Bir süre sonra avluda bir gürültü duydular. Eduardo bakmak için çıktı ama garip bir şey görmedi, fakat ağaçların tepesini ve komşuların

ipinde asılı kıyafetleri sallayan rüzgâr, havanın kötüleşmeye başladığını haber veriyordu. Tekrar içeri girdiğinde durumu kız arkadaşına anlattı ve fırtınaya yolda yakalanmaması için gitmesinin daha iyi olacağına karar verdiler. Hemen gitmedi, öpüşmeye ve giysilerin altından birbirlerine dokunmaya devam ettiler. Ta ki genç kız kararlı davranana kadar: Gitse iyi olurdu.

Sokağa kadar ona eşlik etti. Rüzgâr uzun, sarı saçlarını karıştırıyor ve kıyafetlerini vücuduna yapıştırıyordu. Son bir kez öpüştüler, Eduardo motorunu çalıştırdı ve Andrea koşarak eve girdi.

Avluya açılan pencereyi açık bıraktı. Sıcaklık biraz düşmüş olsa da, duvarlar hâlâ sıcak, çarşaflar yeni ütülenmiş gibi ılıktı. Üstündeki askılı tişört ve külotuyla kendini yatağa attı; zımbalanmış, altı çizilmiş ve kenarlarına elyazısıyla notlar alınmış birkaç fotokopiyi eline aldı.

Ama muhtemelen hemen uyuyakaldı. Annesinin ifadesine göre, rüzgâr daha da hızlanınca pencereyi kapatmak için odaya girmişti; Andrea uyuyordu. Saat gece yarısını geçmişti. Annesi, Carlos Morelli ve Rómulo Berruti'nin hazırladığı, seksenli yılların efsanevi programı *Función Privada*'da yayınlanan bir filmi sonuna kadar seyretti. Programda önce bir film yayınlanıyor, daha sonra iki sunucu bir yandan viskilerini yudumlarken bir yandan da film hakkında konuşuyordu. O gece, Lucas Demare'nin yönettiği, yaklaşık yirmi yıllık bir film olan *Humo de marihuana* yayınlanıyordu. Film ilgisini çekmemişti, ama uykusu gelmediği için sonuna kadar seyretti. Bitince, Morelli ve Berruti'nin yorumlarını beklemeden televizyonu kapatıp uykuya daldı.

Bir süre sonra uyandı, yataktan kalktı, kızlarının odasına gitti ve ışığı yaktı. Andrea hâlâ yatıyordu ama burnunda kan vardı. Söylediğine göre kapının eşiğinde donakaldı ve çığlık atarak iki ya da üç kez kocasını çağırdı.

"Gel, Andrea'ya bir şey olmuş."

Adam yatak odasına girmeden önce pantolon ve gömlek giydi. Andrea'yı omuzlarından kaldırdı ve kızın göğsünden biraz daha kan aktı.

Fabiana'ya ait olan diğer yatak bozulmamıştı ve boştu. Fırtına en şiddetli anındaydı. Güçlü rüzgâra yağmur da eklenmişti, teneke damdan sanki silah atılıyormuş gibi sesler çıkıyordu.

Andrea, ölmek için uyandığında kendini kaybetmek üzere olduğunu hissetmiş olsa gerek. Aniden açılan gözleri, sonunda beyninin oksijensiz kaldığı o iki ya da üç dakikada birkaç kere kırpılmış olsa gerek: Kaybolmuş, kafası yağmurun tıkırtısı ve avludaki ağaçların en ince dallarını kıran rüzgâr yüzünden karışmış, uykunun etkisiyle afallamış bir halde; bulunduğu yerin tamamen dışında...

3

Quevedolar kız kardeşlerinin kaybolduğunu polise bildirdikten ve her zamanki cevabı ("Bekleyin, kesin bir erkek arkadaş bulmuştur, döner") aldıktan sonra bir medyuma danışmaya karar verdiler. Müşterilerini mütevazı bir evde kabul eden Paraguaylı bir kadındı bu. Sokağın bittiği yerde başlayan büyük avlu, ağaçların cılız gölgelerini sürekli ortada dolaşan köpeklerle paylaşmaya çalışarak bir araya toplanan ziyaretçilere ve arkalarında sürüklediklerı dertlere ev sahipliği yapıyordu.

O sabah neredeyse güneş doğarken çıkmış olmalarına rağmen, medyumun evine vardıklarında sırada bekleyen bir sürü kişiyle karşılaştılar. Paraguaylı kadının kalabalığı düzene sokmaktan, kurnaz biri kuyrukta araya karışmaya çalıştığında çıkan kavgaları bastırmaktan sorumlu olan yardımcısı onlara yaklaştı ve neden geldiklerini sordu. Açıkladılar. Yardımcı onları dikkatle dinledi ve kulübeye girdi. Hemen sonra dışarı çıktı ve işaret ederek onları çağırdı. "Sizi şimdi kabul edecek," dedi biraz

öne doğru eğilerek; şikâyet edilmesini önlemek için fısıldıyordu ama en son vardıkları halde herkesten önce içeri girdikleri görülünce yine de şikâyetler yükseldi.

Ama medyumun onlara söylediği şey çok azdı: Ortaya çıkacaktı, şimdi cuma günündeydiler ve dönüşü pazarı geçmeyecekti.

***

Andrea'nın erkek arkadaşı Eduardo da bir medyuma danışmaya karar verdi. Daha doğrusu, iki medyuma. İlk medyum biraz tesadüf eseri bulunmuştu, çünkü adam Eduardo'nun ailesinin dükkânına bir şeyler almak için gelmişti. Biraz utangaç bir şekilde onu kenara, bir rafın önüne çekti, kız arkadaşının ölümü hakkında bilgi edinip edinemeyeceğini sordu. Adam dehşete kapılmış bir şekilde gözlerinin içine baktı ve şeytanın işlerine karışmadığını söyledi.

Daha sonra, Andrea'nın bir kuzeninin ısrarıyla, Eduardo'nun yaşadığı Colón'dan yaklaşık yirmi kilometre uzaklıktaki bir Uruguay şehri olan Paysandú'da hizmet veren ve o yıllarda büyük ün kazanmış başka bir medyuma, Luis Danta'ya danışmaya gittiler. Çok sayıda insan, Danta'yı görmek için her gün uluslararası General Artigas köprüsünü kat ediyordu.

Motorla gittiler.

Yolu çevreleyen bitki örtüsü, köprüyü geçtikten sonra, nehir kıyılarının biraz daha ötesine kadar yayılmış, sulak alanlara özgü nehir bitki örtüsüne dönüştü.

Eduardo çok hızlı gidiyordu, Andrea'nın kuzeni onun beline tutunmuştu, ikisi de kask takmıyordu, o zamanlar

neredeyse kimse kask kullanmazdı. Eduardo'nun uzun saçları kızın yüzüne çarparak onu gözlerini kapatmaya ve kendini motorun gücüne bırakmaya zorluyordu. Şifacıya yaptıkları ziyaretten net bir şey öğrenememişlerdi. Sadece belirsiz, trans halinde söylenmiş kesik kesik cümleler. Eduardo, Andrea'yı düşünerek gidiyordu; zaten sürekli onu ve ölümündeki sırrı aydınlatmayı düşünmek dışında hiçbir şey yapmıyordu. O yüzden, ulaştıkları delicesine hız da umurunda değildi; bir kazada ölecekse, belki de göğsünü ve kafasını, bitmeyen "kim" ve "neden" sorularından kurtarmanın en iyi yolu bu olurdu.

Uruguay'dan dönüşte aynı köprüyü geçmeden az önce, yolun ortasında birdenbire neredeyse iki metrelik bir çıngıraklı yılan belirdi. Hayvan asfaltın üzerinde yarı yarıya kıvrılmıştı, ama motor neredeyse üzerine çıkarken, atılıp saldırmak için hazırlanarak başını kaldırmış gibi geldi Eduardo'ya. Kalın, daha koyu beneklere sahip açık kahverengi gövdesi, yine benekli olan açık renk karnı güneşte parlıyordu. Yansımayı görünce yılanı ezmemek için hızlı bir manevra yaptı, Andrea'nın kuzeniyle birlikte neredeyse sıcak yola yuvarlanacaklardı. Böyle ölmek hep hayalini kurduğu bir fantezi olsa da, ilk medyum şeytanın işlerinden bahsettikten sonra çıngıraklı yılanın karşılarına çıkmış olması onu etkilemişti. Eduardo'ya göre, çıngıraklı yılanla karşılaşmak bir işaretti.

***

Ben küçükken, babaannemle biz de bir şifacıya, İhtiyar Rodríguez'e giderdik. Bizim köyün dışında, fakir bir köy olan Tiro Federal'in yakınındaki bir çiftlikte ya-

şıyordu.

Huzursuz olurdum ama aynı zamanda onun evine gitmekten hoşlanırdım da; babaannem beni oraya genellikle ya bağırsaklarımdaki kurtlar ya da hazımsızlık yüzünden götürdüğü için, başımın ya da karnımın ağrısına rağmen bütün köyü yürüyerek kat etmek zorunda kalmaktan şikâyet etmezdim. İhtiyar beni biraz korkuturdu. Çok zayıftı, sanki kendi vücudu etlerini içeri doğru emiyordu da, derisi yeni yıkanmış bir tişört gibi çekerek onu öne eğilmeye zorluyor gibiydi. Yüzünü hatırlamıyorum, ama kadın gibi uzun tırnakları olduğunu hatırlıyorum. Kirli, sarı ve sıska pençeleri şişmiş karnımda kayarken anlamadığım bir şeyler mırıldanır, o sırada birkaç kez çarpı çizerdi.

Bu sert görünümü ona bir aziz havası da katıyordu.

Müşterilerini kabul ettiği oda küçük ve karanlıktı, kötü havalandırılmıştı. Orada burada, her zaman farklı yerlerde yakılmış olan mumların alevi, haşeratı uzak tutmak için kireçle sıvanmış odanın sadece bir parçasını görmeye izin veriyordu. Ne o odanın nasıl olduğu, içinde nasıl mobilyaların bulunduğu konusunda eksiksiz bir fikir edinebildim, ne de duvarlarda ya da o günkü küçük sunağın üzerine üst üste yığılmış ayin kartlarındaki yüzleri tanıyabildim.

Yalnız yaşıyordu ve herkesin gönlünden koparak verdiği şeylerle geçiniyordu. Bazen para, bazen otlar, şeker, erişte, bazen bir parça et.

Parazitleri ve tıkabasa yeme bozukluklarını iyileştirmenin yanı sıra, İhtiyar Rodríguez'in yanıklar, burkulmalar, zona hastalığı ve hatta bir bebeği kendi midesinin

sularında yakarak öldürebilecek bir hastalık olan keçi ayağı* için de çaresi vardı.

Gücünün nereden kaynaklandığını bilmiyorum. Onu annesinden mi miras almıştı, yoksa arada bir lanete dönüşen bir lütuf olarak onunla mı doğmuştu bilmiyorum. Gücü onu karanlık tarafa çevirince, kapısını tekmeyle devirseniz, dışarıda bir sürü çocuk ağlasa, anneleri kapıyı açması için yalvarsa bile kimseye bakmazdı. İçeride, büyük ihtimalle portatif karyolasına uzanmış halde sızar, vücudu gelen kötünün darbeleriyle kendinden geçmiş, zihni kapanmış halde, sırrından ve gücünden uzaklaşarak dinlenirdi. Öyle günlerde güneşin altında gecenin olmasını beklemek hiçbir işe yaramazdı; karnınızda kurtlarla kıvranarak, şişmiş mideler ve bulanıklaşmış kafalarla, geldiğiniz yolu geri dönmekten başka çare yoktu.

Şifacı Rodríguez uzun yıllar önce, ailesi ve parası olmayan yalnız yaşlıların ölmek için gittikleri San Roque hastanesinin yataklarından birinde öldü. Onu taşıyacak akrabaları olmadığı için gereksizleşen bronz halkaların takılmadığı, zımparalanıp cilalanmamış, üstelik bir de kötü çakılmış bir tabuta konulan cesedine bir fakir cenazesi düzenlenmiş olmalı. Elma sandığından biraz daha hallice bir sandık. Zavallı ihtiyar çok hafif olsa gerekti. Sırrı bilenlere, Tanrı'yı gücendirecek güçlere sahip olanlara karşı merhamet duyulmadığı için cenaze duası edilmemiş ya da rahip onu kutsamamış olmalı. Uzakta, neredeyse mezarlık alanını kenardaki kırlardan ayıran, inekler yaz günlerinde şişelere doldurulmuş çiçek sap-

* Arjantin'de sadece şifacıların iyileştirebildiğine inanılan, bebeklerde hazımsızlıkla başlayıp onları ölüme kadar götürdüğü düşünülen, tıp doktorlarının varlığını kabul etmediği bir hastalık –çn.

larını yemek için geçemesin diye dikenler eklenmiş tel örgülere yaslanan bir mezara gömülmüş olmalı. Kıyıda köşede, kimsesizlerin gömüldüğü bir mezar.

***

Önemli kararlar vermeleri gerektiğinde ona danışan birkaç yazar arkadaşımın önerisiyle Hanım'ı görmeye gidiyorum. Onun muhakeme yeteneğine ve tarot kartlarına güveniyorlar.

Bir randevu almak için aradığımda, isteğimin belki de ona sıra dışı gelebileceğini söylüyorum: Onu kendim için değil, ölen üç kadın için görmek istiyorum. Düşündüğümden daha olağan olduğunu söylüyor; günü ve saati kararlaştırıyoruz.

Daha önce hiç fal baktırmamıştım, bunun düşüncesi beni biraz geriyor. Kendim değil, María Luisa, Andrea ve Sarita hakkında bilgi edinmek istediğimi anlamamasından korkuyorum. Geleceğimi öğrenmek istemiyorum. Geçmişe ait hiçbir kalıntıyı günışığına çıkarmasını istemiyorum.

İhtiyar Rodríguez'e güvenle giderdim çünkü beni iyileştirmek için gidiyorduk, ama çingeneler geleceği gördükleri için beni dehşete düşürüyorlar. Arada bir köyde, sirklerin ve eğlence parklarının da durduğu yerde kamp yaparlardı. Araziyi çevreleyen okaliptüs ağaçlarının altına, neredeyse Urquiza bulvarıyla ve oradan da, Villaguay'a giden 131 numaralı yolla birleşen asfalt yol Tráfico Pesado'nun üzerine büyük bir çadır kurarlardı. Araba alıp satarak geçiniyorlardı. Çadırın yanında, güvenlik şeridinin üzerinde, güneşte parlayan

krom boyalarını her geçenin üzerine yansıtan bir sıra araba ve kamyonet dizilirdi.

Orada kamp yaptıkları haftalarda, hatta aylarda, alışveriş yapan ya da köyde dolaşan kadınlara rastlamak olağandı: Her zaman iki ya da üç kişi bir arada, bazen küçük çocuklarla birlikte, şifon etekler giymiş ve serbest bırakılmış ya da örülmüş upuzun saçlarını kısmen örten eşarplar takmış halde, altın bileziklerle dolu kolları, yine altın küpelerle dolu kulakları, yüksek topuklu ayakkabılar giymiş ayaklarıyla. Kimse onlara güvenmiyordu: Dükkânlara girdiklerinde bir çalışan her zaman onları yakından izlerdi, çünkü parmaklarının bir şimşekten bile daha hızlı olduğu söyleniyordu. Hatta çocukları çaldıkları ve kamp yapacakları bir sonraki köyde sattıkları da söyleniyordu. Onlarsa kendilerine güvensizlikle bakılmasından eğleniyor gibiydi. Yanlarından geçerken, bağırarak el falına bakmayı öneriyorlardı. Beni dehşete düşüren şey de buydu; birden elimi yakalamaları, tersini çevirmeleri ve avuç içimden her şeyi, öleceğim günü bile bilmeleri.

Bir seferinde o kadınlara farklı bir gözle bakmamı sağlayan bir şey gördüm. Birkaç angarya iş yapmaktan geliyordum, on yaşlarındaydım ve uzaktan bir çingene çift gördüm. Erkeklerin sokakta yürüdüğü pek görülmezdi. Bir işten çıkmış ve kaldırımda tartışıyor gibiydiler. Adam el kol hareketleri yapıyordu, yaklaştıkça bağırışlarını duyabildim. Makul bir mesafede kaldım, bir dükkânın vitrinine bakıyormuşum gibi yaptım, çünkü yanlarından geçmek beni korkutuyordu. Gözümün ucuyla sahneyi gözlemlemeye devam ettim. Genç adam yüksek sesle, anlamadığım bir dilde konuşuyordu. Kadın başını

önüne eğmiş dinliyordu. Bir anda adam kadını omzundan itti. Kadın biraz dengesini kaybettiyse de düşmedi. Adam yarım tur döndü, uzun ve kararlı adımlarla uzaklaştı. Kadın onu takip etmek yerine –sanırım adam takip etmesini bekliyordu– kaldırımın kenarına oturdu ve ne kadar olduğunu bilmediğim bir süre boyunca orada kaldı. Adamın uzakta gözden kaybolduğunu gördüm ve kadının kalkıp gitmesini beklemekten sıkıldım. Kalbim ağzıma gelmiş bir şekilde yürüyerek arkasından geçtim. Sırtını kamburlaştırmış, yüzünü dizlerine doğru eğmişti ve elindeki bir dalla hız tümseğinde birikmiş gevşek toprağa bir şeyler çiziyordu.

***

Hanım dedikleri, zayıf ve kısa perçemleri olan siyah, uzun saçlara sahip bir kadın. Mini etek giyiyor, dudaklarını ve tırnaklarını kırmızıya boyuyor. Dövmeleri var. Annemle aynı yaşlarda olmalı ama genç kıza benziyor. İki kat merdiveni çıkarken bir yandan da ortak tanıdıklarımızdan bahsediyoruz. Stüdyosunda bana ahşap kolları olan, yumuşak döşemeli, çok rahat bir sandalyeyi işaret ediyor. Pencereleri yarım açıyor. Stüdyo, terasta kurulmuş ve duvarların ikisinde bir uçtan diğerine uzanan dörtgen pencereler var; üçüncü duvar, arkasındaki kiremit rengi seramiklerin üzerine konmuş saksılarda kaktüslerin görüldüğü camlı bir kapıdan ibaret. O da benimki gibi bir sandalyeye oturuyor, ama onunki daha ziyade bir tahta benziyor: Çok daha büyük ve hasırdan. Aramızda bir sehpa var. Masanın üstünde sadece ikiye katlanmış yeşil bir örtü duruyor.

Telefonda anlattıklarımı tekrarlıyorum ve biraz daha detaylandırıyorum: Vakalardan ikisinde aile üyeleri medyumlara danıştılar ama bu deneyimlerden neredeyse hiçbir şey öğrenemediler. "Belki fazla erkendi ve belki de şimdi fazla geç oldu," demeye cesaret ediyorum.

"Hiçbir zaman geç değildir. Ama bence öbür dünyada her şey bir arada ve iç içe olsa gerek, tıpkı bir yün yumağı gibi. *Kemikçi*'nin hikâyesini biliyor musun?"

Başımı iki yana sallıyorum.

"Ruhun saklandığı yerde yaşayan çok yaşlı bir kadın. Tavuklar gibi gıdaklayan, kuşlar gibi öten ve insandan çok hayvan sesleri çıkartan yaşlı bir vahşi. Görevi kemik toplamaktan ibaret. Kaybolma tehlikesi olan her şeyi topluyor ve saklıyor. Kulübesi her türden hayvanın kemikleriyle dolu. Ama en çok kurt kemiklerini tercih ediyor. Onları bulmak için kilometrelerce yol alabilir, dağlara tırmanabilir, nehirleri aşabilir, çölün kumları üzerinde ayak tabanlarını yakabilir. Bir yığın kemikle kulübesine geri dönünce onlardan iskelet oluşturuyor. Son parça da yerini alınca ve kurt figürü karşısında parıldayınca, Kemikçi ateşin yanına oturuyor ve hangi şarkıyı söyleyeceğini düşünüyor. Karar verince kollarını iskeletin üstüne doğru kaldırıyor ve şarkısına başlıyor. O şarkı söylerken kemikler etle, et deriyle ve deri de tüylerle kaplanıyor. Kadın şarkı söylemeye devam ediyor ve hayvan canlanıyor, nefes almaya başlıyor, kuyruğu dikleşiyor, gözlerini açıyor, sıçrıyor ve koşarak kulübeden çıkıyor. Baş döndürücü koşusunun bir anında ya hız yüzünden, ya karşıya geçmek için bir nehre girdiğinden, ya da ay ışığı doğrudan bir tarafına vurduğundan, kurt özgürce, kahkahalarla gülerek ufka doğru koşan bir ka-

dına dönüşüyor.

Belki de senin görevin budur: Kızların kemiklerini toplamak, bir araya getirmek, onlara ses vermek ve sonra da nereye gitmeleri gerekiyorsa oraya doğru özgürce koşmalarına izin vermek."

4

Küçük bir kızken, annem aynı hikâyeyi bana pek çok kez anlattı. Babamla yeni evlendikleri zamana ait bir hikâye. Çok genç yaşta, biri on yedi, diğeri on dokuz yaşındayken evlenmişler, çünkü annem hamileymiş, fakat altı ay sonra bebeği düşürmüş. Uzun bir sevgililik dönemleri olmamış, bu yüzden birbirlerini fazla tanımıyorlarmış. Birlikte yaşamaya başladıktan kısa süre sonra, yemek yerken kavga etmeye başlamışlar; ergenlere özgü, gittikçe hararetlenen bir saçmalıkmış bu. Babam elini kaldırıp tokat atar gibi yapmış. Fakat ne aptal ne de yavaş olan annem, babamın masaya yasladığı koluna çatalı saplayıvermiş. Babam bir daha asla ona üstünlük taslamadı.

Bunu bana her anlatışında, babamın etinde denediği çatalın hangisi olduğunu –evlendiklerinde hediye edilen o sarı akrilik saplı çatal bıçak takımına bayılıyordum– düşünüyordum.

Ne kadına karşı şiddet konusunda annemle özel bir

sohbet ettiğimizi, ne de annemin bu konuda beni uyardığını hatırlıyorum. Ama konu her zaman oradaydı. Kocası tarafından dövülen, bunun karşılığında kendi yumruklarını çocuklarının, özellikle de sadece örümcek resmi çizen bir çocuk olan Ale'nin üzerine yağdıran komşumuz Marta'dan bahsederdik. Bazen gökyüzüne bakmak için çimlerin üzerine yatar ve o uzun, ince ve yumru yumru, dalgalar gibi birbirine çok yakın duran bulutları gördüğümüzde şöyle derdi: "Bak, babam gökyüzünü sabanla işlemiş." Babası çiftçiydi. Ale on altı yaşındayken bir motosiklet kazasında öldü.

Bakkalda çalışan ve evinin dibindeki küçük kulübede kendini asan Bety'den bahsederdik. Bütün mahalle kocasının onu dövdüğünü ve nasıl dayak atacağını iyi bildiğini, çünkü kadında hiçbir iz görülmediğini söylüyordu. Kimse adamı şikâyet etmedi. Bety'nin ölümünden sonra, adamın onu öldürdüğü ve intihar süsü vererek suçun üstünü örttüğü söylentisi yayıldı. Bu mümkündü. Ama yaşadığı hayattan bıkan kadının kendini asmış olması da muhtemeldi.

Kasap López'in eşinden söz ederdik. Kızları benimle aynı okula gidiyordu. Kadın, kocasını kendisine şiddet uyguladığı için ihbar etmişti. Onu yalnızca dövmekle kalmayıp uzun zamandır cinsel açıdan da istismar ediyordu. On iki yaşımda duyduğum bu haber beni çok etkilemişti. Nasıl olurdu da kocası ona tecavüz edebilirdi? Tecavüzcüler her zaman kadınları yakalayıp boş bir araziye götüren ya da kapıyı zorlayarak evlerine giren yabancı adamlardı. Çocukluğumuzdan itibaren bize yabancılarla konuşmamamız ve Sátiro'ya dikkat etmemiz gerektiğini öğretirlerdi. Sátiro, çocukluğumuzun ilk yıllarında

bize anlatılan, tıpkı la Solapa ya da Torbalı* gibi sihirli bir varlıktı. Geç saatte yalnız başınıza yürürseniz ya da terk edilmiş yerlerde dolaşırsanız size tecavüz edebilirdi. Birdenbire ortaya çıkabilir ve bitmemiş bir inşaata kadar sizi sürükleyebilirdi. Kocanızın, babanızın, erkek kardeşinizin, kuzeninizin, dedenizin, öğretmeninizin size tecavüz edebileceğini hiçbir zaman söylememişlerdi. Bütün güveninizi sunduğunuz bir erkeğin bunu yapabileceğini söylememişlerdi.

Cachito Garcia, mahalledeki siesta zamanlarında, kız arkadaşına yaptığı skandal niteliğindeki şeyleri anlatırdı. Cachito bir tavuk hırsızıydı ve komşumuz olan Bonnot ailesinin büyük kızıyla çıkıyordu. Don Bonnot bir kamyon fabrikasında çalışıyordu ve yılın büyük kısmını evden uzakta geçiriyordu. Karısı ve hepsi de çok güzel olan kızları evde yalnız yaşıyordu. Cachito kıskançtı; makyaj yaptığı, dar kıyafet giydiği ya da başka bir gençle konuştuğu gerekçesiyle sürekli kız arkadaşına bulaşıyordu. Bir seferinde biraz daha ileri gitti. Bonnotların evi ahşaptan yapılmış prefabrik bir evdi ve Cachito gazyağı döküp evi ateşe vermekle tehdit etti. Her şeyi yakmadan önce onu komşular durdurdu.

Tüm bu sahneler, daha küçük başka sahnelerle bir aradaydı: arkadaşımın, kocası izin vermediği için makyaj yapmayan annesi; annemin, idare onda olsun diye her ay maaşının tamamını kocasına veren iş arkadaşı; annemin, kocası onları küçümsediği için ailesini göremeyen arkadaşı; yine annemin, orospulara özgü olduğu için topuklu

* Hemen hemen her kültürde rastlanan, küçük çocukları torbasına atarak kaçırdığına inanılan hayali varlıklar –çn.

ayakkabı giymesi yasaklanan arkadaşı...

Bu tür sahnelerden, sanki zavallı kadının durumu onları utandırıyormuş ya da onlar da dayakçıdan korkuyormuş gibi kısık kesle bahseden yaşlı kadınları dinleyerek büyüdüm.

Annem bu hikâyelerden yüksek sesle ve öfkeyle bahsediyordu; o andaki dedikodu arkadaşı ise daha kısık sesle konuşması için onu uyarıyor, "Dikkat et, duyacaklar," diyerek biz çocukları işaret ediyordu... Sanki bundan bahsetmek kötü bir işmiş ya da –daha da beteri– onları fazlasıyla utandırıyormuş gibi.

***

Sarita Mundín'in kız kardeşi Mirta, Dady Olivero'nun Sarita'yı dövdüğünden şüpheleniyor. Sarita hiçbir zaman bir şey söylemese de ondan korkuyordu. Kendi aralarında Olivero'dan "Salak Domuz" diye bahsediyorlardı. Son zamanlarında, ziyarete geleceğini öğrendiğinde, Sarita onunla yalnız kalmamak için evi kendi yaşıtı arkadaşlarıyla dolduruyordu. Olivero sıkkınlığını saklayarak bir süre kalıyor, birkaç bardak mate çayı içiyor ve öfkeyle ayrılıyordu.

Birlikte geçirdikleri son gün, sanki Sarita bunun son olduğunu biliyormuş ve ona hep hatırlayacağı bir ders vermek istiyormuş gibi, Mirta'nın asla unutmayacağı sözler söyledi:

"Kimsenin sana şiddet uygulamasına izin verme. Kendi değerini bilmek zorundasın. Kimsenin sana tek parmağıyla bile vurmasına izin verme. Bir kere vururlarsa her zaman vururlar."

Sarita on beş yaşında hamile kalarak evlenmişti. Mirta da onun hikâyesini tekrarlıyordu; on dört yaşındayken hamile kalmış bekâr bir anne adayıydı. Germán'ın doğmasından kısa süre sonra, Sarita'nın kocası ondan eve para getirmesini talep etmeye başlamıştı. Böylelikle Sarita fuhuş yapmaya başladı. Bu yolda, önce müşterisi, ardından âşığı ve koruyucusu haline gelen ve onu son gören kişi olan Olivera'yla tanıştı.

Bu işe devam ederken, Radikal Komite'den bir müşteri listesi edindi. O ve arkadaşı Miriam García partiye üyeydiler; iyi bir sosyal konuma sahip ikiyüzlü yaşlı beylerin ilgisini hemen çeken iki genç ve güzel kız. Belki de çocuksu ve taze görünümü nedeniyle, olgun erkekler arasında oldukça gözdeydi. Radikallerle arasının çok iyi olmasına ve Olivero'nun korumasını da kazanmış olmasına rağmen, Sarita yaşlı bir müşterisini ziyaret etmeyi bırakmadı. Villa María'dan altmış beş kilometre uzaktaki Oncativo'da yaşayan ve Miriam García'ya bakılırsa, ona para yardımında bulunan bir adam.

***

Annemin bekâr amcası José Bertoni'yi de evinde ziyaret eden ve *la Chola** diye bilinen bir kadın vardı. José'nin damperli bir kamyonu vardı, bölgedeki bir taş ocağından kısa mesafelere kum ve taş taşıyordu. Tek başına inşa ettiği çok güzel bir evde yaşıyordu. Kuzenimle birlikte oynamak için her zaman onu evine giderdik, çünkü çok büyük bir bahçesi, birkaç hamağı vardı ve istediğimiz

* İsp. Melez –çn.

her şeyi yapmamıza izin veriyordu. Bazı akşamüstleri *la Chola*'nın da bizim yaşlarımızdaki üç ya da dört çocuğuyla geldiğini görürdük. Amcamla birlikte eve girerdi, biz ise oyun oynamaya devam ederdik. İçerde oldukları sürece hiçbir koşulda içeri girmememiz ya da onları çağırmamamız gerektiğini biliyorduk. Bir süre sonra dışarı çıkarlar ve mate çayı içerler, *la Chola* da bize yiyecek bir şeyler hazırlardı.

Çocukları arasında, benden biraz daha büyük bir kız vardı. İsmini hatırlamıyorum ama güzel olduğunu ve birdenbire, çocuk elbiselerini geren büyük göğüslere ve geniş kalçalara sahip küçük bir kadına dönüştüğünü hatırlıyorum. O akşamüstlerinden birinde José Bertoni'yle eve kapanan kişinin o olduğunu, bu sırada *la Chola*'nın mate çayı içerek avluda oturduğunu ve bizim de hiçbir şey olmamış gibi oynamaya devam ettiğimizi hatırlıyorum.

Para yardımı karşılığında yalnız bir adamı ziyaret etmek, iç bölgelerdeki köylerde yaygın olan bir fuhuş şekli. Tıpkı temizliğe gittikleri evlerde, iş haricinde bir de ev sahibi kadının kocasıyla buluşan ve bu buluşmalardan maaşına biraz daha para eklenen temizlikçiler gibi. Bunu küçük bir kızken ailemdeki genç kızlarda gördüm. Gece sokaktan bir araba kornası duyulur. Beklemekte olan kız cüzdanını alır ve çıkar. Kimse bir şey sormaz.

***

Sarita'nın ortadan kaybolmasından sonra, Olivero onun ailesini ziyaret etmeye devam etti. Onlara para ve kendi buzdolabından aldığı et tepsilerini getiriyordu.

Annesi onun olayla bir ilgisi olduğundan, kızına bir şey yaptığından şüphelense bile, öfkesini ve gururunu bastırarak hediyeleri kabul ediyordu. O kadar fakirdiler ki bazen yiyecek hiçbir şeyleri olmuyordu. Mirta hamileydi ve Sarita'nın oğlunu büyütüyorlardı. O boğazları bir şeyle doyurmak gerekiyordu.

Olivero'nun bu hayırseverlik ziyaretlerine son veren kişi Mirta oldu. Salak Domuz'un et tepsisini getirip Sarita'nın boş bıraktığı yeri Mirta'nın doldurmasını teklif ettiği akşam, bu işe son verme cesaretini ona kız kardeşiyle yaptığı son sohbet verdi.

5

O yıllarda, kızların doğduğu, büyüdüğü ve öldürüldüğü üç şehirden sadece birini, San José'yi biliyordum. Orayı çocukluğumdan ve ergenliğimden, kendi köyümle teyzemin yaşadığı Colón şehri arasında bulunan, geçmek zorunda kaldığımız bir yer olarak hatırlıyorum. San José'yi sadece minibüsün camından biliyorum; asla minibüsten inmemiş ya da sokaklarında yürümemiştik, bunu yapmak için hiçbir nedenimiz yoktu, çünkü orada yaşayan kimseyi tanımıyorduk. Ama bana çirkin ve ruhsuz bir yer gibi görünürdü.

Şehre girer girmez Vizental soğuk hava deposunun önünden geçmek gerekirdi. Binanın yüksek bacalarından daima, gece gündüz duman çıkar, bütün köyü yağlı, berbat bir pişmiş et, deri ve kemik kokusuyla doldururdu. Sabah çok erken saatte geçiyorsak, yolda yanlarından geçtiğimiz depo çalışanlarını izlemeyi severdim: Bisikletli, hepsi de baştan ayağa beyaz giymiş erkek ve kadınlar karşı yönden gelirlerdi. Güvenlik şeridinde pe-

dal çeviren o bisikletçilerde gerçeküstü ve garip bir şey vardı, onları çevreleyen kirli sabah ışığında bir anlığına havada süzülüyor gibi görünürlerdi: bir hayalet taburu.

Bölgede San José halkıyla ilgili dedikodular dolaşıyordu: kara büyü yaptıkları, belalı oldukları, adamların her zaman bellerinde bir bıçakla dolaştığı, kadınların yollu olduğu... Çoğunluğunu yabancıların ve çiftçilerin oluşturduğu köylülerin yaptıkları yorumlar. San José bir fabrika şehriydi, neredeyse herkes bir şekilde soğuk hava deposundan para kazanıyordu. Komşularının hayal gücünde, Vizental'in siyah ve kötü kokulu dumanı sakinlerinin yaşamını ve alışkanlıklarını da kirletiyor gibiydi. İşçi ve yoksuldular, bütün günü çiftlik hayvanlarını keserek, parçalara ayırarak, pişirerek, sonrasında da ülkenin bütün süpermarketlerinde satılan konserve kutularına koyarak geçiriyorlardı. Biz ise tohum ekiyor, hasat yapıyor, toprakta çalışıyorduk. Bizim havamız temiz ve saftı, sadece arada bir harman makinelerinin yakıtından çıkan kokuyla kirleniyordu. Villa Elisa ya da Colón'un danslarına San Joséliler katılırsa, er ya da geç kavga çıkardı. Onlar kışkırttığından değil, toplantılardan birinde o istenmeyen komşuların varlıkları bizimkiler için kendi başına bir kışkırtma olduğundan.

Andrea'nın cinayet haberi duyulduğunda bütün bu önyargılar bir temele oturmuş gibi oldu. Bu kadar vahşice bir cinayetin orada gerçekleşmiş olması kimseye garip gelmiyordu. Hemen tarikatlardan, satanist ritüellerden, cadılıktan bahsedilmeye başlandı.

Ancak, öldürülme şeklinde gerçekten de ritüel bir şey vardı: uyurken, kalbine saplanan tek bir bıçak darbesi. Sanki kendi yatağı bir kurban masasıymış gibi.

***

Tacho Zucco bir heykeltıraş; Entre Ríos eyaletinin en kuzeydoğusundaki Chajarí'de, kendi elleriyle inşa ettiği bir evde yaşıyor. Sade ve sıcak, avluya bakan, güneşli bir Pazar gününün tüm ışığını içeri dolduran büyük pencerelerle çevrili bir ev. Dört çocuğu artık Buenos Aires'te okuduğundan, evde sadece kendisi ve karısı Silvia yaşıyor. Andrea öldürülüğünde hamile olan kız arkadaşı da Silvia'ydı. Tacho ve ölü kız çok yakın arkadaştı.

Cinayetten iki yıl önce San José'ye taşınıp orada bir plak dükkânı açmış, Andrea, kız kardeşi ve onların arkadaş grubuyla tanışmıştı. Dükkân kısa sürede San José'nin gençlerini kendine çekmiş, yetişkinleriyse alarma geçirmişti. Tacho Zucco rock kasetlerini getiren ve dükkânında ergen gençlerin uyuşturucu içmek için toplandığı bir yabancıydı. İsminin kayıtlarda iki kez tekrarlandığını söylediğimde şaşırıyor. Nedeni, Andrea'nın eşyalarının arasında onun gönderdiği birkaç mektubun bulunması.

Söylediğine göre güzel bir kızdı, ama aralarında hiçbir şey olmamıştı. Onun erkek arkadaşı olmak istemezdi çünkü erkek arkadaşları çok acı çekiyordu, çünkü kız bir oradaydı bir değildi, asla kendini tam olarak vermiyordu. Bütün ilişkilerinde böyle olduğunu hatırlıyor, sanki her zaman gökyüzüyle yeryüzü arasında süzülüyormuş gibi.

San José'de yaşadığı o bir küsur senede kendini hiçbir zaman evinde hissetmedi. Köy, Chajarí'den çok farklıydı. Her şey daha fırtınalıydı.

***

Gençlerin bir alışkanlığından, beraberce oynadıkları oyun gibi bir şeyden söz ediyor. Buna "buzağı yapmak" adını vermişlerdi. Alt sınıflardan bir kız belirliyorlardı. Gruptan biri onun erkek arkadaşı seçiliyordu. Sokakta onu takip ediyor, onunla konuşuyor, onu baştan çıkarıyordu. Bu olay hafta içi gerçekleşiyordu, uzun zaman almamalıydı çünkü "buzağı" hafta sonunda yapılıyordu, bu yüzden de fetih işleminin hızlı olması gerekiyordu. Kız bir kere teslim olunca, cumartesi dansa davet ediliyordu. Önce şekerci dükkânında bir şeyler içiliyor, sonra arabayla dolaşılıyordu. Dansa hiçbir zaman gidilmiyordu. Araba ıssız bir yere doğru ilerliyordu. Grubun geri kalanı orada bekliyordu; kızın hepsiyle birlikte olması gerekliydi. Daha doğrusu, onu elden ele geçiriyorlardı. Ardından, sessiz kalması için ona para veriyorlardı. Burada, Chajarí'de hiç böyle bir şey duymamıştım. Ama bir süre önce, bana "buzağı yapmayı" hatırlatan bir olay gerçekleşti.

***

Zucco bunları anlatırken, 1998 yılında sabaha karşı bir diskotekten çıkarken ortadan kaybolan ve bir ay sonra ölü bulunan on yedi yaşındaki Alejandra Martínez cinayetini kastediyor. Cesedi Chajarí'den yaklaşık on kilometre uzaklıkta, okaliptüs ağaçlarıyla çevrili ve çok sayıda kütüğün gizlediği Colonia Belgrano arazisine bırakılmıştı. Onu, kayıp bir hayvanı aramak için oraya giren bir tarım işçisi buldu. Yarı çıplaktı, çürüme oldukça ilerlemişti; göğüs uçlarını kesmişler, vajinasıyla rahmini söküp, parmak uçlarının çoğunu koparmışlardı.

Bazı şahitler kızı o gün sabah altıda mahallede gördüklerini söylediler, bazıları onu kiralık bir arabaya binerken görmüştü ve bir komşu kadın da yardım çığlıkları duyduğunu, hemen ardından kızın üvey babasını arabasına büyük bir şey yükleyip evden uzaklaşırken gördüğünü belirtti. Suç nedeniyle üvey baba iki yıl tutuklu kaldı ama aleyhinde kanıt bulunamadığı için soruşturma sona erdi ve adam serbest bırakıldı. Alejandra için adalet isteyerek birkaç kez sessiz protesto düzenleyen Chajarí halkına göre üvey baba, politikacı çocuklarının ve polis memurlarının özel bir partisinden bahsedilen bir davada günah keçisi yapılmıştı.

***

Zucco'nun karısı mate çayı koyuyor. Söylenenlere göre, Alejandra Martínez cinayetine ünlü bir cerrahın oğlunun karıştığını, babanın da onu ortadan kaldırma işini üstlendiğini, ama buradaki amacın bir tecavüzü örtbas etmek mi, yoksa kanıtları ortadan kaldırmak mı olduğunu bilmediğini anlatıyor. Ayrıca onu araziye atana kadar birkaç gün boyunca bir dondurucuya koyduklarını, ne yapacaklarını bulana kadar onu donmuş halde beklettiklerini de söylüyor.

Onun da San José'ye dair iyi hatıraları yok. Tacho'yu ziyarete gidip gece kızlarla birlikte çıktığında ya da onların sohbetlerine katıldığında hiç hoşuna gitmeyen şeyler oluyormuş.

"Sana saçma görünebilir. Ama o yıllarda ipli tangalar daha yeni çıkmıştı. Mesela gruptan bir kız bir tane almıştı ve diğer kızlarla birlikte kullanıyordu. Biri o gece

buluşmaya gidecekse arkadaşından külotu istiyordu. Anladın mı? Bu işler hoşuma gitmiyordu. Bütün bunlar bana önüne gelenle yatmak gibi görünüyordu. Ama işin doğrusu biraz da kıskanmıştım çünkü Tacho onlarla arkadaştı ve ben de kendimi fazla iffetli hissediyordum," diyor ve gülüyor.

Tacho plak dükkânını kapatıp tekrar Chajarí'ye yerleştiği için, Andrea'nın öldüğünü birkaç gün sonra öğrenmişler. Biri olayı onlara anlatmış ama nasıl öldüğünü söylememiş, Tacho da bunun kalp krizi gibi ani, çok üzücü, ama doğal bir ölüm olduğunu düşünmüş. Fabiana'yı ve o aylarda tanıştığı arkadaş grubunu görmek için oraya gitmiş. Minibüsten iner inmez, istasyonda karşılaştığı bir tanıdığı ona detayları anlatmış. O günden sonra bir daha köye ayak basmamış. Ne Fabiana'yla ne de grubun geri kalanıyla iletişim kurmak için geri dönmüş.

***

Dosyada cinayete ilişkin detaylar aşağıdaki gibi betimleniyor:

"Odanın doğu duvarına yaslanmış, baş kısmı batı duvarına yakın ve başucu güneyde yer alan, 1.90 cm uzunluğunda, 90 cm genişliğinde ve 50 cm yüksekliğindeki ahşap bir yatak üzerinde sırtüstü uzanmış, yüzü yastıkta hafifçe sağa yatmış halde, cansız vaziyette, beline kadar bir çarşaf ve yorganla örtülmüş, iki eli de karnında, kanıyla lekelenmiş kırmızı renkte dar bir tişört ve bir külot giymiş María Andrea Danne'nin cesedi bulunuyor. Göğsünde, çarşafta, şiltede, karyolada, yani sağ tarafta çok fazla kan var; yatağın sağ yanında, yerde bir kan gölü

oluşmuş. Yatağın altında kahverengi deriden bir sandaletin teki görülüyor, kanla kirlenmiş yatağın yanında ise diğer teki; büyük ihtimalle kurbanın o gün giydiği sandaletler. Çarşaflar bozulmamış, yani şiddet izi yok; maktulün saçları düzgün."

***

Tacho Zucco onu kimin neden öldürmüş olabileceğini bilmiyor. Şehir sakinlerinin bilinçaltında, katilin Andrea'nın anne-babası olduğunu söylediğimde şaşırarak bana bakıyor. Hatta şaşırmaktan ziyade, sözlerimden etkilenmiş gibi.

Bir süre sonra –artık veda ettik, otobüs istasyonuna giden bir kiralık arabadayım– bana bir kısa mesaj gönderiyor: İbrahim ve İshak'ın hikâyesi, inanamıyorum.

Bir kez daha, kurban fikri.

***

Öldürüldüğünde María Luisa'yla aynı evde yaşayan erkek kardeşi Yogui Quevedo'yla ilk kez konuştuğumda Buenos Aires'teydim. Sáenz Peñalı bir gazeteci onun cep telefonu numarasını vermişti. Bağlantı kötüydü, arada bir kesiliyordu. Biraz daha düzelir umuduyla avluya çıktım. Biraz düzeldi, ama yeterince değil. Ondan da dışarı çıkmasını istedim, o zaman daha akıcı bir şekilde konuşabildik. Yogui avluya değil, yola çıktı. Sinyal düzelmişti, ama bu kez de gelen geçen insanlar muhatabımı selamladığı, o da onlara cevap verdiği için görüşmemiz kesiliyordu.

"Burada beni herkes tanır da," dedi.

Onunla söyleşi yapmak için Chaco'ya gidene kadar birkaç ay geçti. Sáenz Peña'dan yüz kilometre uzaktaki Villa Ángela şehrinde akrabalarım yaşıyor. İki yıl önce beni María Luisa'ya götüren gazete makalesini de o evde okumuştum.

Yerleşir yerleşmez onu arıyorum ve ertesi gün akşamüstü görüşmek üzere sözleşiyoruz. Talimatları bana ilginç geliyor ama kabul ediyorum. Akşam beni Sáenz Peña'ya götürecek olan minibüs varmak üzereyken ona kısa mesaj göndermem gerekiyor, mesajımı alınca bana nerede buluşacağımızı söyleyecek.

Otobüs, üstünde "Kaplıca Şehrine Hoşgeldiniz" yazan demir kemerin altından geçerken ilk mesajı gönderiyorum. İkincisini de otobüs terminaline girerken. Bir sürü insanın binecekleri otobüsü beklediği bir platformda iniyorum. Eyaletteki istasyonların çoğu gibi pis ve bakımsız.

Yolcuları bekleyen adamların arasında, hiç fotoğrafını görmemiş olmama rağmen Yogui'yi tanır mıyım diye bakınıyorum. Hayır. Gergin yüzlerle bekleyenler sarılırken gülümsüyorlar, gelenler çantaları ve bavulları taşımayı teklif ediyorlar. Platform yavaş yavaş boşalıyor ve ben her ihtimale karşı otobüsün yanında duruyorum, ta ki bagaj kapısı da kapatılıp geri geri giden araç, yerini bir sonraki otobüs için boşaltana kadar.

Tuvalete gitmek istiyorum. Ama adamın tam da ben gidince gelmesinden korkuyorum. O yüzden bir mesaj daha gönderiyorum: "Geldim, tuvalete gidiyorum, beni bekle."

Tuvalette, küçük bir masanın başına oturmuş bir kadın katlanmış tuvalet kâğıdı parçaları ve kâğıt peçeteler sunuyor. Keskin bir deterjan kokusu var ve içeriye kadınlar girip çıkıyor, kuyruk var. Sonunda sıram geldiğinde tuvalete giriyorum ama rezervuarda su yok.

Lavabodan incecik bir su akıyor. Parmak uçlarımı tıpkı vaftiz kabına sokar gibi ıslatıyorum ve kâğıt peçete teklifini geri çevirerek çıkıyorum.

Tabii ki Yogui Quevedo'yu beni beklerken bulmuyorum, bu yüzden onu arıyorum. Telesekreter çıkıyor. Bir mesaj bırakıyorum. Bekliyorum. Tekrar arıyorum. Sonraki yarım saatte beş kez daha arıyorum. Birdenbire, bir süre önce yaptığımız kısacık görüşmede bana kardeşlerinin bir seyahat acentesi olduğunu söylediğini hatırlıyorum. Bir telefon kulübesine giriyorum ve bilinmeyen numaraları arıyorum. Bir adresi not edip taksiye biniyorum.

Turizm acentesine girdiğimde görevli delikanlı beni gülümseyerek karşılıyor. Beni potansiyel bir müşteri sanmış olmalı. Hiçbir seyahat paketi satın almak istemediğimi söyleyip karşısında oturmamın gerçek nedenini anlatınca hayal kırıklığına uğradığını görüyor ve üzülüyorum. Onu kandırmış olmama rağmen bana kibar davranmaya devam ediyor. Oradan birkaç bina ötede, tur acentesi işleten birkaç delikanlı olduğunu söylüyor, aradığım yer orası olmalıymış, ama soyadlarının Quevedo olduğundan emin değil.

Teşekkür edip tek bir yaprağın bile kıpırdamadığı sokağa çıkıyorum.

Belirtilen adres, yeni çıktığım camekânlı, duvarları

cennet benzeri manzara posterleriyle kaplı ofise benzemiyor. İki katlı, yıkık dökük bir binanın alt katında; kırık camları karton parçalarıyla kapatılmış. Binanın, Quevedo vakasıyla ilgilenen adli tıp ekibinden biri olan Carlos Janik'e ait olduğunu daha sonra öğreneceğim. Birkaç ay önce röportaj yapma niyetiyle Janik'e yazmıştım, vakaya dair bir şey hatırlamaması bir yana, kızın ailesi hakkında da bilgi sahibi olmadığını, dolayısıyla onlarla iletişim kurmamı sağlayamayacağını bildirmişti.

Ofis kapalı; zili çalıp kapıyı yumruklamama rağmen, yanıt olarak sadece bir komşu köpeğinin havlamaları geliyor. Dışarıdaki tabelanın üstünde şöyle yazılı: "Bolivya ve La Salada'ya seyahat". Bir de cep telefonu numarası var. Çeviriyorum. İki kez çalıyor ve bir adam açıyor.

Neden aradığımı anlatıyorum; kardeşinin acentede olması gerektiğini, eğer orada değilse nerede olabileceğini ya da şu anda nerede yaşadığını bilmediğini söylüyor. Kendisi bir turla Bolivya'ya gitmiş ve kapatmak zorunda, çünkü araba kullanıyor.

Elimde telefonla, kaldırımın başladığı noktada yükselen tuğladan bir duvara oturuyorum. Derin nefes alıyorum ve Quevedo'nun numarasını bir kez daha çeviriyorum. Yine telesekreter çıkıyor ve şöyle diyor: "Aradığınız numaraya şu anda ulaşılamıyor, lütfen sinyal sesinden sonra mesajınızı bırakın." Sinirlendiğimi saklamaya çalışmadan, sert bir mesaj daha bırakıyorum.

İstasyona geri dönüyorum ve Villa Ángela'ya gidecek bir sonraki minibüse bir bilet alıyorum; neyse ki yola çıkmak üzere. İki buçuk saati daha (evet, gelirken yüz kilometrelik bir yolu almamız iki buçuk saat sürdü) tuvaleti ve kliması olmayan, beş dakikada bir duran,

ülkenin iç bölgelerinde "sütçü" adını verdiğimiz harap bir otobüste geçirmeyi kabulleniyorum.

Minibüsün kapısını açtıkları gibi cam kenarında bir koltuk arıyorum, en azından manzaraya bakıp, yoldan içeri giren sıcak havayı soluyabileceğim. Koltuğun yapay deri kaplamasındaki yırtıklardan sünger parçaları çıkıyor, mekanizma sıkıştığı için koltuğu arkaya yatmak imkânsız. Kısa sürede içerisi insanlarla doluyor ama yanımdaki koltuk boş kalıyor. Tüm akşamüstü boyunca yanıma uğramayan şansın sonunda kendisini gösterdiğini ve yanımda biri olmadan yolculuk edeceğimi düşünüyorum.

Otobüs geri vitese takıyor ve platformdan çıkıyoruz, dönüyoruz ve istasyondan çıkıyoruz. Nihayet şehirden ayrılana kadar, herhangi bir düzene ya da plana sadık kalmadan, elli metre ötede büyük ihtimalle aynı otobüsü bekleyen başka insanlar da olmasına rağmen çantasını koyduğu yerde bir adım bile ilerlemeden bekleyen yolcuları almak için adım başı, hatta bazen aynı sokakta iki kez duracak.

Durakların birinde, elinde birkaç çanta olan iri yarı, sarışın bir kız biniyor. Ortadaki koridorda ilerleyerek gelip yanıma oturuyor. Gerçekten de iri yarı, bölgede sık rastlanan doğu Avrupalı tiplerden. Pencereye mümkün olduğunca yaslanıyorum ve camı da olabildiğince açıyorum. Kızın parfümünün şekerli kokusu midemi bulandırıyor. Ve yolculuk daha yeni başlıyor.

Kısa aralıklarla derin nefesler alıyorum ve başka bir şey düşünmeye çalışıyorum.

***

María Luisa'nın ailesinin kızlarının katili olduğunu iddia ettiği Jesús Gómez de bunun gibi bir otobüs şirketinin sahibiydi. Onun otobüs filosu otuz yıl önce şehirleri ve küçük köyleri birbirine bağlayarak tüm eyaleti kat ediyordu.

Şirketin Gómez'le arkadaşlık ilişkisi de olan eski bir şoförü, o yıllarda yetmiş yaşında olmasına rağmen onu iflah olmaz bir çapkın olarak tarif ediyor.

En çok hoşuna gidenlerse fazlasıyla genç kızlardı, bunu da herkes biliyordu. Çalışanları, para kazanmak için ona genç kızlar buluyordu.

Bazı söylentilere göre María Luisa da Gómez'i ziyaret eden o genç kızlardan biriydi.

Sırt çantamdan kahverengi bir zarf çıkarıyorum ve gazete kupürlerinin arasında adamın bir fotoğrafını arıyorum. Sadece soluk bir resmini buluyorum. Metinde yazdığına göre, iki şahitle yüzleşmek için adliyeye giriyor: Gözlüklü, guayabera* giymiş yaşlı bir adam.

Cinayetle ilgili makaleleri gözden geçirmek için, Gómez'in fotoğrafının olduğu bu kupürü bulduğum *Norte* gazetesinin arşivine gittiğim gün, Resistencia'da bir arkadaşımla aramızda geçen sohbeti hatırlıyorum. Yayın balıklı sandviç yemeye gitmiştik. Vakadan bahsederken, birkaç yıl önce otobüs istasyonunun yakınındaki bir yemekhanede partiden arkadaşlarıyla yaptıkları bir toplantıyı anlattı. Yakınlarındaki bir masada, kırklı yaşlarındaki bir adam bira içiyor, on iki yaşında bir kız ço-

* Latin Amerika'da erkeklerin sıklıkla giydiği ince, açık yakalı gömlek (ç.n.)

cuğuysa sandviç yiyordu. Baba kız değillerdi. Arkadaşım sohbetlerini duyamamıştı, fakat el hareketleri, bakışlar ve masaya gittikçe daha fazla yaslanan adamın vücudu, küçük kız sandviçini bitirir bitirmez buluşmanın başka bir yerde devam edeceğini gösteriyordu. İstasyonun çevresindeki berbat pansiyonlardan birinde ya da hemen orada, tuvalette. Adam, alacağı şeyin parasını önceden, ayaküstü bir yemekle ödüyordu.

***

Camdan dışarı bakıyorum. Artık şehirden çıkıyoruz ve hava kararıyor. Hayvanat bahçesinin yanından geçiyoruz. Hayvanları görmek için boynumu uzatıyorum ama çevresindeki ağaçlarla çalılar buna izin vermiyor. Sadece ağır hava ve otobüsün yavaşlığı yüzünden içeri dolan kokuyu alıyorum. Kıl, tüy, kızışma, yavrular, dışkı. Bir de oluklarda ve yapay göllerdeki beklemiş suyun kokusu.

6

Hayal kırıklığına uğramış, yorgun ve terli bir halde Villa Ángela'ya varıyorum. Pazartesi günü yine Yogui Quevedo'yu bulmaya çalışacağım. Bugün karnavalın son gecesi. Dans gruplarının meraklısı değilim, ama Villa Ángela, General San Martín ya da Quitilipi'deysen karnavala katılmak neredeyse bir zorunluluk.

Artık kültür merkezine dönüşmüş eski tren istasyonunun karşısında kurulan geçit alanının üzerinde, ay ışığında sıcaklık 40 derece olsa gerek. Caddenin bir tarafında tribünler var. Halk bölümü. Karşı tarafta, gösterinin biraz daha konforlu bir şekilde izlenebileceği masa ve sandalyeler bulunuyor. Karnavalın son gecesi olduğundan giriş ücretsiz. Ama sandalye ve masalara çok yüksek bir fiyat ödeniyor ve uzun süre önceden yer ayırtmak gerek. Alanın bu tarafını dolduran ayrıcalıklılardan biriyim. O sene ya da o son gece, bilmiyorum, bazı önceki seferlerde gördüğüm gibi garson servisi yok. Çevredeki caddelere yerleştirilmiş yağ fıçıları üzerindeki tabla-

larda, domuz sucuklu ekmek ve bütün şişeyi alabilen litrelik plastik bardaklarda bira satılıyor. Bardaklar pek kullanışlı değil, çünkü içkinin büyük bölümünü henüz masaya varmadan dökmemek için iyi bir denge kurmak gerekiyor, ayrıca içindeki içki çok çabuk ısınıyor. Ama yine de sağduyulu bir önlem: Kızışmış yüreklerin ellerdeki camla birleştiği karnaval geceleri her zaman trajediyle sonlanabilir.

Corrientes ya da Entre Ríos gibi bazı Chaco şehirleri uzun zamandır Río de Janeiro tarzı bir karnaval geleneğine sahip: Sırtlarında tavus kuşu tüyleri bulunan –en pahalı olanlar– ve geri kalanları da boyanmış devekuşu tüyleriyle süslenmiş incecik giysili dansçıların yer aldığı büyük geçit alanları. Masamdaki kişilerden biri, tüylerin Afrika'dan getirtildiğini söylüyor. Önce Brezilya'ya götürülüyor ve yıkanıp güzel renklere boyanıyorlarmış. Bir seferinde masrafları kısmak için yapay tüy üretmeyi denemişler ama işe yaramamış. Yapay tüyler gerçek olanların görüntüsüne ya da hareketine sahip değilmiş. Tüylerin yanı sıra, milyonlarca pul ve tül de giysi ve botlara elle dikiliyor. Bütün geçit törenlerinde kullanılan botları bir arkadaşım üretiyor: dayanıklı kumaştan yapılmış, fermuarla kapatılan topuklu botlar. Botlar küçük fabrikadan çıktığında, gönüllü kadınlardan oluşan gruplar (bazıları gençken dansçıymış, bazıları bu işe hiç girişmemiş) titiz süsleme işine başlıyor: Ekimin ilk bunaltıcı siestalarıyla birlikte ağaç gölgelerine oturup buzlu mate çayı içerek ilk dikişleri atıyor ve pullardan yansıyan güneş ışığı yüzünden gözleri körleşerek, ocak ayının sonuna kadar bu işe devam ediyorlar.

Villa Ángela'da eskiden beri kullanılan iki tane ge-

çit alanı var, üçüncüsü henüz yeni; bir de sadece karnavallarda açıp sonra solan dördüncü bir alan oluyor. Hayran kitlesini aralarında paylaşan iki diva var: Ara Sunú –burası daha halktan; yolun karşı tarafında, hem en güzel kızlara hem de inşaat ve yıkım işinde şekillenmiş en iyi erkek vücutlarına ev sahipliği yapıyor– ve Hawaianas –burası daha züppe; en beyaz tenli kızları ve spor salonuna giden delikanlıları barındırıyor, ama aynı zamanda en iyi samba okuluna gidenler de burada. Ara Sunú, Paraguay dilinde fırtınalı hava ya da gökgürültüsü demek. Hawaianas'ın özel bir anlamı yok, ama yerel halk baştaki H harfini ve sondaki s'yi yutarak Aguaiana şeklinde telaffuz ediyor. Futbolda olduğu gibi, Villa Ángelalılar bu konuda da fanatik; ya birinin ya da diğerinin taraftarı oluyorlar.

O gece Hawaianas taraftarlarının masasındayım, ama kalbim gizlice Ara Sunú'yu destekliyor.

İlerleyince karşılaşılan üçüncü geçit alanı, bir anlaşmazlık sonucu ortaya çıktı; Ara Sunú'yu yöneten çift kavga edip boşanınca, mal paylaşımı sırasında adam birkaç taraftarını yanında götürdü ve artık yerini sağlamlaştırmış olan Bahía adındaki bu grubu kurdu. Son olarak, o senenin bir günlük çiçeği ise, yürüme hakkını ödeyerek en son çıkacak olan Samberos de Itá Verá'ydı.

Rio'daki geçitlerin tersine, bunlarda tek bir travesti bile yok. Ülkeye gelen ilk göçmenler olan İspanyolların ve onları izleyen Doğu Avrupalıların soyundan gelen bu şehirde insanlar muhafazakâr. Ne travestilere ne de eşcinsellere iyi gözle bakılıyor. Ama bazı eşcinsellerin kutsal karnaval sıralarına sızıp, geçit alanının beton zemininde topuk arşınlamak ve küçük parlak mayolarının

içindeki şişkin paketleriyle batucada* sesleri eşliğinde sallanmak için bu dört çılgın geceden faydalanmaları engellenemez.

Birinci grup olan Ara Sunú geçiyor ve ikinciyi anons ettiklerinde, tuvalete gitmenin tam zamanı olduğunu düşünüyorum: Aralarda gitmek imkânsız.

Buna rağmen, bulduğum portatif tuvaletlerin kapısında yine de kuyruk var. Kabinlerin kadın ya da erkek tuvaleti olduğunu gösteren bir tabela olmamasına rağmen, sıralar bekleyenlerin cinsiyetine göre oluşturuluyor. Önümde iki tane on-on bir yaşlarında, bir tane de beş yaşlarında bir kız çocuğu var. Yandaki tuvaletin önünde de altı adam var. Sokağın o kısmı karanlık; tuvaletlerse bir inşaatın yanına konulmuş. Ergenliğin başındaki kızlar kısa şort ve yeni çıkmaya başlayan göğüslerinin uçlarıyla gerilen dar tişörtler giymişler, dans adımları atıyor, geçit yapan büyük kızlar gibi bileklerini büküyor, aralarında bir hareketi tartışıyorlar; biri öbürüne nasıl iyi yapacağını gösteriyor. Tuvalet sırası bekleyen adamlardan bazıları onlara bakıyor. Yarı karanlıkta nasıl baktıklarını göremesem de, bakışları beni rahatsız ediyor. En küçük kız pembe pantolonunu düzelterek çıkınca, öbür kızlardan biri bana sırasını veriyor. Altıma yapacak halde olmama rağmen gülümseyip reddediyorum; onlar girsin, ben kapıyı tutacağım. Tuvalet komşularımız beni duysun diye bunu yüksek sesle söylüyorum. Ne olur ne olmaz.

Gecenin kalanında aynı sahne tekrarlanacak: yaklaşık iki yüz küsur katılımcının geçidi, köpük savaşı arası,

* Hızlı ve tekrarlayan ritimlere sahip, sambanın bir alt türü olan Brezilya perküsyon müziği –çn.

tuvalete ve yemek tezgâhlarına gidişler; sabaha kadar böyle devam edecek.

Sonunda bir araziye park edilmiş arabalara doğru giderken, bağıran çocuksu bir ses dikkatimi çekiyor: "Sen beni beceremezsin, ne sandın, sıçtıımın zencisi, bok kafa." Tuvalet kuyruğundaki eşlikçilerime benzeyen, esmer, zayıf, yaklaşık on iki yaşlarında bir kız çocuğu; arkasında da kendi yaşlarında bir oğlan grubu var, bir grup erkekle bağıra çağıra kavga ediyorlar. Karşısındakiler ağızlarını kapalı tutup sıska kızın bozuk ağzından utanarak uzaklaşsalar da kız bağırmaya devam etmek için peşlerinden gidiyor.

Asi bir karnaval kızı. Bir karnaval gecesinde tek başına bir kız çocuğu.

***

Pazar yemekten sonra, kayınpederim Coco Valdez bana bir seferinde ölü bir kız gördüğünü anlatıyor. Bir gece, karısının anne-babasının tren istasyonunun karşısında yer alan pansiyonunda akşam yemeği yiyorlar. Kapı çalınıyor ve kim olduğuna bakmak için o çıkıyor. Lencina soyadlı tanıdık bir genç, polisi aramak için telefonu kullanıp kullanamayacağını soruyor. "Evet, tabii, gel, ama ne oldu?" Yakındaki boş bir arazide Lencina bir kadın bulmuş. Ay ışığı olmasına rağmen, gece olduğu için emin olamıyor, ama ona ölmüş gibi görünmüş, dokunmaya cesaret edememiş.

O saatte kapalı olan pansiyonda polisin gelmesini bekliyorlar. Polis memuru bisikletle geliyor çünkü devriye arabası tamircide.

"Sizin arabanız var mı?" diye soruyor Coco'ya. "Gelin, bize eşlik edin."

Lencina arazide onlara yol gösteriyor. Yolu her zaman oradan kısaltan insanların adımlarıyla şekillenmiş bir patikanın kenarında, çalıların arasında kızı buluyorlar. Polis memuru bir lambayla kızın yüzünü aydınlatınca, üçü de şaşırarak bakıyorlar. Bir Carahuni, köyün geleneksel bir ailesinin kızı, ünlü bir araba yarışçısı olan Coco Carahuni'nin akrabası. Genç kızı midesinden bıçaklamışlar.

Valdez kızın cesedini, polis memurunu ve kısa sürede tanık olmaktan çıkıp şüpheli haline gelen ama ertesi gün serbest bırakacakları Lencina'yı kamyonetiyle götürüyor. Delikanlının olayla alakası yok, sadece boş araziden geçme şanssızlığını yaşamış.

Carahuni cinayeti kırk yıl sonra bile gizemini koruyor. Zamanında, kızın öldürülmesiyle ilgili olarak, o yıllarda Villa Ángela'ya taşınmış olan Rosarinolu bir adam hapse atıldı, ama cinayet nedeni hiçbir zaman öğrenilemedi. Görünüşe göre adam karısını tehdit etmişti: "Beni sinir etmeyi bırakmazsan Carahuni'ye yaptığımı sana da yaparım." Bunun üzerine karısı polisi aradı.

Biri, 98 yılında gerçekleşen daha yeni bir vakayı, on yedi yaşında bir lise öğrencisi olan Andrea Strumberger vakasını hatırlatıyor. Genç kız evangelistti ve o Pazar günü evangelist kilisesi Asamblea de Dios'a gitmek için mopediyle evden çıkmıştı. Gideceği yere varamadı; ertesi gün cesedini boş bir arazide buldular. Tecavüze uğramış ve dövülerek öldürülmüştü. Vakanın açıklığa kavuşturulması konusunda en ısrarcı davranan aile üyesi olduğu için herkes tarafından tanınan bir yüz haline gelen eniş-

te, cinayeti işlediği gerekçesiyle tutuklandı.

Pazartesi günü Sáenz Peña'ya geri dönüyorum. Birdenbire, aramadan, saat ya da yer konusunda sözleşmeden. Sabah saatlerinde varıyorum. Bir şekilde Yogui Quevedo'yu bulacağım ve konuşacağız.

Kolay olmayacak. Birkaç ay önce telefonla konuştuğum, görüşmeye hazır adam birdenbire mesafeli birine dönüştü.

Varır varmaz cep telefonundan arıyorum. İlk denemelerden sonuç yok, sürekli telesekreter çıkıyor.

Sabah saatleri ve ben şehir merkezindeyim. Önceki gün şehri önce bir minibüsün içinden, daha sonra bir taksiden görmüş, birkaç blok boyunca yürümüştüm. Bugün daha fazla vaktim var, Yogui de telefonlarıma çıkmadığına göre, bir bar arayarak yürüyorum. Sıcak bunaltıyor, bu yüzden klimalı bir yerde soğuk bir şey içmek, gölgede beklemek iyi olacak.

Araç trafiğine kapalı olan San Martin Caddesi, vitrinlerine bakarak yukarıdan aşağıya kadar yürüdüğüm yaklaşık on bloktan oluşuyor. Bar yok. Keşif turumda sadece bir tane bar buluyorum. Dışarıdan bakıyorum, birkaç masada müşteriler var, hepsi de elli yaş üstü erkekler, viski ya da bira içiyor, sigara içiyor ve hararetle konuşuyorlar. "Kesin birkaç tane bar gözümden kaçmıştır," diye düşünüyorum ve caddede yukarı aşağı yürümeye devam ediyorum. Ama hayır, bağırtkan adamların oturduğu bar, görünüşe göre tek yer. Bir büfeye soruyorum: "Bir gazoz içilebilecek sakin bir bar nerede var?" Bir dondurmacıyı tarif ediyorlar. "Dondurma yemek değil, soğuk bir şeyler içmek istiyorum." "Evet, orada içebilirsiniz."

Pek güvenmeden gidiyorum, oranın yabancısı olduğumu görüp şaka yapıyor olsa gerek. Ama hayır, aradığım yer gerçekten de bir dondurmacı. Sáenz Peña'da neredeyse hiç bar olmadığını daha sonra anlıyorum. Gençlerin bir şeyler içmek için bara gitme alışkanlığı yok, onun yerine arabalarını, motorlarını ve kamyonetlerini büfelerin önüne park ediyor ve diskoteğe gitme saati gelene kadar kaldırımda içiyorlar.

Dondurmacıda bir Sprite istiyorum; bir litrelik şişe getiriyorlar, daha küçüğünü satmıyorlarmış. Neredeyse içlerine doğdu diyeceğim, çünkü uzun süre beklemem gerekecek. Başka başarısız denemelerden sonra, sonunda biri Yogui'nin telefonunu açıyor. O değil; Quevedo'nun numarası olduğunu doğrulayan, ama o anda benimle konuşamayacağını çünkü bir toplantıda olduğunu, öğle saatinde tekrar aramamı söyleyen başka bir adam.

Sırt çantamdan, ödünç aldığım bir kitap çıkartıyorum. Adı *Sáenz Peña Polis Kayıtlarındaki Yirmi Beş Cinayet*; yazarı yerel tarihçi Raúl López. Ellili yıllara ait, Polonyalı kız ile Paraguaylı adamın hikâyesi ilgimi çekiyor.

***

Rosa, Polonyalı bir ailenin kızıydı, sporcuydu ve bir dükkânda çalışıyordu. *La ideal* içinde her şeyin satıldığı o büyük mağazalardan biriydi: giysi, ayakkabı, gelinlik, kumaş parçaları, yatak takımları; kadın, çocuk ve erkek için her şey. Kadınlar voleybol takımının kaptanı olan Rosa çok sayıda madalya ve hem eyalet çağında hem de ulusal ölçekte kupalar kazanmıştı. Haberi süsleyen fotoğraf, kızı takım arkadaşlarıyla birlikte bir seyahatte

gösteriyor: güzel, güçlü ve sağlıklı bir genç kız. Sporcu şöhretini edindiği aynı kulüpte, önce sevgilisi ve ardından katili olacak kişiyle tanıştı: aslen Paraguaylı olan ve kulübün barında çalışmaya başlayan Juan. Birbirlerinden hemen etkilendiler: Kız biraz dikkatli ve çekingendi; delikanlı çekici, ısrarcı ve memleketinin sokaklarında yetişen portakal çiçeklerinin kokusu gibi yapışkan. Çıkmaya başladılar. Kızın anne babası karşı çıksa da, Rosa her şeyi yapmaya hazırdı, daha önce hiç böyle âşık olmamıştı, kimse o tatlı kelimeleri kulağına fısıldamamıştı, kimse kendisini evden her kaçtığında Juan'la birlikte olduğu o pansiyondaki yatakta olduğu kadar kadın gibi, o kadar arzulanır hissettirmemişti.

Ama erkek arkadaşının asıl yüzünü göstermesi uzun sürmedi: sahiplenici, kıskanç, şiddet yanlısı bir erkek. Rosa âşık olsa da, karakterli bir kadındı. Kadın voleybol takımının kaptanı, heyecanlı âşık genç kıza ağır bastı ve ilişkiyi sonlandırdı. Tabii ki Juan bunu sakince kabullenmedi. Tutkulu yalvarmaları ve yeminleri tehditler izledi. Ve köyün gazetesinde yayımlanan bir mektupta, genç kızla olan aşk ilişkisini bütün detaylarıyla anlattı. Elli yıldan uzun süre sonra görülecek olan, öfkeli âşıkların internete video yüklemelerine eşdeğer bir hareketti bu: bir kadının mahremiyetinin kamuya ifşası. Rosa, artık bunun ötesine gidemeyeceğini, onun gibi saygın, çalışkan bir kız için o mektupla çıplak bırakılıp şiddete maruz kalmasından daha kötü bir şey olamayacağını düşünmüş olmalı. Eski sevgilisinin onu herkesin önünde küçük düşürmesini atlatabildiyse, delikanlının kendisi üzerinde kullanacağı başka bir silah olmadığını düşünmüş olmalı. Takip edilerek yaşamaya alıştı: Nereye giderse gitsin, bir yerde ona

denk geliyordu. Terk edilen eski sevgili sürekli içiyordu ve işini kaybetmişti. Onu takip etmekle kalmıyor, ona denk geldiğinde, şarabın birbirine karıştırdığı saldırgan kelimelerle bağırarak hakaret de ediyordu.

Önlem olarak asla yalnız yürümemeye çalışıyordu. Annesi her gün işe giderken ona eşlik ediyor, çıkışta onu almaya gidiyordu. Bir sabah ikisi kol kola yürüyordu. Bir köşe başından onu gördüler, ama bu duruma alışmışlardı, bu yüzden umursamadan, dimdik, hızlı adımlarla yürümeye devam ettiler. Onu görmezden gelmeye o kadar kararlıydılar ki, arkadan Rosa'nın omzuna uzanıp onu döndüren el sürpriz oldu, ardından da Juan'ın yalvarır gibi görünen kırmızı gözleri, onu kendisine doğru çeken aynı el, bıçağı batıran diğer el, kızın düşüşü, ikisinin birden kaldırıma düşüşü, Juan'ın tekrar tekrar bıçaklaması, kızın annesinin bağırışı, yardım arayarak koşturması. Rosa sabit gözlerle, hâlâ anlayamadan Juan'a bakıyordu. Henüz ölmemişti. Juan kızın üstündeydi, bıçağı sokup çıkartıyordu. Kız, pansiyondaki yatakta olduğu gibi onun altında. Juan'ın her tarafı kan içinde. Rosa'nın açık renk gözlerinin bakışına katlanamayan Juan onun gırtlağını boydan boya kesti. En sonunda da aynı bıçağı kendi karnına sapladı. Mağazanın yakınında, kaldırımda kanlar içinde üst üste yatan iki vücut.

***

Eski, restore edilmiş büyük bir bina olan Kültür Evi'nin önünden daha önce geçmiştim. Duvardaki levhada burasının eskiden *La ideal* mağazası olduğu yazılıydı. Dondurmacıdan çıktım ve yavaş yavaş oraya doğru yürü-

düm. Rosa sokağın o bölgesinde bir yerde öldürülmüştü.

Saat tam on iki; Yogui'yi tekrar arıyorum. Sonunda açıyor. Şehirde olduğumu, onunla görüşmek için geldiğimi söylüyorum. Sözleştiğimiz gibi Cumartesi geldiğimi, ama onu bulamadığımı, ne mesajlarıma ne de aramalarıma yanıt verdiğini belirtiyorum. Bütün akşam valiyle bir toplantıda olduğunu söylüyor. Yarım saat içinde kardeşlerinin seyahat acentesinde görüşeceğiz.

Birkaç blok ötedeyim, beş dakikadan uzak değil, bu yüzden ana meydana gidiyorum ve zamanın geçmesini beklemek için bir banka oturuyorum.

Zamanı gelince oraya gidiyorum ve kaldırımda konuşan iki adam görüyorum. Biri Yogui olsa gerek, diye düşünüyorum, hangisi olduğuna karar veremeden; yaşlarına bakılırsa ikisi de olabilir. Onları selamlıyorum ve kendimi tanıtıyorum; kısa boylu, esmer, bir geyiğinki gibi çekik ve büyük gözleri olan kişi bana elini uzatıyor. "Yaşlı bir hanım olduğunuzu sanmıştım," diyor biraz centilmence gülerek. Şimdi bana elini uzatan öbür adama, Buenos Airesli olduğumu ve kız kardeşiyle ilgili bir kitap yazacağımı söylüyor. Adam başıyla selamlıyor ve veda ediyor. Yogui önceden oturduğum küçük duvara oturmamızı söylüyor. Kot kumaşın altından sıcak betonu hissediyorum. Bolivya'dan minibüs gelmesini beklediğini, erkek kardeşlerinin bir seyahatten döndüklerini söylüyor. Kardeşlerinden biriyle telefonda konuştuğum için bunu bildiğimi, kendisi anlaştığımız gibi ortaya çıkmayınca tabelada yazılı cep telefonunu aradığımı söylüyorum. Bana ciddiyetle bakıyor ve kardeşine konudan bahsedip bahsetmediğimi soruyor. "Evet," diyorum. Başını sallıyor. "Hayır hayır," diyor, "onlar bu konuda bir şey bilmek

istemiyor, bütün bunları yürüten tek kişi benim, en iyisi daha sonra buluşmamız, gelip de seni burada benimle bulmak hoşlarına gitmez, ayrıca çalışmam lazım, onlarla birlikte çalışıyorum," diye de belirtiyor, sanki oradaki varlığım onun işini riske atıyormuş gibi.

"Saat beşte burada, akşamüstleri yalnızım."

Bunu söyler söylemez insan ve eşyalarla dolu beyaz minibüs varıyor. Şoför iniyor, adamı selamlıyor ve göz ucuyla bana bakarak ofise doğru yürümeye devam ediyor. Yogui bizi tanıştırmıyor.

"Sonra görüşürüz," diyor bana, "şimdi konuşamam." Ve yine elini uzatıyor.

***

Cep telefonumdan saate bakıyorum. Saatin beş olmasına daha çok var. Trafiğe kapalı caddede tekrar yukarı aşağı doğru yürümeye başlıyorum. Şimdi bir restoran arıyorum. Çok fazla seçenek yok. Meydana en yakın köşedekinde karar kılıyorum, çünkü saat beş olana kadar zamanımı meydanda geçirmek zorunda kalacağımı biliyorum.

Bir sandviç ve su istiyorum. Haberleri seyrediyorum ve bardağı her elime almak istediğimde koluma yapışan muşambanın çekişini hissediyorum. Müdavim sayısı az. Gözlerim televizyondan uzaklaşıp, saat biri çeyrek geçeye kadar ekrandan daha hareketli olacak vitrine kayıyor. O saatten sonra ise bomboş, hareketsiz. Şehirde hayat duruyor ve saat beşe kadar böyle sürecek.

Kendimi gölgedeki bir banka atıyorum ve ayakkabılarımı çıkarıyorum. Ayak tabanlarımı kısacık kesilmiş

sert çimenlere sürtüyorum. Hava çok sıcak. En ufak bir esinti bile yok. O saatte, bir el çantası olan siyah saçlı elli yaşlarında bir adam, yere uzanıp başını sırt çantasına dayayarak uyuklayan bir sanatçı, yarı yarıya bir ağacın arkasına gizlenerek öpüşen iki ergen ve benim dışımda tek bir canlı yok. Ne insan, ne araba, ne de köpek var. Herkes kapısını sımsıkı kapattığı evinde, sıcağın şiddetini azaltmasını bekliyor. Dikkatle dinlersem, sanırım split klimaların yumuşak homurtusunu, eski klimaların kesilmeyen uğultusunu, tavan vantilatörlerinin tekrarlayan sesini duyabilirim. Onlara imreniyorum. Öğle saatlerini geçirmek için bile olsa bir otel bulmam gerekirdi.

Tam önümde devasa bir katedral var. Bir yer Tanrı'nın elinden ne kadar uzaklaşırsa, onun onuruna yapılan bina da o kadar muhteşem oluyor. María Luisa'nın ortadan kaybolduğu gün, katedral ve bu meydan Kutsal Bakire'ye tapınan inançlılarla dolmuş olmalı. Belki o da Bakire'ye bir çiçek bırakmak için kalabalığın arasında fark edilmeden buradan geçmiştir. Meydandaki yerimden katedralin kapalı olduğunu görüyorum. Ne yazık. İçeri girmek isterdim: Kiliseler her zaman serin olur.

Bir daha saate bakmamaya karar veriyorum. Telefonu çıkarıp saate baktığımda sadece birkaç dakika geçmiş oluyor. Alarmı beşe beş kalaya kuruyorum.

Aniden meydanın bir köşesinde ortaya çıktıklarını görüyorum. Gerçek mi yoksa bir rüyanın parçası mı olduklarını anlayamıyorum. Uzaktan bulanık görünüyorlar, figürlerin dış hatları sanki bir serapmış gibi titriyor. Yaklaştıklarında gerçek olduklarını fark ediyorum. Kot tulum, kolları dirseklere kadar kıvrılmış kareli gömlek, bağcıklı siyah ayakkabı giymiş, beyaz şapka takmış ve

ellerinde çanta taşıyan iki menonit adam. Arkalarında, ilerleyince görüş açıma giren, çiçekli elbise giymiş, saçlarını örten mavi eşarp takmış, önlüklü iki kadın. Bir tanesinin kollarında bir bebek var. Şehrin yakınında bir menonit köyü var. Çantalarında, üretip satmak için getirdikleri peynir ve ev yapımı ürünler olsa gerek.

Kaldırımda gölgelik bir yer arayarak karşıya geçiyorlar. Yavaş yürüdüklerini görüyorum, onlar da öğle sıcağının esirleri. Ev aletleri satan bir dükkânın devasa vitrininin önünde duruyorlar ve bir yaramazlığı, küçük bir günahı paylaşıyormuş gibi bakakalıyorlar: O yasak icatlara bakarak bir süre göz oyalıyorlar.

Ben de sanatçı gibi yapıyorum ve sırt çantasını başımın altına koyarak sırtüstü banka uzanıyorum. Sanırım bir süre uyuyakalıyorum çünkü binlerce ağustosböceğinin bir ağızdan öttüğü bir rüyanın ortasında uyanıyorum. Sırt çantasının içindeki telefonun alarmı titriyor. Saat beşe beş var.

Doğruluyorum ve ayakkabılarımı giyiyorum. Kısa süre sonra ortalık hareketleniyor. Sokak mopedlerle doluyor. Birkaç araba, birkaç bisiklet, yaya insanlar. Saat beşte dükkânlar açılıyor.

Bir benzin istasyonuna giriyorum ve tuvaletin anahtarını istiyorum. Yüzümü yıkıyorum, saçımı düzeltiyorum, ağzıma bir sakız atıyorum. Kalbimin hızlandığını hissediyorum. Sonunda María Luisa'nın erkek kardeşiyle konuşabileceğim.

Ama anlaştığımız gibi saat beşte olmuyor bu. Yogui Quevedo beni bir kez daha duvara oturmuş halde yarım saat bekletiyor.

Onu beklerken, gözetleniyormuşum gibi geliyor. Başımı kaldırıyorum ve Quevedo ailesinin ofisinin üzerinde iki kat uzanan binanın kırık camlarına doğru bakıyorum. Bir perde hareket etmiş gibi geliyor. Biraz huzursuz oluyorum. Bir mesaj yazıp gönderiyorum. Yogui yolda olduğu yanıtını yazıyor. Sanki aramızdaki mesafe hâlâ çok fazlaymış da onu duyabilmem için bağırıyormuş gibi hepsini büyük harflerle yazmış. Doğru söylüyor olmalı, çünkü varması on beş dakika daha sürüyor.

Sonunda gülümseyerek köşede belirdiğini ve sokakta karşıya geçtiğini görüyorum. Elini uzatıyor. Yeni yıkanmış, parlak siyah saçları kafatasına yapışmış ve babamın kullandığına benzer bir tıraş kolonyası kokuyor. Geç kaldığı için özür dilemiyor.

Bir anahtar çıkarıyor ve kapıyı açıyor. Karanlık ve büyük kısmı boş olan dükkâna giriyoruz. Elindeki zarfı, çalışma masası işlevi gören külüstür formika masanın üzerine koyuyor ve rahatıma bakmamı söylüyor. Yine formika kaplı üç sandalyeden birine oturuyorum. Açık kapının yakınına bir vantilatör koyuyor. Bakıyorum. Karşımda bir sürü dolu likör ve viski şişesinin yan yana dizildiği, salkım ağacından yapılmış, tozla kaplı büyük bir büfe var. Onları sınıra yaptıkları seyahatlerde, satmak amacıyla almış, daha sonra da burada unutup gitmiş olmalılar. Bu masanın dışında, dipte duran ve üstünde tüpe bağlı portatif bir ocağın durduğu küçük bir masa daha var. Ocağı yakıyor ve ısıtmak için su koyuyor. Mate çayını hazırlarken hava durumundan bahsediyoruz. Radyoda akşam saatlerinde yağmur yağacağını söylemişlerdi ama gökyüzü masmavi, tek bir bulut bile yok.

Kısa süre sonra mate çayını masanın üzerine koyuyor

ve oturuyor. Zarfı bana doğru itiyor.

"Sana bir şey getirdim."

Bir ona, bir zarfa bakıyorum ama hareket etmiyorum.

"Kız kardeşimin bir fotoğrafı."

Şimdiye kadar María Luisa'nın tek bir fotoğrafını bile görmedim. Sadece günlüğünde karakalem bir çizimi vardı. Gerçekte nasıl biri olduğunu bilmek isterdim. Gördüğüm çizim biraz karalama gibiydi, polislerin yaptığı o robot resimlere benziyordu. Ama ellerim bana yanıt vermiyor, açmadan, hatta dokunmadan zarfa bakmaya devam ediyorum.

"Morgda çekilmiş bir fotoğrafı," diyor sonunda.

Karnımda bir boşluk hissediyorum.

"Görmeye cesaret eder misin bilmiyorum. Onu bir polis fotoğrafçısından satın aldım."

İnsanın neden böyle bir fotoğrafa sahip olmak isteyebileceğini anlamıyorum. Sormama fırsat kalmadan o anlatıyor: "Orada beni hiç ciddiye almadıklarından, polis vakalarıyla ilgilenen Buenos Airesli bir dergiyle bağlantıya geçtim, sanırım adı *Esto*'ydu. O dergilerin nasıl olduğunu bilirsin, hastalıklı konulardan hoşlanırlar. Kardeşimin olayının ülkenin geri kalanında da bilinmesini istiyordum, oradan bir şeyler çıkarsa diye."

Açıklaması beni etkilemiyor ama zarfı elime alıyorum ve hiç beklemeden fotoğrafı çıkartıyorum, büyük boyutlu bir baskı. Bir anlığına fotoğrafa bakıyorum. Zavallı kız. María Luisa'nın canlıyken çekilmiş bir fotoğrafını da getirmiştir umuduyla zarfın içine bakıyorum. Ama başka bir şey yok. Bakışlarımı kaldırıyorum, o da beni gözlemliyor.

"Ne halde olduğunu gördün. Yüzünü tamamen bozmuşlar. Bir kasetçalarla ona vurduğum zaman bacağında açılan yara izi sayesinde tanıyabildim."

"Ona kasetçalarla mı vurdun?"

"Evet, kavga ediyorduk. Kardeşlerin saçmalıkları, bilirsin. Gerçekten vurmak istememiştim..."

"Bir fotoğrafını görmek isterdim."

"Bende yok. Bir gazetede bir tane basmışlardı, annem ve yengemle birlikte çekilmiş bir fotoğrafını, ama kayboldu."

Kapının yakınındaki vantilatör sadece dışarının sıcak havasını getiriyor ve üstümüzde döndürüyor. Terledim ve biraz bunaltı, biraz da yorgunluk hissediyorum. Ya da üzüntü.

Mate çayının ılıdığını söylüyorum. Yeni vardığımız o ana geri dönsek, o çaydanlığı bir kez daha ocağa koysa ve yeni çay demleyip geri gelse ve otursa, ben de içinde fotoğraf olan zarfı unutsam; o zaman röportaja başlayabilirdik.

Çaydanlık ötüyor ve mate demleniyor. Önce o alıyor, sonra bana da bir tane uzatıyor.

"Daha iyi mi?"

Buradaki herkes gibi soğuk mate içmemesine şaşırdığımı söylerken oturuyorum.

"Buzdolabımız yok."

"Uzun zamandan beri mi erkek kardeşlerinle çalışıyorsun?"

"Çalışıyorum da denebilir çalışmıyorum da, daha çok yardım ediyorum. Ben gönüllü bir emeklilikteyim. Uzun yıllar çöp kamyonu sürücülüğü yaptım."

Kız kardeşini son gördüğü zamanı hatırlayıp hatırlamadığını soruyorum; kaybolduğu gün, sabah saat on sularında gördüğünü söylüyor. Bir belediye otobüsüyle, o zaman çalışmakta olduğu radyo tamirhanesindeki işine gidiyordu; bayram ya da yarı bayram olduğu için, her zamankinden daha geçti. Otobüsün camından kız kardeşini gördü: Gündelikçi olarak çalıştığı evin kaldırımındaydı, elinde bir alışveriş torbası vardı ve bisikletli bir delikanlıyla konuşuyordu, gidona yaslanmıştı; sohbet ediyorlardı. Delikanlı, Don Gómez'in çalışanlarından Francisco Suárez'di, Yogui onu yalnızca simaen tanıyordu. Daha sonra olanlar gerçekleşmeseydi, büyük ihtimalle o sahneyi unuturdu: Ergen kız kardeşi bir delikanlıyla kaldırımda flört ediyordu. İşler olması gerektiği gibi devam etseydi, belki de küçük kız kardeşleri erkek arkadaş edindiğinde tüm ağabeylerin yaptığı gibi, sadece onu sinirlendirmek istediğinde hatırlardı.

"Erkek arkadaşı var mıydı? Suárez onun erkek arkadaşı mıydı?"

"Hayır, hayır. Yani, bildiğim kadarıyla hayır..."

Yogui o zamanlar María Luisa'dan on iki yaş büyüktü, yani büyük ihtimalle gerçekten bilmiyordu.

María Luisa'nın okula gitmediğini ve mahalledekiler dışında arkadaşı da olmadığını söylüyor. Evine çok bağlı olduğunu. Gündelikçilik onun ilk işiydi.

Ama yetişkin dünyasına, evin dışındaki çalışma dünyasına adım atışını işaret eden o kısa ve yoğun haftada, María Luisa iki arkadaş edinmişti: ondan biraz daha büyük olan ve daha deneyimli iki genç kız, Norma Romero ve Elena Taborda. Quevedo onu kötü yola düşürdükleri

için bu kızları suçluyor. Sanki ölüm, onun kötü yaptığı bir şeyin cezasıymış gibi. Yogui'ye göre, María Luisa kısa hayatının son gününde, işten çıkışta büyük ihtimalle yeni arkadaşlarıyla karşılaştı; onlar da akşamüstünü beraber geçirmek için onu yaklaşık yüz kilometrelik mesafede bulunan, Bermejo nehrinin bir kolunun kıyısında, sayfiye evlerinin bulunduğu Villa Bermejito köyüne davet ettiler. Francisco Suárez, Catalino Lencina ve bu ikisinin patronu olan Jesús Gómez'le birlikte gideceklerdi.

Kızlar ilk sorgulandıklarında bunu anlatmışlardı ve ifadeleri, içinde Don Gómez, iki delikanlı ve üç kızın olduğu bir arabaya benzin doldurduğunu belirten bir benzin istasyonu çalışanı tarafından doğrulandı. Ama Norma ve Elena hâkimin karşısına çıktıklarında polise anlattıkları her şeyi yalanlayacak ve polislerin kendilerini yalan ifade vermeleri için dövdüklerini söyleyip, darp izlerini göstererek şikayette bulunacaklardı.

Davanın hâkimi Oscar Sudría, çözümün o iki kızda olduğunu düşünüyor. Kızların (ve katil ya da katillerin) o 8 Aralık günü gerçekte ne yaşandığını söyleyebilecek tek kişiler olduğundan gayet emin.

Davayı çözmeye çalıştığı yirmi yıl boyunca, onları birkaç kez ifade vermeye çağırdı. Bu kolay değildi, çünkü cinayetten kısa süre sonra genç kızlar Sáenz Peña'dan taşındılar ve asla aynı yerde uzun süre kalmadılar. Yani her iki ya da üç yılda bir, önce nerede olduklarını bulmak, ardından onları getirtmek zorundaydı. Onları hafta sonları ifade vermeye çağırıyordu ve bunu hiçbir zaman polis eşliğinde gerçekleştirmiyordu, çünkü 1983'deki araştırma boyunca şiddet gördüklerini ifade ettikten sonra, güvenmedikleri birileri varsa o da polisti. Yıllar geçtikçe

onların yetişkin kadınlara dönüştüklerini, çocuk sahibi olduklarını gördü. Ama ağızlarından tek bir laf bile alamadı.

Benzin istasyonu çalışanı da, tekrar ifade vermek için çağrıldığında ifadesini değiştirdi: Don Gómez ve María Luisa'yı hiçbir zaman birlikte görmemişti.

Quevedo, kız kardeşinin tecavüz ve cinayet davasının çözülmesinde kilit önem taşıyan o tanıkların yalan söylediklerine, kendisinin bile sanki garip bir korku ya da saygı uyandırıyormuşçasına Don Gómez diye bahsettiği Gómez'in devasa servetiyle satın alındıklarına inanıyor.

Cep telefonu çaldığı için sohbetimiz kesintiye uğruyor. Telefonu açıyor ve bağırarak konuşmaya başlıyor; telefon iyi çekmiyor, Buenos Aires'ten arıyorlar.

Arayan kişi Chacolu milletvekili Antonio Morante'nin bir danışmanı. Bir süre konuşuyorlar. Quevedo benden bahsediyor, telefonu bana veriyor, danışmanla birbirimizi selamlıyoruz, bana meclisten geçirecekleri bir projeden bahsediyor, birbirimize e-mail adreslerimizi veriyoruz. Telefonu geri uzatıyorum, Yogui birkaç kelime daha söylüyor ve kapatıyor. Halinden memnun. Bağlantı çok iyi olmadığı için, Parlamentoya göndermeyi planladıkları projenin ne olduğunu çok iyi anlamadım.

"Davanın yeniden açılmasını istemek için mi?" diye soruyorum Yogui'ye.

"Hayır, kız kardeşimin davasında adalet eksikliğine duyduğu öfkeyi ifade etmek için."

"Ah," diyorum hayal kırıklığına uğrayarak.

Birdenbire yağmur başlıyor. Radyo haklıymış.

7

Hanım'a birkaç kez daha gidiyorum. İlk seferinde alçak sehpanın üstünde ikiye katlanmış halde duran yeşil örtü her zaman orada. Tarot destesi onun içinde duruyor. Her seferinde uyuyan bir çocuğun üstünü açıyormuş gibi büyük bir dikkatle örtüyü kaldırıyor. Desteyi üçe bölmemi söylüyor. Ardından sağ elle yedi kez, dairesel şekilde hareket ettirerek onları karıştırmam gerek. Tekrar tek deste haline getiriyor ve bu yeni karıştırılmış deste üzerinde el ele tutuşuyoruz, sonra da hakkında soru sormak istediğimiz kızın adını ve soyadını yüksek sesle söylüyoruz. Ardından kartları çekiyor ve örtünün üstüne koymaya başlıyor. Figürleri tersten görüyorum. Fark etmez, çünkü ne anlama geldiklerini bilmiyorum.

Başka seferlerde kızlar kartlardan önce davranıyor.

Bir akşam havasız kaldığını söylüyor ve bir elini boğazına götürüyor. Öyle, gözleri kapalı halde kalıyor. Ben sessiz kalıyorum. Ona olanların geçmesini beklemekten başka yapacak hiçbir şeyim yok. Kendine gelince ağzını

açıyor ve nefes alıyor, gözleri parlıyor.

"Nefes alamıyordum, boğuluyordum, çok canlıydı. Burada basınç, burada ağrı," deyip önce boynunu ve ardından bacaklarının arasını gösteriyor.

O, boğulan ve tecavüze uğrayan María Luisa.

"Zavallı kız. Onu saz gibi koparttılar. Hâlâ o kadar küçük, hayata hâlâ o kadar ucundan bağlıydı ki. Tıpkı lagünlerin kıyısında yetişen sazlar gibi," diyor.

***

María Luisa'nın fotoğraflarını hatırlıyorum. Erkek kardeşinin bana gösterdiği, morgda yatan, şişmiş, çamurlu, yüzünün bazı kısımları kuşlar tarafından yenmiş cesedinin fotoğrafı. Ve dosyada gördüğüm diğer fotoğraflar.

Bir tanesi yine cesedine ait, onu buldukları yerde. Biraz uzaktan çekilmiş, siyah beyaz. Suda yüzen bir kadın vücudu görülüyor. Bana John Millais'in "Ophelia" tablosunu hatırlatıyor. *Hamlet* karakteri gibi, María Luisa da sırtüstü yatıyor. Tablodaki gibi, sazların yassı yaprakları lagüne doğru eğiliyor, yüzey küçük su bitkileriyle kaplı. Kraliçe Gertrude'un "Ölü Parmağı" olarak adlandırdığı, Ophelia'nın tacını oluşturan leylak çiçekleri değil, Su Mercimeği adı verilen diğer çiçekler. Küçük Ophelia'nın üstünden düştüğü söğüt değil ama tepesi kalın bir ağaç, gölgesini María Luisa'nın cesedinin üzerine seriyor. Ölüm ikisi için de iç sıkıntısıyla dolu.

Diğeri renkli ve María Luisa'yı yaşarken gösteren bir fotoğraf. Sadece kadınların olduğu bir aile fotoğrafı. Belki de bir doğum gününde çekilmişti. Solda küçük

kız kardeş, yanında süslü bir sabahlıkla anne, kollarında küçük bir kız bebek tutan gelinlerden biri ve son olarak María Luisa. Hepsi, hatta bebek bile gülerek objektife bakıyor. Ama María Luisa gülmüyor. Esmer teniyle zıtlık yaratarak öne çıkan, dar, beyaz bir tişört giymiş; gülümsemiyor. Kalın perçemlerinin altındaki büyük gözleri ciddi ve yana, biraz aşağı doğru bakıyor. Üzgün gibi görünüyor.

***

María Luisa zorlanmamıştı, dolaşmaya ya da her neyse oraya, istediği için gitti. Belki erkek kardeşinin yanında gördüğü o delikanlı davet etmişti, belki sevgili olmuşlardı ya da María Luisa ona âşıktı, belki de kız arkadaşları onu ikna etmişti. Ama kaçırılmadı. Gitti, çünkü gitmek istedi. Sonra, bir şekilde her şey kontrolden çıktı. Kızgın değil. Sanırım hâlâ ne olduğunu anlamıyor. Hâlâ küçük bir kızdı. Onun için her şey yeniydi: yeni iş, yeni arkadaşlar, o delikanlı...

Sanırım başarmamız gereken şey, dünyanın onlara bakışını yeniden inşa etmek. Nasıl görüldüklerini bilebilirsek, onların dünyaya nasıl baktığını öğreneceğiz, anlıyor musun?

***

Ergenlikten, hatta çocukluktan itibaren çalışmak iç bölgelerdeki köylerde, en azından seksenli yıllara kadar normaldi. Bunu yapmak için çok fakir bir aileden gelmek şart değildi. Ev işi yapan annelerin, işçi sınıfına mensup

ailelerin kızları, yine aynı anneler tarafından küçük yaştan itibaren çalışmaya gönderiliyordu.

O yıllardaki en iyi arkadaşım, on yaşından beri çocuk bakıcısı olarak çalışıyordu; ilgilendiği çocuklardan yalnızca birazcık büyüktü. Benim annem de küçük yaştan itibaren çalışmıştı, bu yüzden bizim çalışmamıza izin vermiyordu. Garip bir şekilde, arkadaşımın durumuna biraz imreniyordum: Çok az da olsa bir maaş alıyordu, yani kendi parası vardı; sorumlulukları vardı, ev dışında uzun saatler geçiriyordu, ayrıca okula gidiyor ve tıpkı benim gibi yüksek notlar alıyordu. Benim gözümde arkadaşım benden daha üstündü, kendine güvenen, deneyimli bir kızdı.

Ama arkadaşlarımın geri kalanı benim bu görüşümü paylaşmıyordu. Onlara göre arkadaşım bizim seviyemizde değildi: O çalışmak zorundaydı, biz değildik. O kızların en büyük beklentisi öğretmen olmak, iyi ve çalışkan bir adamla evlenmek olsa bile durum böyleydi.

***

Andrea da küçüklükten itibaren çalışmak zorunda kalmayanlardandı. Evinde çalışan tek kişi babasıydı. Bir soğuk hava deposunda çalışıyordu. Andrea okuyabildi, çünkü eğitimini erkek arkadaşı karşılıyordu. O karşısına çıkmamış olsaydı, belki o da ortaokulu bitirir bitirmez, hatta belki de bitirmeden, isimlerini yazdırıp aranmayı bekleyen San Joséli gençlerin büyük çoğunluğu gibi Vizental'da çalışmaya başlardı: İşçi ya da sekreter olarak. Tabii Andrea güzel olduğu için yönetimde iş bulurdu. İyi giyimli, saçları yapılmış, haşlanmış et kokusunun içinde

bile güzel kokan sekreterler daktilo ve hesap makinesi kullanıyor, kolları dosyalarla dolu halde, zarif görünmek için bacaklarını bitiştirerek koridorlarda hızla yürüyorlardı. Hayvanların toynaklarını, kuyruklarını ve kafalarını keserken ya da etleri derilerden ayırırken bir yandan da ineklere biner gibi sekreterlere binmeyi hayal eden işçiler onları gözleriyle yiyip bitiriyordu.

Üzerine düşünmüş olsa bile, bu olasılık onu heyecanlandırmamıştır. Babasının akşamları kan ve çamaşır suyu kokarak mezbahadan döndüğünü hatırlamak midesini kaldırmıştır.

Sarita ise küçük yaştan itibaren çalışmıştı. Onun seçeneği yoktu çünkü ailesi çok fakirdi. Evlenene kadar sürdürdüğü son işi, bir doktorun evinde temizlikçilikti. Orada ona iyi davranıyorlar, neredeyse kendi kızları gibi muamele ediyor ve onu okumaya teşvik ediyorlardı. Ama hamile kalıp evlendi. Kocasının onu yine hizmetçi olarak işe göndermeyeceği kadar güzeldi. Temizlik ürünlerinin buharında yitip giden bir güzellik. Bu yüzden onu fahişelik yapmaya gönderdi.

***

"Andrea başka bir şey istiyordu," diyor Hanım. "Evlenmeyi, çocuk yapmayı ve öğretmen olmayı hayal ettiği doğru değil. Öldürülmemiş olsaydı Andrea buradan giderdi. O gitmek istiyordu. Onu çevreleyen hayatta bir gelecek görmüyordu."

Tarot kartlarında bir âşık, ondan daha yaşlı bir adam görünüyor. Dosyada da öyle.

Onu tanıyorum. Cinayetin işlendiği dönemde evim-

den birkaç bina ötede yaşıyordu. Ama onu önceden tanıyordum. Adı Pepe Durand'dı. Otobüs şirketi *El Directo*'da şoförddü. Benim köyümden çevredeki köy ve şehirlere yolculuk yapıyorlardı. Bazen dedemlerin yaşadığı kırsal bölgeye gittiğimizde teyzemlerle birlikte otobüse biniyorduk, aracı o kullanıyordu. Yakışıklı bir adamdı. En azından teyzemlerin, özellikle de en küçük olanın hoşuna gidiyordu, beni çantalarla birlikte bir koltuğa oturtur ve bütün yol boyunca onunla sohbet etmek için yanına giderdi. Teyzem koltuğunun sırtına yaslanıp onunla konuşur ve dişi bir tayın kişnemesine benzeyen tiz bir sesle gülerdi. Bazen ona mate çayı da verirdi. Aralarında bir şey olup olmadığını bilmiyorum, ama teyzemin Pepe'den hoşlandığına eminim.

Kadınlarla arası çok iyi olmasına rağmen –bazen yalnız başıma ya da teyzemler yanımızda yokken babamlarla seyahat ederdim ve her hâlükârda sürücü koltuğunun arkasında duran ve tiz bir sesle gülen başka bir genç kadın olurdu– Pepe mesafeli, fazla sosyal olmayan bir adamdı.

İnsanlar onun garip olduğunu söylerdi, aslında işe yaramazın teki olduğunu söylemek istediklerinde kelimeye verdikleri o vurguyla. Arada bir, El Ombú adlı bir barda bovling oynamaya giderdi. Bovling salonları, profesyonellerin ve iyi aile çocuklarının yaptığı gibi Jockey Club'a gidip sarhoş olamayan orta alt sınıftan erkeklerin buluşma yeriydi. El Ombú'nun müdavimlerine göre, Pepe bara gittiğinde kimseyle bir araya gelmiyor, televizyonda yayınlanan bir maçı seyrederek tek başına bir şeyler içiyordu. Siyaset, futbol ve kadın konularındaki tartışmalara karışmazdı. Onu aralarına katmaya çalışır-

larsa ağzını açmadan yerinde otururdu. Garip bir tip. İşe yaramaz.

Evimin yakınına taşınınca genç bir kadını yanında getirdi, kendisi o zaman kırk yaşlarındaydı. Köyden olmadığı ve kimseyle görüşmediği için, kimse kadın hakkında bir şey bilmiyordu. Mesafeli çift, mahallenin dedikodu konusuydu. Onu Andrea cinayetiyle ilişkilendirdiklerinde, dedikodular da iskelete üşüşen sivrisinekler gibi çoğaldı.

Pepe, öğretmenlik ya da Concepción del Uruguay'da öğretilen diğer bölümlerde okumaya gitmek için Villa Elisalı, Colónlu ve San Joséli öğrencilerin bindiği minibüsü kullanıyordu. Andrea da her gün *El Directo*'yla seyahat eden öğrencilerden biriydi.

Dosyada yazanlara göre, yol arkadaşlarından bazıları, şoförle kız arasında bir aşk ilişkisi olduğunu, istasyonda herkes otobüsten inerken kızın onunla birlikte kaldığını, bazen yakındaki bir restoranda onları baş başa yemek yerken gördüklerini söylemişler. Yine yakınlardaki bir pansiyonun sahibi de Pepe'nin odalardan birini sık sık kiraladığını ve onu öldürülen kızla birlikte o odaya girerken gördüğünü söyledi. Ayrıca okul arkadaşlarından biri, Pepe'nin bir akşam fakülteye geldiğini belirtti. Sınıftaydılar ve avludan Andrea'ya seslenmişti. Andrea çıkmış ve bir süre konuşmuşlardı; geri döndüğünde, arkadaşı Andrea'ya evde bir sorun olup olmadığını, neden babasının onunla konuşmaya geldiğini sormuştu. Andrea bir sorun olmadığını, onun babası değil bir arkadaşı olduğunu söylemişti.

İfade vermeye çağrılan Pepe, yolculuklar dışında aralarında bir ilişki olmadığını söyledi. Getirip götürdüğü

öğrencilerin çoğu gibi, onu da sadece simaen tanıyordu, belki bir kez sohbet etmiş ya da kız ondan mate takımını ödünç istemiş olabilirdi. Ama başka bir şey yoktu. Cinayet gecesi karısıyla yürüyüşe çıktıklarını, çok sıcak olduğundan uzun bir süre meydanda oturduklarını, daha sonra fırtına çıktığı için eve döndüklerini söyledi. Karısı da onu yalanlamadı.

Ama polis uzun bir süre onun peşini bırakmadı. Aylar boyunca onu izlediler, devriye arabasının mahallemin toprak yollarında yavaş yavaş dolaştığını gördüm. Hepimiz onu gözetlediklerini biliyorduk.

"Andrea'yı o öldürmedi. Ona âşıktı," dedi Hanım. "Bazı eski kültürlerde, ruhun gözlerde yaşadığına inanılırdı, bilir misin? O zaman âşıklar bakışlar aracılığıyla ruhlarını değiş tokuş ediyordu: Ben sana ruhumu veriyordum, sen de bana seninkini. Ama biri diğerini sevmeyi bıraktığında ruhunu geri alıyor, âşığın ruhu ise onda kalıyordu." İkisinden biri ölünce de benzer bir durum olsa gerek. Andrea Pepe'nin ruhunu da yanında götürdü.

Andrea'nın ölümünü, diğer herkes gibi, sabahın yedisinde Villa Elisa-Concepción del Uruguay seferini yaparken radyodan öğrendiğini söyledi. Sevdiği birinin ölümünü o şekilde öğrenmek, en son duymak isteyeceğimiz o haber sanki her gün başka insanların başına gelen talihsizliklerden biriymiş gibi otobüsü sürmeye devam etmek zorunda kalmak çok üzücü olmalı.

Birkaç yıl önce Pepe kendini astı. Evinin tavanındaki kirişlerden birine.

8

Andrea'nın annesinin adı Gloria'ydı ve kocasıyla birlikte kızı öldürdüğünden şüpheleniliyordu. Bir gürültü, çığlık ya da kötü bir his yüzünden uyanınca kızının cesedini bulduğunu söylemişti. Avluya bakan yatak odasının penceresini o kapatmış ve bir süre sonra geri dönüp kızını bıçaklanmış halde bulmuştu. Mutfağın kapısı da kapalıydı. Ev küçüktü, hepsinin kapıları birbirine açılan üç odası vardı.

Kıyafetleri Andrea'nınkiyle aynı gruptan kanla lekelenmiş halde bulundu, ama cesede hiç dokunmadığını söylemişti. Ne onu hayata döndürmek için ne de öldüğünü anladıklarında son bir kez sarılmak için dokunmuşlardı. Kıyafetindeki kanın belki de kocasından bulaştığını söyledi, onun gömleğinde kan vardı, çünkü o cesede dokunmuştu. Karı-koca birbirini avutmak için sarılmışlardı.

Tanıyanlar, onu mesafeli, biraz umursamaz, garip bir kadın olarak hatırlıyor. Cinayet işlendiğinde Gloria kırk

altı yaşındaydı, yaşasaydı Andrea'nın şimdi olacağı yaşta. Ev kadınıydı.

Kızlarını yatağında kanlar içinde bulduktan sonra babası ve bir komşuları, aile doktoru Raúl Favre'yi bulmak için gittiler. Doktor yatak odasına girdiğinde Gloria yanındaki yatağa oturmuş, ellerini eteğinin üzerinde birleştirmiş, boşluğa bakıyordu. "Tıpkı bir otistik gibi," demişti doktor. Ve tanıklara göre, sabahın geri kalanında, ceset onlara teslim edildiğinde ve kızının ölümünü izleyen haftalar boyunca öyle kaldı. Sanki uyuşmuş gibi.

O zamanlar, cinayetin ertesi gününde Gloria'nın kuaföre gittiğini söylediklerini hatırlıyorum. Herkes dehşete düşmüştü: Bir annenin başına gelebilecek en kötü şeyi yaşayan bir anne, bir kuaför koltuğunda oturuyor. Yaşadığı kâbustan aklını uzaklaştırmak için bir yol olarak da görülebilecek o hareket hemen suçluluk belirtisi olarak yorumlanmıştı.

Görünüşe göre, kızı ölen bir anneden beklediğimiz şey saçlarını yolması, çılgınca ağlaması, intikam isteyerek kollarını titretmesi. Sakinliğe katlanamıyoruz. Boyun eğmeyi affetmiyoruz.

Geçen sene, on yedi yaşındaki Ángeles Rawson'u, başkentin Colegiales mahallesinde öldürdüler. Ángeles neredeyse yirmi dört saat boyunca kayıptı ve cesedi başkentten birkaç kilometre uzaktaki bir çöp depolama alanının taşıma bandında bulundu. Haber duyulduğunda, Ángeles'in annesi şöyle dedi: "Hiçbir insanoğlu, gerçekleştirdiği en kötü eylemden daha az önemli değildir". Fakat bu sözleri nedeniyle sert bir şekilde eleştirildi. Bir annenin merhametini de kabul etmiyoruz.

Gloria, kızını öldürmenin ya da en azından öldürülmesine ve suçun üstünün örtülmesine yardım etmenin ve kuaföre gitmenin yanı sıra, Andrea için adalet istemek üzere yapılan hiçbir yürüyüşe, onun anısına düzenlenen hiçbir ayine katılmamakla, davanın çözülmesi için parmağını bile oynatmamakla, her ifade verişinde sanki bir kitaptan okuyormuş gibi, ne bir noktayı ne de virgülü değiştirmeden aynı hikâyeyi tekrarlamakla da suçlanıyor.

Kızından sonra yirmi dört yıl daha yaşadı. İlginç bir şekilde, ikisi de aynı tarihte, 16 Kasım'da öldüler.

***

"Andrea'nın babası her zaman şiddet tarafında çıkıyor," diyor Hanım, kartları arka arkaya masaya yerleştirerek. "Gerçek babası olduğundan emin misin?"

O zamanlar öyle olduğunu düşünüyordum. Ama bir süre sonra Gloria'nın motor kazasında ölen taşralı bir delikanlının sevgilisi olduğu dedikodusunu duydum. Hamile olduğunu öğrendiğinde, teklif eden başka bir adamla, bilerek ya da bilmeden Andrea'nın babası haline gelen Eymar Danne ile evlendi.

Bunların doğruluğuna dair bir kanıt yoktu ama eğer doğruysa bunun garip bir kader olduğunu düşünüyorum: çok genç yaşta korkunç şekilde ölen bir baba-kız.

Eymar Danne bir soğuk hava deposunda çalışıyordu ve boş zamanlarında bıçak yapmayı seviyordu. Bütün evde onun yaptığı bıçaklar vardı. Çok sayıda bıçak. Ama cinayet gecesinden sonra bıçaklardan biri eksikti. Belki de Andrea'yı bıçaklamak için kullandıklarıdır.

***

María Luisa'nın annesi de birkaç yıl önce öldü. Hâlâ hayatta olan tek anne, Sarita'nın annesi Mundínli Sara Páez. Hâlâ Córdoba'nın mütevazı banliyölerinden Villa María'da yaşıyor. Kışın bir pazar günü onu ziyarete gidiyorum; hava soğuk ve bulutlu. Sokaklarda kimse yok, ne top oynayan çocuklar ne de biz geçerken kiralık arabanın tekerleklerini ısırmak için koşan köpekler. Sokağın gevşek toprağında girdaplar oluşturan şiddetli bir rüzgâr var.

Kiralık arabanın şoförü, beni dışında tek bir bitkinin bile olmadığı bir evin önünde bırakıyor. Çıplak toprak, sokaktan kapıya kadar yayılıyor. Kapıyı Sara açıyor. Yaşını tahmin etmesi zor olan kadınlardan biri. Saçları kısa, bigudili, koyu renkte ve birkaç beyaz teli var. Yüzü kırışık dolu. Erkeksi bir görünüm. Acı çekmiş, hayatın ve kötü talihin yakasını bırakmadığı kadınlardan biri olduğu belli oluyor.

Sadece bir gaz ocağının olduğu bir salona giriyoruz. İçerisi sıcak çünkü fırın çalışıyor. Pişmekte olan böreğin kokuları geliyor. Kocası Córdoba'da hastanede yatıyor; oraya gidebilmek için gereken parayı kazanmak üzere siparişle börek yaptığını anlatıyor. Bir masa, üç sandalye, bir büfe ve çift kişilik bir yatağın olduğu diğer odaya geçiyoruz. Ben sandalyeye oturuyorum, Sara ise yatağının ayakucunu seçiyor.

Villa María'ya o sabah gelmiş ve görünüşe göre çok kötü durumda olan kocasına bakmak için gece yine Córdoba hastanesine dönecek. Kendi sağlığı da çok iyi değil.

Sarita'nın kaybolmasından birkaç ay önce Sara başka bir çocuğunu daha kaybetmişti. Diğer çocuğunun öldürüldüğünü söylüyor, ama aslında çocuk futbol oynarken kalp krizi geçirip ölmüş. Çocuğun sağlık sorunu yüzünden oynayamayacağını bildiğini, fakat onu oynamaya zorladıklarını, bu yüzden aslında kendiliğinden ölmediğini söylüyor: "Onu öldürdüler," diyor. Sarita'dan birkaç ay sonra da bir kız torununu, diğer kızı Mirta'nın beklediği bebeği kaybetmiş.

Arka tarafta oturan Mirta'yı getireceğini söyleyerek odadan çıkıyor.

Yalnız kalıyorum. Küçük bir pencereden kirli günışığı giriyor. Oda, tavana asılı sarı bir lambayla aydınlatılmış. Hiçbir şeyin asılı olmadığı çıplak duvarlarda görecek fazla bir şey yok. O yüzden yatağın başucunda, diğer insanların haç astığı yerde duran bir fotoğraf dikkatimi çekiyor. Yaklaşıyorum. Kesin Sarita'dır. Kısa, seksenler tarzında yapılmış saçları var, kırmızı plastikten halka küpeler takmış ve fuşya işlemeli siyah bir kazak giyiyor. Objektife bakarak belli belirsiz gülümseyen dingin bir güzellik.

Geri dönen Sara'nın sesini duyduğumda portreye bakmaya devam ediyorum.

"Resimdeki kızımdı, bu da öbür kızım Mirta."

Selamlaşıyoruz. Mirta da güzel bir kadın, ama uzun ve simsiyah saçları, büyük, koyu renk gözleriyle onunki daha sert, yabani bir güzellik.

İkişi yeniden yatağın ayakucuna oturuyor.

"Sarita çok iyi bir kızdı, hep bana yardım ederdi. Ayakkabılarımın yırtıldığını görürse hiçbir şey demeden

dükkâna gider, bana yeni bir çift alırdı. Hiçbir şeyimin eksik olmasına izin vermezdi. Ve onun kaybolmasından birkaç gün önce, ben hastaneden çıktığımda, kendi kendime idare edebilecek hale gelene kadar bana bakmak için, çocuğu ve Mirta'yla birlikte kaldığı daireye götürdü beni."

Sara, Sarita'yı son gördükleri günü fazla hatırlamıyor. Yeni ameliyat olduğundan çok sayıda ağrı kesici alıyor, bu yüzden de yarı sersemlemiş halde geziyordu. Kızının veda etmek için geldiğini hatırlıyor; kendisi yatıyordu, kızın elinde bir havlu vardı. Ertesi gün Mirta ona Sarita'nın hâlâ gelmediğini söyleyince endişelendi ama onu aramak için ayağa kalkamıyordu, Mirta ve birkaç arkadaşı olayı polise bildirme işini üstlenmişlerdi. Birkaç hafta sonra Sarita hâlâ dönmediği için, kirasını Sarita'nın âşığı Dady Olivero'nun ödediği küçük daireden çıkmak zorunda kaldılar.

Sarita'yı canlı gören son kişi olduğundan, Mirta kız kardeşine ne yaptığını sormak için herkesten önce Dady'yi aramış. Adam, arabayla dolaştıktan sonra onu istasyona bıraktığını söylemiş. Bütün bilet gişelerine, hamallara ve taksi şoförlerine sormalarına rağmen, kimse onu görmemişti.

Dokuz ay sonra, 1988 Aralık'ının sonlarında Tcalamochita nehrinin kıyısında bir kadın cesedi bulundu. Mirta teşhis etmek için morga gitti.

"O kemiklerin Sarita'nın olduğunu söylediler, bir sürü beyaz kemik. Birini ellerine alıyor ve bana gösteriyorlardı. Bak: uzun kemikler, uzun boylu bir kadına ait. Bir kutudan, tepesine yapışmış çok az saçın olduğu bir kafatası çıkardılar. Çenesini açtılar ve dolgulu azı dişle-

rini gösterdiler. Saritanın dişlerinde birkaç dolgu vardı, ama ne bileyim, o ya da başka bir kadın olabilirdi. Benim için, o gösterdikleri şey bir kemik yığınından başka bir şey değildi."

Dosyada buluntular şu şekilde tarif ediliyor:

"İskelet, adanın bir ucunda, La Herradura bölgesinde, Tcalamochita nehrinin yatağının genişlemesiyle ortaya çıkan, düşen bir ağaç, kütük ve dalların ve suyun getirdiği atıkların (şişeler, köpükler, vs.) birikmesiyle oluşmuş bir çalılıkta bulundu. Ceset nehir yatağına dik konumda, sırtüstü, bacakları kıyıya bakar halde; sağ tarafı akıntıya karşı ve sol yanı da akıntı yönünde bulunuyordu. İskeletin sağ kısmı sola göre daha fazla çürümüş ve kafatası da arka kısımda öne göre daha fazla çürümüştü. Kadın giysileri vardı: külot, sütyen, etek ve kazak kalıntıları."

"Bana gösterdikleri kıyafet kalıntıları, çürümüş kumaş parçalarından ibaretti," diye hatırlıyor Mirta, "sadece onlara bakarak o akşam Sarita'nın giydiği kıyafet olup olmadıklarını söyleyemezdim. Yine o civarda, kız kardeşiminkine benzeyen bir zincir de buldular. Sonunda, onu tedavi ettiğini söyleyen bir diş hekimi, diş parçalarından onu teşhis etti."

Sara o iskeletin kızına ait olduğuna asla inanmadı. Her zaman Sarita'nın ortadan kaybolmasından Dady Olivero'nun sorumlu olduğunu düşündü. O kalıntılar bulunduğunda Olivero birkaç aydır hapisteydi. Mirta'nın sözlerinin aksini iddia ederek, kaybolduğu gün Sarita'yla birlikte olmadığını, onu dolaşmaya götürmediğini, genç kadınla olan ilişkisinin birkaç ay önce bitmiş olduğunu ve bir seferinde Sarita'nın ona şöyle dediğini söyledi:

"Negro, başımı öyle belalara sokuyorum ki bazen cehennemin dibine gidesim geliyor." O yılın Mart ve Nisan aylarında ailesiyle birlikte, karısının akrabalarının yaşadığı Salta şehrinde olduğunu söyledi. Orada kasap dükkânı açmayı düşünüyordu ve bahsettiği işi kurmak oraya için gitmişti. Olivero'nun karısı ifadesini doğruladı.

Sarita'nın nasıl öldüğü hiçbir zaman belirlenemediğinden, ortadan kaybolmasıyla ilgili tek şüpheli de sonunda beraat etti.

On yıl sonra Sara, sadece kemik bile olsa insan kalıntılarının kimliğinin belirlenmesini sağlayan yeni bir çalışmanın varlığından haberdar oldu: DNA. Mahkemede erkek kardeşi ve yeğeniyle birlikte beton bir nişe gömülen Sarita'nın mezardan çıkarılması kararının alınmasını sağlayana kadar her yolu denedi ve kalıntıları analize gönderdi. Kendisinden de kan alındı. Sonuç negatifti. Analizi tekrarladılar, sonuç yine negatif çıktı.

Kısa süre sonra eniştesine gelen gizemli bir telefon, Sarita'nın İspanya'da Valladolid'deki bir genelevde olduğunu söyledi.

"Bence Olivero onu başından atmak için insan kaçakçılarına sattı," diyor Sara.

Ama Mirta başını iki yana sallıyor.

"Kız kardeşim yaşıyor olsaydı geri dönerdi. Nasıl bilmiyorum, ama onu kaçırmış bile olsalar kaçıp geri dönmenin yolunu bulurdu. Bizi terk etmezdi. Oğlunu bırakmazdı. O kemikler ona ait değil, ama kız kardeşim de öldü."

Mirta "*o da*" diyor ve o zaman kimsenin peşine düşmediği ya da ailesinin hâlâ aramaya devam ettiği bir ka-

dın daha olduğu aklıma dank ediyor: Sarita'nın adıyla gömdükleri o kemik yığını.

***

Sarita Mundín'in oğlu Germán artık yetişkin bir erkek ve kendi çocukları var. Anneanne ve teyzesi, okutup liseyi bitirttikleri için onunla gurur duyuyor. "Ama şans yüzüne gülmedi ve tembel bir kadınla, başka bir adam için onu terk eden bir kızla evlendi," diyor Sara. "Asla annesini sormuyor ya da ondan bahsetmiyor."

"Bu huyu bana benzemiş," diyor Mirta. "İçimize kapalıyız. İşyerimde kimse onun benim kız kardeşim olduğunu bilmez. Arada bir gazetede hatırlatıcı bir haber çıkar; çok bilinen, üstünde çok konuşulan bir vakaydı. Biri bana onun ailemden biri olup olmadığını sorarsa 'hayır' diyorum. Kız kardeşim olduğunun bilinmesini, bana soru sormalarını istemiyorum. Acı benim acım ve kimseyle paylaşmak istemiyorum. Konu hakkında konuşmaya devam eden tek kişi annem."

Bu sohbetten iki yıl sonra, Germán'ın uyuşturucu taşıma suçundan Villa María 5 Numaralı Hapishanesi'nde yattığını öğreniyorum.

Tarot kartlarında Sarita'nın yüzü, canlı ya da ölü, hiç çıkmıyor. Üçünün arasında hiç konuşmayan sadece o. Hanım, Sarita'nın yaşadığını ya da kısa süre önceye kadar yaşıyor olduğunu hissettiğini söylüyor.

DNA analizinde çıkan negatif sonucun yanı sıra, annesi de Sarita'nın yaşıyor olduğuna dair neredeyse ezoterik bir açıklama buluyor: "Onu hiç rüyamda görmedim. Ona tekrar dokunmak, artık hatırlamadığım sesini duy-

mak isterdim, sadece rüyalarda olsa bile. Ama başka bir açıdan, hiç rüyama girmediyse, bunun nedeni hâlâ yaşıyor olması. Ölmüş olsaydı veda etmek için rüyalarıma girerdi."

***

Sara'nın evinden çıktığımda akşam hâlâ soğuk, karanlık ve ıssız. Taksi şoförü evin önüne park etmiş, beni bekliyor. Radyoda bir maç dinliyor. Yayın sürekli telsiz bağlantısı yüzünden kesintiye uğruyor: taksi durağında çalışan, müşterilerin adreslerini ve isimlerini tekrarlayan kızın sesi.

Villa María'da 1977'den beri yaklaşık yirmi kadar cezalandırılmamış cinayet vakası olduğu biliniyor. 2002 yılında Mariela la Condorito López'in öldürülmesinin ardından "Gerçek ve Adalet Birliği" kuruldu ve daha sonra adı "Hakiki Gerçek, Herkes İçin Adalet" olarak değişti.

La Condorito zihinsel engelli bir fahişeydi ve şehirdeki boş bir arazide bir battaniyeye sarılmış ve boğazı kesilmiş halde bulundu. Kızları sokaktan kurtarıp bir meslek öğretmeyi amaçlayan bir programı olan Dindar Kızkardeşler cemaatine katılmıştı. Rahibeler kızlara koruma sağlıyordu; la Condorito da manastırda eskiden beri tanınırdı. Öldürüldüğünde rahibeler Beatriz ve Albeana bir şeyler yapılması gerektiğine, cemaatlerinin ve bütün Villa María halkının bu konuda eyleme geçmesi gerektiğine karar verdiler. Hem farkındalık yaratmak hem de kurbanların ailelerine destek vermek için bu derneği kurdular.

La Condorito'dan önce, kadın taksi şoförü Mónica

Leocato kırsal bir yolda, arabasının içinde, büyük ihtimalle bir müşterisi tarafından tecavüze uğrayıp boğulmuş halde bulundu. Hâlâ cezalandırılmamış olan vahşi bir cinayet. Birkaç yıl sonra, 2005'te de Mariela Bessonart kayboldu. Onu gören son kişi ve kaybolmasıyla ilgili tek şüpheli, eski kocası ve çocuklarının babasıydı.

9

Doktor Raúl Favre, Danne ailesinin doktoruydu. Gecenin bir buçuğunda kapısının çalınması onu şaşırtmadı. Köy doktorları, hastalarının herhangi bir saatte onu almaya gelmelerine alışıktır. Kapıyı açınca karşısında Eymar Danne ve bir komşusu olarak tanıttığı başka bir adamı buldu. Danne, kızı Andrea'ya bir şey olduğunu, hemen gelip onu görmesi gerektiğini söyledi. Hâlâ yağmur yağdığından, Favre kızı hastaneye götürmek ya da bir işlem yapmak gerekir diye düşünerek arabasıyla gitmeye karar verdi.

Yatak odasına girdiğinde, yatağına uzanmış genç kızın göğsünde büyük miktarda pıhtılaşmış kan ve yatağın yanında, yerde kan olduğunu gördü. Anne yandaki yatakta oturuyordu, donakalmış gibiydi, doktorun geldiğini fark etmemiş gibi görünüyordu. Danne ise çok heyecanlıydı ve birkaç kere kızının ölüp ölmediğini sordu.

"Ölmüş mü? Ölmüş mü? Ölmüş mü?"

"Evet, ölmüş."

"Eh tamam, ölmüş, artık yapacak bir şey yok." Doktor, babanın böyle söylediğini ifade etti.

Kendisinin de kız için bir şey yapamayacağını görünce, polis getirmeyi teklif etti. Evde telefonları yoktu.

***

O gece, akrabaların, arkadaşların ve meraklıların, Andrea'yı yatağına uzanmış ve kanlar içinde görmek için odasında gezindiği uzun bir gece oldu.

Santa Rosa kulübündeki dans, haberin yayıldığı yerdi. Fabiana Danne birkaç kız arkadaşıyla birlikte oradaydı. Erkek kardeşi, Andrea'nın bir kaza geçirdiğini, eve dönmesi gerektiğini söylemek için onu almaya oraya gitti. Bazı arkadaşları Fabiana'yla birlikte geldi, birkaç tanıdık da onların arkasından geldi. Daha sonra babaanne, bir teyze, birkaç kuzen gibi, aynı blokta yaşayan akrabalar. Bir süre sonra da Andrea'nın erkek arkadaşı ve onun ebeveynleri.

Hepsi de o yatak odasına girip çıkıyordu. En fazla etkilenenler kapıdan içeriyi gözetliyordu.

Bir aile evinin mahremiyetinde işlenen ama bir sokak kadınıyla aynı ölçüde teşhir edilen bir cinayet.

Bir an evin içinde o kadar fazla insan birikti ki, polis, köyün tek fotoğrafçısı olan ve toplumsal fotoğraflar çekmenin yanı sıra, kazaları ve bazen de cesetleri fotoğrafla belgeleyen El León Gris'in gelmesini beklemeden cesedi evden çıkarıp morga götürmeye karar verdi. Dosyada Andrea Danne'nin fotoğrafı yok. Sadece, cesedin yer almadığı, boş cinayet mahallinin, yerdeki ve şiltedeki kan lekelerinin fotoğrafı var.

Otopsi raporunda şöyle yazılı:

"Ölüm 16 Kasım 1986 günü, gece yaklaşık saat 1'de gerçekleşti.

Ölüme sağ kalp kulakçığındaki yaradan kaynaklanan yoğun kanama neden oldu.

Yaraya, 3 cm eninde ve en azından 8-10 cm boyunda kesici bir silah ya da benzer özelliklere sahip bir nesne neden oldu ve keskin kenarı gövdenin sağ kısmına bakar halde sokuldu.

Olay gerçekleştiğinde genç kız sırtüstü pozisyonda uyuyordu ve büyük ihtimalle sağdan yaklaşan saldırgan silahı sağ eliyle tutuyordu.

Başka bir yara ya da dahili şiddet izi belirlenmedi. Ellerinde saldırıya uğradıktan sonra bir itişme olduğu ya da kendini savunduğunu gösterecek unsur ya da unsur kalıntısı gözlemlenmedi.

Saldırgan silahı güç ve hızla kullanan yetişkin ya da yaşlı biri olabilir."

***

Doktor Favre, Andrea'nın elleri vücudunun iki yanında, tertemiz, kolları kendisini beline kadar örten yatak örtüsünün üstünde sırtüstü uzanır haldeki cesedini ilk gören insanlardan biriydi. Göğsünde büyük miktarda pıhtılaşmış kan, yine kolu ve vücudu arasında pıhtılaşmış kan ve son olarak yerde de kan vardı. Ölüm çabuk olmuştu, sadece kanamanın devam ettiği yaklaşık iki dakikalık süre boyunca hayatta kalmış olmalıydı.

İfade vermesi için aradıklarında, ona otopsi raporunu okudular ve kızın cesedini bulduğu pozisyonun öldürül-

me şekliyle tutarlı olup olmadığını sordular. Doktor olumsuz yanıt verdi.

Ölümüne neden olan bıçak darbesi, adli tıp raporunda da belirtildiği gibi, kalbin ana damarlarına ve sağ kulakçığına hasar vermişti, ama düşük kan akımının olduğu bir yerde, çok büyük olmayan bir yaraydı, bu yüzden yaradan oluşan kanama çok şiddetli değildi. "Kurbanın ölmesi yaklaşık iki dakika sürer. Hareket etmesi için yeterli bir süre, çünkü hasar görmemiş damarlardan beyne kan gitmeye devam eder. Başta istemli, kan basıncı kanama yüzünden düştüğündeyse istemsiz hareketler olur. Gövdenin yarı yarıya kenara kaymış ve yatağın da karışmış olması gerekirdi. Sanırım ben gelmeden önce birisi cesedi yerleştirmiş," diye belirtti.

Seksenli yıllarda annem bizim köydeki bir sanatoryumda hemşire olarak çalıştı. Doktor Favre tıbbi ekipteydi. Nöbetlerdeki boş vakitlerde, çoğunlukla Andrea cinayetinden bahsederlerdi. Doktora göre, yanıtsız, tekrar tekrar ortaya çıkan bir soruydu bu: Hemen yandaki, bir kapıyla ayrılan diğer odada uyuyan anne, baba ve erkek kardeş hiçbir şey duymadan katil nasıl eve girdi, kızı öldürdü, uyuyor gibi görünecek şekilde cesedi yerleştirdi ve çıkıp gitti?

Favre birkaç yıl önce öldü. Ölümsüz sorusu ise hâlâ yanıtsız.

***

Andrea'nın yatak odasına giren yakınları ve meraklıların arasında, kurbanın komşusu ve uzaktan kuzeni olan ve daha sonra şüphelilerden biri haline gelen on

yedi yaşındaki delikanlı Aldo Cettour yoktu.

Aldo o gece her yere geç kalmıştı: Fabiana ve diğerlerinin Andrea'nın geçirdiği kaza haberiyle yola çıktıkları Santa Rosa kulübündeki dansa da, komşusunun cesedini görmeye de.

O sabah kulüpteki danstan döndüğünde, anne babası ve kız kardeşi hâlâ ayaktaydı. Üçü de Danne ailesinin evine gitmişti; gördüklerini ona anlattılar. Aldo da yıllar boyunca konuşulacak olan o sahneyi kaçırmamak için oraya gitme niyetiyle sokak kapısına yöneldi. Ama annesi onu durdurdu. Genç kızı çoktan götürdüklerini, gitmenin anlamsız olduğunu, artık görecek bir şey kalmadığını söyledi. Kan bile yoktu çünkü morgdakilerin cesedi götürmelerinden sonra Fabiana etrafı temizlemişti. Su ve kan dolu birkaç kova çıkartmış, avluya dökmüştü.

Birkaç ay önce Aldo ve birkaç arkadaşı evlerinin arka kısmını komşularının evine bağlayan patikaya girmiş ve yatak odalarının penceresinden, yatmak için hazırlanan Andrea ve Fabiana'yı gözetlemişti. Kızlar onları fark etmiş ve aralarında küçük bir kavga çıkmıştı. Ayrıca kızların ipteki iç çamaşırları da yok olmuştu.

***

Benim köyümde iflah olmaz bir röntgenci vardı, annesiyle birlikte yaşayan, bıyıklı, elli yaşında ufak tefek bir adam olan Bochita Aguilera. Fırıncıydı ve geceleri işine giderken, eskiden kullanılan o incecik perdelerin ardından genç kızları gözetlemek için evlerin açık avlularına girerdi. Zararsızdı. Sadece yatak odalarında dolaşıp uyumaya hazırlanan o genç ve güzel vücutları gözetlemek

hoşuna gidiyordu. Arada bir evin köpeği ya da kızlardan biri onu suçüstü yakalıyor, Bochita da genç kızın babası onu yakalamadan önce koşarak kaçıyordu.

***

Cinayet gecesi Aldo, yakındaki Colón şehrinde bir arkadaşıyla birlikte bilardo oynamıştı. Gece yarısını geçtikten sonra, fırtına çıkacağını anlayınca, otostopla San José'ye dönmeye karar verdi. Rüzgâr ve yağmur onu dışarıda, yolda yakaladı. Bir araba onu aldı ama çoktan sırılsıklam olmuştu. Evine gitti ve kıyafetlerini değiştirdi. Yatmak için hâlâ erkendi, bu yüzden birkaç bina ötedeki dans kulübüne gitmek için yine dışarı çıktı. Yolda, kulüpten koşarak çıkan Fabiana ve birkaç arkadaşına rastladı. Onun şöyle dediğini duydu: "Olamaz, olamaz."

Andrea'nın öldüğü haberi müzik, sigara dumanları, bira bardakları arasında yayılırken hâlâ devam eden dansa vardıktan hemen sonra, birisi ona komşusunun bıçaklandığını söyledi.

Genç kızları gözetlemenin yanı sıra, Aldo birkaç ay boyunca psikoloğa da gitmişti. Otuz yıl önce, San José gibi bir köyde terapiye gitmek neredeyse delirmekle eş anlamlıydı. Tedavi görmesinin nedeni, dosyada belirtilene göre, kendini garip hissetmesi ve bir yerlere kapanmaktan hoşlanmasıydı. Bir daha asla öyle hissetmedi.

Aldo ve arkadaşlarını bir ergenlik yaramazlığı yüzünden cinayet şüphelisi olarak konumlandırmak pek de gerçekçi görünmüyor. Ama araştırmanın dönüp dolaştığı, onu bir yere götürecek hiçbir kanıtın olmadığı bir davada herkes bir ölçüde şüpheliydi.

***

"Külotlarını çalan adamı hatırlıyor musun?" diyor Paula ve bir kahkaha atıyor. Eduardo belli belirsiz gülümsüyor. Belki ona komik gelmiyor, belki de hatırlamıyor.

Camlarla kaplı, bitkilerle dolu, henüz ağustos ayında olsak da yeşil ve yumuşak çimenleri olan bir bahçeye açılan bir odadayız. Güneşli bir akşamüstü.

Paula, Andrea'nın öldürüldüğü zamanki erkek arkadaşı Eduardo Germanier'in annesi. Çok konuşan, enerjik ve kolay gülen bir kadın. Her gülüşünde elmacık kemikleri yukarı kalkıyor ve açık mavi gözleri gözlüklerinin ardında kısılıp yok oluyor. Kocasıyla birlikte yaşadıkları yandaki eve mate çayı getirmeye gittiği sürede bizi yalnız bırakacak. Oturduğumuz odanın ait olduğu ev, aynı alanda inşa edilen diğer evler gibi, tatil ya da uzun hafta sonlarında nehir ve kaplıcalar için Colón'a gelmeyi seçen turistlere kiralanıyor. Paula aşırı koruyucu bir anne ve bütün çocukları erkek. Bazen Eduardo'nun yanıtlarını ondan önce veriyor ya da bana kısık sesle bir şeyler söylüyor. Büyük ihtimalle bütün çocuklarına karşı koruyucu, ama on yıl önce onu neredeyse öldüren bir beyin felci yüzünden iyileşmeye çalışan oğluna karşı özellikle öyle. Beyin felci hafızasının bir kısmını götürmüş. Paula, oğlunun Andrea'ya olanları çok iyi hatırladığı konusunda ısrar etse de, ben varmadan önce birlikte üstünden geçtikleri kısımlar olduğu belli oluyor. Hafızası ona ihanet ettiğinde, anılarını bir sıraya sokmaya çalışırken, ya da beyin felci konuşmasında da hafif bir zorluk bıraktığı için uygun kelimeleri aramaya çalışırken gözü bahçeye

doğru dalarak sessiz kaldığında ona yardım etmek için yakınında oturuyor. Bazen heyecanlı annesi onun kafasını karıştırınca beklemesini, söylemek istediği kelimeyi ararken onu rahat bırakmasını, o noktaya varacağımızı söylüyor.

***

Germanier ailesi Buenos Aires'te birkaç yıl yaşadı. Eduardo ortak bir arkadaşlarının evinde Andrea'yla tanıştığında, yerlisi oldukları Colón'a döneli çok olmamıştı. Saçları uzundu ve motosiklet kullanıyordu. Birkaç kez ciddi kaza geçirmesine rağmen, her zaman bir motosiklet hayranı olmuştu. Beyin felcinden sonra bir daha motora binemedi ama hâlâ özlüyor. Artık motorlara sadece internetten baktığını söylüyor.

"Sen şimdi beni böyle görüyorsun, ama eskiden nasıl olduğumu bilmiyorsun."

Henüz ona itiraf etmiyorum ama çok yakışıklı bir delikanlı olduğunu hatırlıyorum, hâlâ da öyle. O yıllarda Andrea için adalet istemek üzere düzenlenen yürüyüşlerden birinde çekilen, bulanık bir fotoğrafını gazetede gördüğümü hatırlıyorum. Kız arkadaşının cinayeti çözülene kadar kesmemeye söz verdiği uzun ve kıvırcık saçlarını hatırlıyorum.

Onu görür görmez hoşlanıyor. Çok güzel bir kızdı. Tanıştıktan iki ya da üç hafta sonra, o zamanlar dendiği gibi, atılıyor. Sevgili oluyorlar. Çok güzel bir ilişkilerinin olduğunu, iyi anlaştıklarını, onu çok sevdiğini söylüyor.

Cinayet gecesi motorla dolaşmak için çıktılar ve döndüklerinde mutfakta flört etmeye devam ettiler. Evdeki

herkes yatmıştı. Bir an dışarıda bir gürültü duydular ve delikanlı dışarı çıktı. Avluya ve kayınpederinin arabayı bıraktığı barakaya doğru baktı ama hiçbir şey göremedi. Biraz korktu. Zaman geçtikçe, o gürültüleri Andrea'nın onları gözetleyen annesinin çıkarttığını düşündü. Bir seferinde öyle olmuştu: Onu mutfak penceresinden kendilerini gözetlerken yakalamışlardı. Kayınpederiyle kayınvalidesinin yatak odasında iki kapı vardı, biri kızlarının odasına, diğeri de evin önüne, dışarıya açılıyordu. Yani kadın oradan çıkabilir ve evi dışarıdan dolaşarak arka kısma ulaşabilirdi.

"Bunu birkaç kez bana da anlattı," diye doğruluyor Paula.

Kulak kesilip bir süre sessiz kaldılar ve bir şey duymayınca, Andrea'nın da ders çalışması gerektiği için her zamankinden daha erken saatte gerçekleşen vedayı uzatarak öpüşmeye devam ettiler.

Eduardo fırtınadan kaçarak evine döndü. Son birkaç kilometrede rüzgâr çıktı, onu motordan düşürecek gibiydi. İlk damlalar düşmeye başladığında eve vardı ve hemen yattı.

"Saat 23:50'ydi, iyi hatırlıyorum çünkü kapının kapandığını duydum ve saate baktım," diyor Paula. "Uyanıktım. Biz kadınların yaşadığı sorunların verdiği ağrılar yüzünden bütün gün yataktaydım ve uyuyamıyordum. İçeri girip odasına gittiğini duydum. Birkaç saat sonra da kapıya vurulduğunu duydum. Fırtına uzaklaşmıştı ama yağmaya devam ediyordu. Kapıya vuruluyor ve bir kadın sesi şöyle diyordu: 'Eduardo, Eduardo, aç lütfen.' Andrea olduğunu, oğlumla kavga ettiklerini ve oğlumun onu yolda bıraktığını zannettim. Bilmiyorum,

anlamıyordum. Yataktan bağırdım: 'Tamam Andrea, geliyorum. Ama ne oldu Tanrı aşkına, Eduardo nasıl oldu da seni dışarıda bıraktı...' Kapıyı açtığımda Andrea yoktu. Daha önce hiç görmediğim bir kız duruyordu. 'Ben Andrea'nın kız kardeşiyim,' dedi, 'o bir kaza geçirdi. Eduardo'nun bizim eve gelmesi gerekiyor.' Bütün bunlar olurken kocam da kapıdaydı, bütün bu karmaşada uyanmıştı. Ben Eduardo'yu uyandırmak, giyinmesini ve San José'ye gitmemiz gerektiğini söylemek için içeri girdim. Kocam kapıda kalıp Fabiana'yla konuşmaya devam etti, kız ona Andrea'nın öldürüldüğünü söylemiş. Ama bizim, Eduardo ve benim haberimiz yoktu. Eve vardığımızda, Danne dışarıda bizi bekliyordu. Orada tanıştık, kocam ve ben Andrea'nın anne babasını tanımıyorduk. Adam kendini tanıttı ve eve giden yolu bir lambayla aydınlattı çünkü her tarafta su ve çamur vardı. Odaya girdiğimizde Andrea'nın öldüğünü anladık."

Kız arkadaşının cansız vücudunu, kanlar içindeki odayı gördüğünde Eduardo'nun geçirdiği şok korkunçtu. Bağırmaya ve duvarlara yumruk atmaya başladı. Birkaç kişi onu tutmayı başardı ve sakinleşmesi için sürükleyerek mutfağa götürdü.

"Sinir krizine girdim," diyor Eduardo ve uzaklara bakıyor. Mavi gözlerini annesinden almış.

Ama mutfakta ağlamaya ve bağırmaya devam etti.

"Orada birkaç kadın vardı," diye hatırlıyor Paula. "Ben oğlumu sakinleştirmeye çalışıyordum ama bir yandan da Andrea'yı ve annesini düşünüyordum. Hiç tanışmadığımızı unutma. Bir komşunun ya da öyle birinin kadını evden götürdüğünü düşündüm. Mutfaktaki kadınların hepsi çok sakindi. Sonra birisi Eduardo'ya yaklaştı ve

lütfen susmasını, bağırmayı bırakmasını, Andrea'nın çok yaşlı olan anneannesini rahatsız ettiğini söyledi. Orada benim tepem attı. O kim oluyordu da acı çeken oğlumla böyle konuşuyordu. 'Peki bu kim?' diye sordum ortaya. Kadınlardan bir diğeri şöyle dedi: 'Gloria, Andrea'nın annesi.' Ben donakaldım: Kızı ölmüş ve kadın anneanne için üzülüyor... bu nasıl şey!"

Paula'nın dünürüyle ilgili ilk anısı bu ve o andan beri de bunu unutamamış. Ona göre, kızı öldürülmüş bir annenin olması gerektiği gibi değildi. Paula o sakinliği affedemiyor.

***

Andrea'nın ebeveynleriyle Eduardo arasında pek kayda değer bir ilişki yoktu. Gloria'nın sessizliği birkaç kez bozulmuştu: O gece, ondan sakin olmasını istediğinde, bir de daha önce birkaç kez Eduardo'ya işiyle ilgili sorular sorup maaşı olup olmadığını öğrenmeye çalıştığında. Eduardo bu soruların nedenini anlamamış, fazla da önem vermemişti. Andrea'nın babasıyla biraz daha fazla konuşmuştu, ama sadece gerektiği kadar.

"O zamanlar farklıydı. Şimdiki gençlerin sahip olduğu güven ilişkisi o zamanlar yoktu," diyor.

Ama Andrea'nın Eduardo'nun ailesiyle ilişkisi çok iyiydi. Paula kızı çok seviyor ve ilişkilerini onaylıyordu. Andrea kendilerini ziyarete geldiğinde bakkal dükkânında onlara yardım ediyordu; çok fazla müşteri varsa, kimse ondan istemese de müşterilerle ilgileniyordu. Onlar da eğitim masraflarını ödemede ona yardımcı oluyordu. Cenaze masraflarının da bir kısmını ödediler.

Paula ve Eduardo'nun o geceye ve suç mahalline dair hatırladıkları, bilirkişilerin dosyaya yazdıkları ya da diğer tanıkların hatırladıklarıyla aynı değil.

Onlar mutfağı adeta bir kasap dükkânı gibi anlatıyorlar: duvarlarda, kapılarda kan lekeleri, masanın yeri değişmiş, çekmece açık, mutfakta kullanılan bütün bıçaklar etrafa saçılmış. Yatak odasının duvarlarında ve kapılarında da kan var. Sanki bu iki oda arasında şiddetli bir kavga yaşanmış gibi. Onlar, bu kavganın anneyle kızı arasında yaşandığını ve bir delilik anında Gloria'nın Andrea'yı bıçakladığını düşünüyor.

Ben otopsiye göre Andrea'nın yatağında, uyurken bıçaklandığını, ne vücudunda şiddet izi ne de saldırganına karşı kendini savunduğunu gösteren izlere rastlandığını söyleyince Paula hoşnutsuz bir şekilde başını iki yana sallıyor.

"Hayır, bu olamaz. Olamaz. Andrea'yı annesi mi öldürdü? O zaman senin söylediğin gibi gerçekleşmiş olamaz."

"Neden?"

"Çünkü, canım, bir anne kızını öyle öldüremez."

***

Kız arkadaşının cinayetinde Eduardo da şüpheliydi. Hatta ilk şüpheli oydu.

Andrea'nın kız kardeşi, yasal ifadesinde, öldürüldüğünü ilk duyduğunda bunu yapanın Eduardo olduğunu düşündüğünü, çünkü Eduardo'nun kıskanç ve sahiplenici biri olduğunu kabul etti. Bu yüzden onu almak için evine gitmişti. Ama kız kardeşinin cesedine verdiği tepki-

yi görünce yanıldığını anlamıştı.

Paula da o gece oğlunu suçlamaya çalıştıklarını fark etmişti. Hâlâ herkesin suçu Eduardo'ya yıkmak için birleştiğinde ısrar ediyor. Bu yüzden, paraları olmadığı halde avukatla iletişime geçtiler. Tabii ki kendisi oğlunun masumiyetinden hiçbir zaman şüphe etmedi. Ama Eduardo'nun babası şüphelendi. Babası ne aradığını bilmeden motosiklete bakmak için gidince Eduardo onun bir duraksama, bir şüphe anı yaşandığını fark etti. Babası ondan şüphe etmişti ve yirmi yıldan uzun süre geçmesine, beyin felcinden beri Eduardo'nun hatırlayamadığı şeyler olmasına rağmen, bunu unutmuyor. Ve bu ona hâlâ acı veriyor.

"Bu hep Eduardo'nun içinde kaldı," diyor Paula sanki gerekliymiş gibi.

Şehirdeki en iyi avukatı tutmanın yanı sıra, Eduardo'nun ailesi bir de özel dedektif tutmuştu. Polisin onu hapse atıp davayı hızla kapatmak için uğraşacağından emindiler. Ama dedektif herhangi bir bilgiye ya da kesin ipuçlarına ulaşamadı. Polis ve yargıç birkaç ay boyunca Eduardo'yu izlediler ama sonunda onu rahat bıraktılar. Eduardo'yla birlikte Andrea'nın arkadaşları tarafından düzenlenen ve Andrea'nın ailesinin katılmadığı sessiz yürüyüşlere rağmen, dava yavaş yavaş soluklaştı.

O yürüyüşlerden birinde çekilmiş bir fotoğrafını gördüğümü ve altında kız arkadaşının katili bulunana kadar saçını kesmeyeceğini söylediğinin yazdığını hatırlatıyorum. O zamanlar ergen olduğumu ve bu ifadesine ve ona âşık olduğumu söylüyorum.

Gülüyor. Hatırlamadığını, ama doğru olabileceğini,

bu sözü vermiş olabileceğini söylüyor ama tutmadığını görüyorum.

Yaklaşık altı yıl sonra, çocuklarının annesi olacak kadınla tanışıp evlenmiş. Bir şekilde hayatın akışına devam ettiğini anlamış.

Andrea'nın mezarına gittiğimi söyleyince koyduğu levhanın hâlâ orada olup olmadığını soruyor. Evet, orada. Sade bir levha, üstünde şöyle yazılı:

Sana duyduğum aşk ölümsüz.
Sevgilin. Eduardo.

10

Küçük bir toplulukta, genç birinin korkunç bir şekilde öldürülmesi her zaman şok etkisi yaratır. María Luisa Quevedo'nun öldürüldüğü haberi de neredeyse başından itibaren, yerel basın tarafından roman tarzında ele alındı. Chaco bölgesinin en önemli gazetesi *Norte*'de yalnızca iki gün küçük bir kutucukta göründü. Başlığı şöyleydi: "Reşit olmayan kızın gizemli ölümü", yanında da başka bir haber: "Reşit olmayan çocuk kayboldu".

Quevedo Vakası adı verilen olay ilk başlarda yeni demokratik hükümetin programında yer alan ve vatandaşların ilgisini toplayan başka konularla rekabet halindeydi: diktatörlük döneminde bebek ve çocuklara yasadışı el koyma, Sáenz Peña mezarlığında kimliği bilinmeyen cesetler bulunması, 1976-1982 dönemi boyunca yaşanan adam kaçırma ve kayıpların nedenlerini açıklamaları için askeri liderlere yapılan ilk çağrılar.

Ama hızla ön plana çıktı ve Chaco'nun 1984 yazında yaşanan bir korku ve gizem serisine dönüştü. Entrikalar,

şüpheler, sahte ipuçları ve sahte tanıklıklardan oluşan bu hikâyeyi, insanlar sanki bir pembe dizi izler ya da bir macera romanı okur gibi gazetelerden ve radyodan takip ediyordu.

Davanın çözümünde hemen sonuç alınamaması, yeni kurulmaya başlayan mahkeme düzeni, ticaret davalarına baktığı için ceza hukuku konusunda deneyimsiz sayılan doktor Diaz Colodrero'nun yargıç olarak davaya atanması ve diktatörlükten kalma kötü alışkanlıklara sahip polis gücü, o yaz davayı çıkmaza soktular ve yeni bir haber olmadığı için, yazdıklarını dedikodulara, söylentilere, komşuların varsayımlarına dayandıran basının diline düştüler.

María Luisa'nın ölümü bir cadı avına dönüştü, insanlar anlık olarak herkesi suçlu ilan eden ifadeler vermek için mahkemeye girip çıkıyordu. Bu suçlamalar her gün basında yer alıyor ve sağlam ipuçları olduğu belirtiliyor, ertesi gün de somut delil eksikliği yüzünden bir kenara bırakılıyordu.

Ailenin hâlâ cinayetin tek sorumlusu olarak kabul ettiği otobüs şirketinin yetmiş yaşındaki sahibi Don Gómez'in iki çalışanı, Gómez'in kendisi, María Luisa'nın iki kız arkadaşı –hatta birinin lakabı Dişi Kedi'ydi–, şehrin önemli ailelerine mensup iki genç delikanlı, kurbanla aynı mahallede yaşayan bir genç, gazeteye göre kızın cesedini attıkları arazide berbat bir halde dolaşırken bulunan ve birkaç gün sonra hastanede ölen Vega soyadlı bir yerli... Bu gazete hikâyesinde hepsinin adı geçiyordu.

Bazı günler María Luisa cinayeti daha önemli diğer haberlerin arasında küçük bir makale olarak basılıyor, bazen bir sayfanın çeyreğini kaplıyor, bazen

de fotoğraflarla birlikte bütün bir sayfayı kaplıyordu. Fotoğraf olmadığında da şüphelinin, hatta bazen María Luisa'nın karakalem çizimi kullanılıyordu. Bu katil zanlıları ve işbirlikçileri galerisine, zor kullanarak sahte ifade almakla suçlanan polisler, ortalık sakinleşene kadar hızla izne ayrılan memurlar da ekleniyordu.

María Luisa'nın akrabaları kalıcı ve önemli bir role sahipti. Pek ortalıkta olmayan eski boksör baba, kızının ölümünün hemen çözümlenmesini talep ediyordu. Televizyonun kapladığı bir kitaplığa dayanmış halde doğrudan objektife bakan genç Yogui Quevedo'nun fotoğrafı ise büyük ihtimalle o zamanlar çalıştığı elektrikli alet tamirhanesinde çekilmişti.

Bazı makalelerde suç mahallinin, genç kızın cesedinin bulunduğu arazi olduğu söyleniyordu. Diğerlerinde oraya sürüklendiği, yerde izler olduğu yazılıydı. Başka birinde, kızın yerli Vega'nın çiftliğinde öldürüldüğü söyleniyordu: Bu durumda, cinayetten hemen sonra Chagas hastalığı yüzünden ölmesi, ilahi adaletin yerine gelmesi demekti. Başka bir haberde boğularak öldürüldüğü ama tecavüze uğramadığı yazılıydı. Başka birinde, onu canlıyken baraja sürüklediklerı ve boğularak öldüğü söyleniyordu. Başka birindeyse, tecavüze uğramadığı, ama zaten aktif bir cinsel hayatı olduğu... María Luisa'nın evli bir adamla çıktığını, o gün adamın ilişkiyi sonlandırdığını ve acı çeken kızın Sáenz Peña merkezindeki sokaklarda dolaştığını, böylece kendisini kaçıranların eline düştüğünü söyleyen romantik bölümler de eksik değildi.

Davanın kazandığı medyatik önem, ergen kızları olan anne babaları parayonaklaştırdı. Cinayetten yaklaşık bir ay sonra yayınlanan bir haberde *Norte* gazetesi şöyle so-

ruyordu: "Organize olduğunu söyleyen bir toplumda anne babaların sorumluluğu yok mu? Eyleme bakınca, katil ya da katillerin sorumluluğu belli. Ama toplumun farklı kısımları daha etkili eylemlerde bulunulmasını talep etmek için ses çıkartamıyor mu? İçimiz rahat etmiyor diye artık çocuklarımız şehir sokaklarında dolaşamayacak mı?"

***

María Luisa'nın erkek kardeşi ve sözcüsü Yogui Quevedo'nun hikâyesi de arada bir pembe dizinin bölümleri olarak ortalıkta dolaşıyor. Parası sayesinde baştan çıkarttığı genç kızları cezbetmek için partiler düzenleyen zengin ve güçlü Jesús Gómez, daima bu kusursuz cinayeti işleyen kişi olarak görülecek. Kız kardeşi, Sáenz Peña'nın mütevazı mahallesi Monseñor de Carlo'da yaşayan, Gómez'in ilişki taleplerini reddeden, çalışkan ve dürüst, para babası tarafından hakarete uğrayıp öldürülülen hizmetçi olarak kalacak. Kendisi de, bir adalet savaşçısı, Gómez'in kuryeleriyle gönderdiği banknot dolu çantaları reddeden ahlaklı adam olarak.

"Kız kardeşimin ölümünden sonra belimde tabancayla bir süre deli gibi ortada dolaştım; canım kız kardeşim için, onun anısı için Don Gómez'in kafasına sıkacağıma söz vermiştim. O zamanlar takıldığım bir kızın aklına bir plan geldi. Çok güzel bir kızdı, ihtiyar adamın genç kızlardan hoşlandığını da bildiğinden, onu baştan çıkaracak, sonra da bir motele götürecekti, böylece o ikisi yataktayken ben rahat rahat beynini uçurabilecektim. Ama yapmadım. Neredeyse yapacaktım. Çok kolay

görünüyordu. Don Gómez her şeyin üstünü parayla örterken, şahitlerle avukatları satın alırken, adaletin yerine geldiğini görmenin tek yolu buydu. Beni durduran şey, kız kardeşim ortadan kaybolduğunda görmeye gittiğimiz Paraguaylı medyum kadın oldu. O kadını görmeye devam ettim, kız kardeşimin ölümüyle ilgili her şeyi ona danıştım, ona tutkuyla inanmaya başladım çünkü tutunacak bir şeye ihtiyacım vardı. O beni cinayet işleme fikrinden vazgeçirdi. Bu işten zarar görecek tek kişinin ben olduğuma, hapislerde çürüyeceğime beni ikna etti. Ellerimi kirletmeme değmeyeceğine, suçluların en nihayetinde cezasını çekeceğine. Gerçekten de çektiler. Sonunda ikisi de çekti. Don Gómez fakir ve yapayalnız halde öldü; olanlardan sonra bütün ailesi onu terk etti, elinde ne varsa kaybetti, avukatlar her şeyini aldı. Ve sorumlu olduğunu düşündüğüm öbür kişi, kız kardeşimi kandıran adam, kardeşimi hayattayken son görüşümde kaldırımda onunla konuşan Fransisco Suárez de öldü. Bir kazada. Onunla birlikte birkaç kişinin daha içinde olduğu kamyonet takla attı ve bir tek o öldü. En azından ilahi adalet tecelli etti."

Paraguaylı kadının ikna etmesiyle tabanca taşımayı bıraksa da, onu bir bacağından vurdular. Bir gün eve dönerken, dağılmak üzere olan, sadece şasisi kalmış bir arabadan kendisine ateş edildiğini söylüyor. Bacağına bir mermi saplanmış. Yıllar sonra atık toplayıcı olarak çalışmaya başladığında, bu terk edilmiş arabaya bir kulübede rastlamış. Aynı araba olduğundan emin, ama elinde kanıt yokmuş ve polise haber verdiği halde hiçbir şey çıkmamış.

Ama Yogui Quevedo'nun hikâyesindeki romansı

olaylar burada sona ermiyor. Saldırılar, tehditler, şantajlar ve Gómez'in işini bitirmek için yapılan planlardan sonra, bir anekdot daha var. Bana anlattığı, Raymond Chandler tarafından yazılmış bir sahneye benziyordu.

Bir öğle vakti, annesi ve küçük erkek kardeşiyle birlikte yaşamaya devam ettiği evine vardığında, çok güzel bir kadın onu soruyor. Kapıya çıkıyor ve kadın ona Resistencia polisinden gizli ajan olduğunu söylüyor. Leo adını kullanıyor. Bir taksinin onu beklediğini söylüyor, sokakta gerçekten de bir taksi var. Onunla konuşmak istediğini, María Luisa hakkında ona anlatacağı bilgiler olduğunu, ama artık Resistencia'ya dönmesi gerektiğini, ertesi gün onu görmeye gelebileceğini söylüyor. Akşam saatlerinde görüşmek üzere sözleşiyorlar. Kadın onu almak için gelecek.

Ertesi gün, anlaştıkları gibi Leo geliyor. Daha rahat olmaları için odasına gidip gidemeyeceklerini soruyor. Odaya kapanıyorlar. Hava çok sıcak, bu yüzden kadın çok terlediğini, kıyafetini değiştirirse rahatsız olup olmayacağını soruyor. Çantasında yedek kıyafet var. Yogui elbette rahatsız olmayacağını, isterse ona banyoyu gösterebileceğini söylüyor. Kadın gerek olmadığını, sohbet ederlerken orada üstünü değiştireceğini söylüyor. Karşısında çırılçıplak kalıyor. Yogui, vücudunun çok güzel olduğunu söylüyor. Her şeyi çok güzel. Kadını kendi haline bırakıyor. "Kadın kıyafetlerini çıkardı, çıplak, tamamen çırılçıplak kaldı," diye açıklıyor, sonra kadın tekrar giyiniyor. Ardından sinemaya gitmeyi teklif ediyor.

Sinemaya gitmek başka bir planın parçası. Yogui'nin kadının planını bozmak için yaptığı plan.

Leo'nun ilk ziyaretinden sonra Yogui'nin içi rahat etmiyor, bu yüzden yerel polise gidip kız kardeşinin davasında çalışan polis görevlilerine gizli polis olduğunu söyleyen o kadının ziyaretini anlatıyor. Resistencia polisine soruyorlar ama o isime sahip bir görevli yok. Leo yalan söylüyor. Ertesi gün için onunla sözleştiğini anlatıyor. O zaman yakalanması için emir çıkartıyorlar. Yogui onu sinemaya götürecek, polis onları durduracak, her birini sabıka kaydına bakma bahanesiyle farklı devriye araçlarına alacak. Yogui'yi serbest bırakacaklar ama kadını sorgulamak için karakola götürecekler.

Öyle de oluyor. Yogui çıplak bir halde odasında ağırladığı kadını sinemaya götürüyor ve polis devreye giriyor.

Sonuçta Resistencia'nın çok önemli bir avukat bürosunda sekreter olduğu öğreniliyor. "Onu, bildiklerimi öğrenmesi için göndermişlerdi çünkü Don Gómez'in tarafındaydılar. Bir süre geçince büroyu arayıp onu istedim. Kuzeni olduğumu söyledim. Ama artık orada çalışmadığını söylediler," diye anlatıyor.

***

Andrea Danne cinayetinde de tıpkı kurguya benzeyen bir bölüm var. Cinayetten on yıl sonra davanın yeniden açılmasını sağlayan bir bölüm.

1995 Ağustos'unda, Andrea'nın köyüne komşu olan Concepción de Uruguay şehrinde, on yedi yaşındaki genç kız María Laura Voeffray uyuşturucu yüzünden tutuklanıyor. Tutuklanan kız, Andrea Danne'yi kimin öldürdüğünü bildiğini söylüyor.

Ve şu hikâyeyi anlatıyor.

Cinayet işlendiğinde kendisi on yaşında bir çocuk. San José'nin hemen yanındaki, neredeyse şehrin bir mahallesi haline gelmiş El Brillante köyünde, yoksul bir evde yaşıyor. O gece anne babası uyurken, María Laura pencerelerin birinden çıkıp evden kaçıyor, bisikletine biniyor ve kendisiyle yaşıt üç arkadaşıyla birlikte San José merkezinde dolaşmaya gidiyor. Bisikletinin lastiği patlıyor, onu bir benzin istasyonunda, lastiklere hava basılan bölümde bırakmaya karar veriyor, bir duvara dayıyor ve gruptan ayrılarak tek başına kalıyor. Dolaşmaya devam ediyor ve fırtına başladığında Andrea'nın evinin önünde bulunuyor. Danne ailesinin evinin önündeki kaldırıma vardığında orada büyük, sağlam, bordo renkli bir arabanın durduğunu görüyor. İçeride, sürücü koltuğunda bir adam var, ama araba duruyor, farları ve motoru kapalı. Bir nedenle araba onu huzursuz ediyor, bu yüzden evin önünde büyüyen çalıların arasına saklanıyor. Yağmur ve rüzgâra rağmen, saklandığı yerden, kırılan ya da bir bıçakla çizilen bir kartonun çıkardığına benzer bir gürültü, bastırılmış bir çığlık, bir inilti duyuyor. Hemen ardından, evin arka tarafından, onu komşu evden ayıran koridordan iki adamın çıktığını görüyor. Biri koyu renk takım elbise giymiş. "Fırtınaya rağmen açık bir gece," diyor. Takım elbiseli adamı tanıyor, şehirde iyi tanınan, Çin kökenli bir tüccar olan Jim Shaw. Arkasından yirmili yaşlarında, tanımadığı sarışın bir genç geliyor. Jim Shaw ve sarışın genç onun saklandığı yerin beş metre uzağında bir anlığına duruyorlar. O zaman Çinlinin sarışına kanlı bir bıçak verdiğini açık bir şekilde görüyor, ince ve uzun, kamaya benzer bir bıçak olduğunu hatırlıyor. Sarışın, bı-

çağı bir mendile sarıyor. "Haydi haydi," diyor Jim Shaw, arabanın yolcu koltuğuna otururken. Sarışın, bir dal aramak için birkaç adım geri gidiyor. Ayak izlerini silmek için dalı yere sürtüyor. Arabanın arka koltuğunu açıyor, biniyor ve orada bıraktığı izleri de siliyor. Araba hareket ediyor ve gözden kayboluyorlar.

María Laura çalılıklardan çıkıyor. Bütün bu olanlar onu meraklandırıyor ve belki biraz da huzursuz ediyor. Evin etrafından dolaşıyor ve arkasına gidiyor. Avluya bakan pencerenin panjurları yarı açık, oradan içeri sarkıyor ve Andrea Danne'nin yatağında uzanmış, elleri göğsünde, kanlar içinde yattığını, çarşaflarda ve yerde kan lekeleri olduğunu görüyor. Evde ışık yanmıyor, ama sahneyi detaylı bir şekilde görebiliyor çünkü fırtınaya rağmen açık bir gece. Bir an, diğer odada ışık yakıldığını fark ediyor, o zaman korkuyla koşarak kaçıyor ve kendi evine varıp saatler önce kaçtığı pencereden içeri girene kadar da durmuyor.

Bunu daha önce kimseye anlatmamış çünkü dehşete düşmüş. Aslında kısa süre önce birkaç polis arkadaşına anlatmış, onlar da tanıklık yapmasını tavsiye etmişler, ama ona da cesaret edememiş. Birkaç yıl önce Jim Shaw'la duygusal bir ilişki yaşadığını itiraf ediyor. Hâkim katil olduğundan şüphelendiği biriyle nasıl ilişki yaşayabildiğine şaşırınca, María Laura bekâr bir anne olduğunu, Jim'in kendisine para verdiğini, daha önce de para karşılığında erkeklerle birlikte olduğunu, başka çaresi olmadığını söyleyerek kendini savunuyor. Kısa süren bu ilişkinin bir anında, Danne kızını öldürenin o olduğunun söylendiğini Jim'e anlatmış. Bunu, tepkisini ölçmek için söylemiş. Anlattığına göre Çinli şaşırmış ve

fazla konuşanların başına işte bunların geldiğini söylemiş. Soğukkanlı olan María Laura etrafta dolaşanların olaylardan haberdar olduğu yanıtını vermiş. Ve Jim Shaw, insanın söylediği sözlerin kölesi ve söylemediklerinin efendisi olduğunu, Danne'yi kimin öldürdüğünü kendisinin nereden bileceğini söyleyerek sohbeti sona erdirmiş.

***

Bu kızın ifadesinden sonra dava yeniden açıldı. Jim Shaw mahkemeye getirildi, sorgulandı, hakkında araştırma yapıldı ve beraat etti.

1986'da yerel basının ötesine geçemeyen cinayet, *Crónica* ve *Clarín* gibi ulusal gazetelerin dikkatini çekti.

Crónica kendine has tarzını konuşturarak şu başlığı attı: "Bir Çinli, cinayetten dokuz yıl sonra tutuklandı". Shaw serbest kalınca da şöyle yazdı: "Çinli, reddedilen öfkeli bir genç kızın kurbanı oldu".

Ünlü polis muhabiri Enrique Sdrech, Entre Ríos'a gitti ve *Clarín* gazetesinin pazar sayısı için tam sayfa bir haber yazdı. Bu haberde Sdrech, cinayet nedeninin Jim Shaw'un bölgede uyuşturucu satması ve Andrea'nın da bunu öğrenip onu ihbar etmekle tehdit etmesi olduğunu söylüyor. Ayrıca, Çinli tüccarın şiddet yanlısı bir adam olarak tanındığını, komşuların bir seferinde on dört yaşındaki kızına öfkelenip onu birinci kattaki yatak odasının penceresinden attığını anlattıklarını da belirtiyor.

Anılar yeniden canlanıyor.

Ama María Laura Voeffray'ın hikâyesi bu kadarla sınırlı: Sadece kendi kellesini kurtarmaya çalışan masalcı

ve yalancı bir kızın uydurduğu bir hikâye.

***

"María Luisa o kardeşini çok seviyordu," diyor Hanım. Sözcüsünün o olmasından çok memnun. Cinayetin ardından kardeşinin vardığı yerden çok memnun. Bir sözü daha var, davanın çözülmesini istemiyor. Bir gün çözülürse, kardeşinin artık söyleyecek sözü kalmaz.

Bu üç vakadaki kardeşler temel bir role sahip. Yogui Quevedo öldürülen kız kardeşinin sözcüsü oldu ve María Luisa'nın ölümünden sonra herkes tarafından tanınan bir isme dönüştü; Chaco bölgesinde benzer bir olay yaşandığında hep ona danışılıyor. Mirta Mundín, koruyucusu Sarita'nın sırdaşıydı, kaybolan kardeşinin oğlunu büyüttü. Kamu önünde konuşmamayı, sadece kendisine ait olan acısını ortaya sermemeyi tercih ediyor; bu onun için dişiyle tırnağıyla savunduğu mahrem bir eylem. Andrea Danne'nin kız kardeşi Fabiana da artık susmayı tercih ediyor.

***

Enrique Sdrech'in *Clarín* gazetesinin 10 Eylül 1995 tarihli sayısı için yazdığı o notta Fabiana için özel bir kutucuk var. Başlığı şu: "Kız kardeşin sözü". Şöyle diyor:

"Dokuz yıl önce María Andrea Danne öldürüldüğünde, San José'de birbirine karşıt hikâyeler dolaştı. Çoğu kişi cinayetin ardında bir uyuşturucu, fuhuş çetesi gördü ve şüpheler kurbanın babası Eymar Pablo Danne'ye kadar sıçradı."

Uzunca bir süre, María Andrea'nın kız kardeşi María Fabiana'nın tutumu 'garip' bulundu, cinayetten birkaç saat sonra daireyi ve kan lekeli giysileri temizlemişti. Yirmi altı yaşını dolduran María Fabiana, *Clarín*'e "İnsanların bilmediği şey, evime gönderilen polis memuru tarafından o temizliği yapmakla görevlendirildiğimdi. Ben hep hukuk okumayı, avukat olmayı ve kendimi kız kardeşimin cinayet dosyasına adamayı hayal ettim. Bunu başardım; dosyayı ezbere biliyorum ve dava çözülünceye kadar da dinlenmeyeceğim," dedi.

Fabiana röportaj taleplerimi hiçbir zaman kabul etmedi. Sadece saha çalışmasına yeni başladığı zamalarda, bundan üç yıl önce e-postayla gönderdiğim kısa soruları yanıtladı. Bunun ardından, bütün e-postalarım ve avukatlık firmasına yaptığım aramalar yanıtsız kaldı. O zamanlar bana şöyle demişti:

"Andrea'yla ilişkimiz çok iyiydi, birbirimizin sırdaşıydık; erkek arkadaş edindiğinden beri birlikte dışarı çıkmayı bırakmış olsak, bütün arkadaşlıklarımızı paylaşmıyor olsak bile bu böyleydi. Öldüğü gün neler olduğunu çok iyi hatırlamıyorum, yıllar boyunca yoğun bir şekilde dakikası dakikasına düşündüm ama olağandışı hiçbir şey bulamadım. Ama o geceki dansı ben organize etmiştim ve büyük ihtimalle bütün gün meşguldüm, belki garip bir şey olsa da fark etmezdim. Ama onun bir sorun yaşayıp da bana bahsetmediğini düşünemiyorum. Annemle babama güvenmezdi, çünkü çok katı ve dar kafalıydılar. Bize hiç vurmadılar, ama bir bakış ya da basit bir 'hayır' yeterliydi. Erkek arkadaş edinmemizi istemiyorlardı. Andrea bunu umursamadı, ama ben hiçbir erkek arkadaşımı onlarla tanıştırmaya cesaret edemedim. On iki

yaşındaki erkek kardeşim bir komşuyla birlikte evimden iki blok ötedeki dansa beni almaya gelince olup bitenden haberdar oldum. 'Andrea bir kaza geçirdi,' dediler. Yağmur yağıyordu ve üçümüz eve kadar koştuk. Ben bu süre boyunca erkek arkadaşıyla birlikte motosiklet kazası geçirdiğini düşündüm, çok korkmuştum. Durumun ciddi olduğunu hissettim ama geri kalanları hayal bile etmemiştim. Eve vardığımda annem beni omuzlarımdan tuttu ve Andrea'nın öldüğünü söyledi. Kullandığı kelimeleri değil ama umutsuzluk dolu yüzünü hatırlıyorum. Hatırlamaya devam edemiyorum çünkü o gece olanlar beni mahvediyor, üstünden çok zaman geçmiş olsa bile. İlk önce onu erkek arkadaşının öldürmüş olabileceğini düşündüm, çünkü çok kıskançtı, bu yüzden onu aramaya giden kişi ben oldum, hatta onu suçladım. Ama cesedin karşısında verdiği tepkiyi görünce, onun yapmadığını düşündüm. Bir daha da hiç onunla ya da ailesiyle iletişim kurmadık. Birkaç yıl önce selamlaştık ama konudan hiç bahsetmedik.

Kız kardeşimin ölümünden sonra hayatım asla eskisi gibi olmadı. Babamlar yıkıldı: Annem bunalıma girdi, babam da kendini bıraktı. Erkek kardeşim on iki yaşında ikisinin de bakımını üstlendi, çünkü ben kısa süre sonra Buenos Aires'e okumaya gittim. Sanırım o evde sadece iki kez daha uyudum, o da annem istediği için. Sadece o kadar. Hafta sonları ziyarete gittiğimde ertesi sabaha kadar dışarıda kalıyor ya da mahalleden kız arkadaşlarımın evinde uyuyordum. Sanırım benimki bir tür kaçıştı."

11

Çocukluğumdan beri mezarlığa gitmeye bayılırım. Güneşli akşamüstleri, kış pazarları, anneannemin sadece ölülerimizin mezarlarını süslemek amacıyla bahçesinde yetiştirdiği krizantem ya da yıldız çiçeği dolu poşetlerle. Yaz pazarlarında da, ama sabah erken saatte, güneş tepemizde kızışmadan önce, ana yolda yetişen selvilerin taze bir koku yaymaya devam ettiği ve nişlerle mozolelerin topraktaki mezarların üzerine gölgesini yansıttığı o saatte. Poşetlerde başka mevsim çiçekleri ve uzun süre dayanan, sıcakta kolay kolay solmayan, bozulmayan karanfiller de taşırdım. Ayrıca yine dayanıklı olan eğrelti otlarını da.

Hepsinden başka, iki tane mezar bende büyülenme ve dehşet duyguları uyandırıyor, yedi ya da sekiz yaşındaki bir kız çocuğunun açıklayamayacağı türden romantik ve karanlık duygulara yol açıyordu. Karşılıklı nişlerde yer alan iki mezardı bunlar. İlkinde bir hastalık yüzünden ölmüş çok genç bir kız yatıyordu. Karşısındakindeyse bir

kazada ölmüş, ondan çok az büyük bir çocuk. Kızın fotoğrafı stüdyoda çekilmişti, kadınların kırklı ya da ellili yıllarda evlenmeden önce hayatlarında bir kez çektirdikleri türden bir fotoğraftı bu. Çocuğunki ise vesikalıktı, çok ciddi görünüyordu ve saçları o dönemin askerlik kurallarına uygun şekilde kısacık kesilmişti.

Biri mi anlattı yoksa uydurdum mu bilmiyorum, ama ölmeden önce o ikisi sevgili olduğu için o mezarları görmekten hoşlandığımı hatırlıyorum. Ölüm önce kızı almış, kısa süre sonra da çocuk için gelmişti. Bronz levhalardaki tarihler böyle söylüyordu. Sanırım hastalık ve kaza konusunu da mezar yazılarından çıkartmıştım. Onları görmeden asla mezarlıktan ayrılmıyordum. Ortalarında, ama birkaç adım uzakta duruyordum, böylece durduğum yerden iki fotoğrafın bakışıyor gibi göründüğü bir perspektif ediniyordum. Uzun süre önce birbirine âşık tozlara dönüşmüş o ikilinin aşkından daha büyüğü olmadığını düşünüyordum.

Bence çocukluğumda ölümle olan ilişkim çok daha doğaldı. Belki de, ikiz kardeşim gibi olan kuzenimin babasının biz doğmadan önce bir kazada öldüğünü söyledikleri içindi. Ya da belki de köpek ve kedilerimizin çoğu, yoldan karşıya geçerken bir kamyonun çarpması sonucu erkenden öldüklerindendi. Ya da belki, bir komşumuzun küçük oğlunun da ölmüş olmasındandı; benimle aynı okula giden bir kızın ve başka bir komşu delikanlı olan Buey Martín'in bir dans çıkışında motosikletinde ölmesi yüzündendi. O zamanlar ölüm sadece ihtiyarların ya da hastaların başına gelen bir şey değildi. Birilerinin hayatının baharında öldüğünü dinliyordum ve gözümün önüne güzel bir görüntü geliyordu.

Sonradan algım değişti. Hangi anda ya da neden bilmiyorum, korkmaya başladım. Mezarlığa gitmeyi bıraktım çünkü geceleri rüyamda ölülerin beni almaya geldiğini görüyordum.

Hanım'la olan buluşmalarım bir şekilde bu duyguları değiştirdi. Birlikte geçirdiğimiz akşamüstleri mezarlıkta geçirdiğim o akşamüstlerine benziyordu. Bir tür uzlaşma.

***

Bir taksi sürücüsü isteksizce de olsa beni Sáenz Peña'nın dış mahallesine getirmeyi kabul etti. Öğle vakti ve güneş tepemizde parlıyor. Şoför, iki yandan gürültüyle sokakları işgal eden motosiklet gruplarının yanından ilerlemeye çalışarak şehri boydan boya kat etmek yerine evinde olmak istiyor. Yol boyunca onu bir süreliğine beni beklemeye, işimin on beş dakikadan uzun sürmeyeceğine ikna etmeye çalışıyorum ama reddediyor; "Hayır hanımefendiciğim, nöbetim bitti, isterseniz size bir araba göndereyim." "Tamam," diyorum ama kimseyi göndermeyeceğinden, saat beşe kadar bütün şehrin yok olduğu, herkesin uyumaya gittiği o saatte kimsenin gelmek istemeyeceğinden şüpheleniyorum.

"Sizi nerede bırakayım?" diye soruyor yaklaşınca.

"Hemen burada."

51. ve 28. sokakların kesiştiği yerde duruyor. Parayı öderken bir daha deniyorum.

"Beni bir sürecik bekleyemeyeceğinizden emin misiniz?"

"Hayır hanımefendi, nöbetimin bittiğini söyledim.

Buraya kadar bile gelmemem gerekirdi, daha ne diyeyim."

Ben daha kapıyı doğru dürüst kapatmadan U dönüşü yapıyor, tozu toprağa katarak hızla uzaklaşıyor.

Bir tarafta hükümetin inşa ettiği evlerden oluşan bir mahalle var. Hepsi birbirinin aynı, hepsi beyaza boyanmış, güneşin yansımasıyla gözleri kamaştırıyorlar. Hepsinin çatısında da bir örnek su depoları var.

Diğer tarafta bir çöplük. Sinekler yüzünden mavi-yeşil bir renk almış bir bataklık. Arada bir atık yığınlarında etrafı koklayan birkaç köpek. Koku iğrenç.

Diğer iki bina alanı bomboş, otlarla kaplı.

María Luisa Quevedo'nun cesedini bu arazilerden hangisine atmışlardı?

Yön duygumu biraz kaybetmiş bir halde etrafa bakınıyorum. Kimse yok. Bazı yerlerde öğle saatleri beni gece yarısından daha fazla korkutuyor. Bir şey yapmış olmak için, sırt çantamda getirdiğim makineyle birkaç fotoğraf çekiyorum. Neden bilmem, manzara korkunç ve ıssız. Kendi kendime daha sonra hatırlamak için olduğunu söylüyorum, ama fotoğrafları hiçbir zaman bilgisayara geçirmeyeceğimi, büyük ihtimalle sileceğimi ya da kaybolacaklarını biliyorum.

Arkamdan birinin konuştuğunu duyduğumda bunu yapmaktayım.

"Haydi çek, çek, vali içinde yaşadığımız pislikten haberdar olsun."

Hemen köşedeki evine giden ve bisikletini iterek taşıyan bir kadın. Görünüşe göre beni gazeteci sanıyor.

Yaklaşıp selamlıyorum. Genç, zayıf ve enerjik bir ka-

dın.

"Gazete için mi fotoğraf çekiyorsunuz?"

"Hayır. Ama belki bana yardım edebilirsiniz. Yıllar önce bir kızın cesedini attıkları yeri arıyorum, hatırlar mısınız bilmem. Buraya, çöplüğe mi atmışlardı?"

"Maira Tévez mi? Evet evet, oraya, çöplüğe atmışlardı."

Maira Tévez cinayeti daha yeni, ama gazeteler onu hemen María Luisa Quevedo cinayetiyle kıyasladı. Maira yirmi bir yaşında, İngilizce öğretmenliği bölümünde okuyan bir öğrenciydi. 2010'da erkek arkadaşı Héctor Ponce onu başından vurarak öldürmüş, ardından cesedi parçalara ayırarak farklı yerlere atmıştı: Kollar ve bacaklar kızın oturduğu dairenin foseptik çukurundaydı; kafası bir atık alanına atılmış ve köpekler tarafından bir komşu kadının avlusuna götürülmüş, kadın da polise haber vermişti; gövdesiyse bu çöplükte bulunmuştu.

"Hayır, öbür kızı soruyorum: María Luisa Quevedo. Onun cesedini de buraya mı atmışlardı?"

"Ah, hayır. Quevedo'nun cesedini oraya attılar."

Çalılıklardan birini gösteriyor.

"Onu kocam bulmuş..."

"Cesedi kocanız mı buldu?"

"Evet, kayınvalidem hep bu hikâyeyi hatırlar."

"Kocanız evde midir? Onunla konuşmak isterdim."

"Evet, evde. Durun, biraz bekleyin de sorayım. Gazete için mi?"

"Hayır, bir kitap yazıyorum..."

Kadın, başıyla onaylıyor ve kapıdan geçip beton bir avluya benzeyen bir yere giriyor. Hemen ardından dışarı

çıkıp beni içeri davet ediyor.

Ev yarı karanlık, bütün panjurlar kapalı ve pek işe yaramayan ayaklı bir vantilatör var.

"Sinekler yüzünden her yeri kapatmak gerekiyor," diyor.

Gözlerim karanlığa alışınca, masaya oturmuş, kucağındaki kız bebeğe yemek yediren adamı fark ediyorum.

Selamlaşıyoruz ve orada olma nedenimi anlatıyorum.

"Sorun istemiyorum," diyor.

"İsterseniz adınızı kullanmayayım."

"İyi olur."

Kadın yanında, ayakta dikiliyor.

"Hadi, anlat ona," diye acele ettiriyor.

"Bir arkadaşımla birlikte hep bu karşıdaki araziye gelirdik. Yağmur yağdığında baraj dolardı ve hep balık olurdu. Kıyı olduğundan sadece oltayla balık avlardık. Bir çubukla yani, anlıyor musunuz? Neyse, o sabah düştük ve kıyıdaki bir ağacın altında Quevedo kızını gördük. Daha çocuktuk. Çok korktuk ve bir yetişkin aramak için koşarak çıktık."

Sessiz kalıyor ve mama kaşığını doldurup, kocaman gözlerle bana bakan bebeğin ağzına götürüyor.

"Annenin hep anlattığı şeyi anlat," diyor kadın, kocasının hikâyesi ona yetersiz gelmiş gibi görünüyor.

"Sonra bize kötü davrandılar, mahkemeye götürüp getirdiler, alakasız sorular sordular. Bu yüzden size sorun istemediğimi söyledim. O zamanlar yeterince sorun yaşadık."

Ben çıkarken kadın arkamdan geliyor ve kafasını ka-

pıdan dışarıya uzatıyor.

"Bakalım sinekler konusunda bir şey yapabilecek misiniz?" diyor: "Sinekler yüzünden dışarıda bir mate bile içilmiyor. Bakalım gazetede duyurabilecek misiniz?"

Ve içeri üşüşmesinler diye hızla kapatıyor.

Boş araziye kadar yavaş yavaş yürüyorum. Çalılar diz hizamda gibi görünüyor, yılanlardan çekindiğim için yolda kalıyorum. María Luisa'nın morg masasına ve oradan belediye mezarlığına götürülmeden önce içinde sallandığı su yatağından, gölcükten geriye hiçbir şey kalmamış.

Biraz önce konuştuğum adamı düşünüyorum. Kaderdeki ironiyi düşünüyorum. Yaşadığı mahalle oldukça yeni görünüyor, on yıldan eski değildir. O evler kurayla dağıtılıyor. Kurada çıkan evin karşısında hayatının en berbat manzarasına rastlamış: şişmiş, yüzü ve bir gözü kuşlar tarafından yenilmiş bir genç kız.

***

Genç yaşta kalp krizinden ölen bir delikanlının ve daha yeni doğmuş bir kız bebeğin kemikleriyle bir arada, bir nişte yatan o kemikler Sarita Mundín'e ait değil mi? Neredesin Sarita? Öbür ölü kız kim?

***

San José mezarlığının girişindeki bir tabelada, pazar günleri saat 18:00'de kapattıkları yazılı. On beş dakika var. Giriyorum ve Andrea'nın mezarının yerini sormak için görevliyi aramaya başlıyorum. Adam hiçbir yerde yok, bu yüzden mezarı kendi başıma arıyorum.

Doğrudan nişlere gitmeye karar veriyorum. En diptekilere gidiyorum ama tarihler çok eski. Yandakilerden birine gidiyorum, onlar daha yeni. Hızla aşağı ve yukarıya bakıyorum. Yok. Adam nereye girdi? Zaman yetmeyecek. Mezarı göremeden gitmek zorunda kalacağım.

Mozolelerin duvarlarına çarparak kesilen kahkahalar duyuyorum. O yöne doğru gidiyorum. Çıkışa doğru yürüyen iki genç kız. Gülüyorlar, kim bilir neye. Yollarına çıkıyorum.

"Bir niş arıyorum. Andrea Danne'den bahsedildiğini duymuş olabilir misiniz?"

"Evet, evde öldürdükleri kız."

"Hı-hı."

"Sanırım o tarafta," diyor kızlardan biri. "Küçükken hep gelirdim, ama uzun zamandır gelmiyorum. Sanırım o taraftaydı."

Söyledikleri yöne doğru hızla yürüyorum. İsimleri okuyorum, tarihler, fotoğraflar görüyorum. Sonunda, işte Andrea. Mezarı karşımda, sütlü çay renginde bir mermerden. Erkek arkadaşının onun için koyduğu levhanın yanı sıra, ailesinin ve '85 mezunu arkadaşlarının bıraktığı iki levha daha var. Sade bir haç ve gülümsediği bir fotoğraf, saçları açık, uzun, dalgalı ve renkli birkaç örgüsü var. İki vazoda mor papatyalar, turuncu güller ve birkaç dal beyaz frezya.

Aynı çiçekler, birkaç sıra aşağıdaki babasının –mermer cephesi olmayan, betonu soyulmuş ve ismi tebeşirle yazılmış– ve yine tamamlanmamış, yazıcıdan çıktı alınıp yapıştırılmış harflerle ismi ve ölüm tarihi yazılmış olan annesinin nişlerini de süslüyor.

Saat tam altıda çıkıyorum. Kapıdan çıkar çıkmaz arkamda bir ses duyuyorum. "Herhalde görevlidir," diye düşünüyorum, ama doğruluğundan emin olmak için arkama dönmüyorum.

Derler ki, insan mezarlıktan çıkarken hiçbir nedenle arkasına bakmamalıdır.

Sonsöz

Yıl, bir ay önce başladı. En az on kadın, kadın oldukları için öldürüldü. En az diyorum, çünkü yalnızca gazetelere çıkan, haber olan isimler bunlar.

Mariela Bustos, Córdoba'da (Las Caleras) yirmi iki kez bıçaklanarak öldürüldü. Marina Soledad Da Silva, Misiones'de (Nemesio Parma) dövülerek öldürüldü ve bir kuyuya atıldı. Zulma Brochero alnından bıçaklanarak ve Arnulfa Ríos silahla vurularak, ikisi de Córdoba'da (Rio Segundo) öldürüldü. Paola Tomé, Buenos Aires'te (Junín) boğularak öldürüldü. Priscilla Lafuente, Berazategui'de dövülerek öldürüldü, bir mangalda kısmen yakıldı, ardından bir nehre atıldı. Carolina Arcos, Santa Fe'de (Rafaela) bir inşaatta başına vurularak öldürüldü. Nanci Molina, Chaco'da (Presidencia de la Plaza) bıçaklanarak öldürüldü. Luciana Rodríguez, Mendoza'da dövülerek öldürüldü. Querlinda Vásquez, Santa Cruz'da (Las Heras) boğularak öldürüldü.

Yaz mevsimindeyiz ve hava sıcak, tıpkı ölü kızla kar-

şılaştığım ve aslında bu kitabı yazmaya başladığım 16 Kasım 1986 sabahına benziyor. Artık kırk yaşındayım ve hem o kızın hem de o zamandan beri ülkemde öldürülen binlerce kadının aksine, ben hâlâ hayattayım. Sadece şans eseri.

Dün Hanım'a veda ettim. Tarot destesi, her zaman olduğu gibi yeşil örtünün üstündeydi, ama dağıtmadık, sağ elimle kartları açmadım, soru sormadım. Artık bırakmanın zamanı geldiğini, bir taraftan öbürüne, yaşamdan ölüme gidip gelerek uzun süre geçirmenin iyi olmadığını söyledi. Kızların artık ait oldukları yere dönmeleri gerektiğini belirtti.

Bunu, aramızdaki küçük masanın üzerinden elimi tutarak söyledi. İkimiz de bütün buluşmalarımız süresince oturduğumuz yerlerimizde oturuyorduk; elimi sıktı. Ben de onun elini sıktım, o zaman o yavaş yavaş bırakmaya başladı. Ben biraz daha tuttum, onun aracılığıyla hâlâ kızları hissedebiliyordum. Bana baktı. Ya da kızlar bana baktı ve anladım, ben de bırakmaya başladım.

Üç beyaz mum. Kızlara olan vedam.

Bir beyaz mum Andrea için. Bir beyaz mum María Luisa için. Bir beyaz mum Sarita için ve eğer Sarita hayattaysa, ki umarım öyledir, o zaman o mum yirmi yıldan uzun süre önce Tcalamochita nehrinin kıyısında ortaya çıkan o isimsiz kız için. Hepsi için tek bir dilek: Huzur içinde yatsınlar.

Andrea cinayetinden önceki yazı taşrada, dedemlerin evinde geçirdim. Evlenmek ve köydeki yeni evine taşınmak üzere olan teyzem Liliana ile birlikte orada geçireceğim son yazdı. Bir siesta vakti, sırdaşı olan komşu

kadının, çocukları çoktan büyümüş olan Teya'nın evine gidiyorduk. Teya'nın çiftliğiyle dedeminki arasında yaklaşık beş kilometre mesafe vardı. O sene ben çok boy atmıştım ve ufak tefek olan teyzemle aynı boydaydım. Güneş yaksa da yavaş yürüyorduk. Kol kolaydık. Teyzem evlenince hiçbir şeyin aynı olmayacağını, küçüklüğümden beri paylaştığımız ve ben büyüdükçe daha da artan yakınlığın aynı kalmayacağını biliyordum. Artık bir adamla, eşiyle birlikte yaşayacaktı. Bir daha asla birlikte uyumayacak, sabaha kadar saatlerce çene çalamayacaktık. O yürüyüş özeldi.

Ona söylemedim, çünkü hüzünlenmemizi istemiyordum. Ama sanırım o da benzer bir duygu içindeydi. O zaman, dinlememeleri gereken sohbetleri dinleyen çocuklar gibi hep bölük pörçük duyduğum bir hikâye anlattı. Sadece tesadüfen mi anlattı yoksa o da o yürüyüşün son yürüyüşümüz olduğunu düşünmüş ve kendisi için önemli bir şeyi mi anlatmak istemişti, bilmiyorum.

Birkaç yıl önce aynı toprak yolda tek başına yürüyormuş. Yine siesta saatinde Teya'nın evine gidiyormuş, ağaçların altında radyo dinleyecek, mate çayı içecek ve dedikodu yapacaklarmış. Yolun yarısında, toprak yolun kenarlarında yetişen otların arasından, bir süredir ona yiyecekmiş gibi bakan kırk yaşındaki kuzeni Tatú ortaya çıkmış. Tatú bekârmış ve o zamana dek ne herhangi bir kızla sevgili olduğu ne de bir dansa gittiği duyulmuş.

"Ne yapıyorsun mendebur, beni korkuttun," demiş teyzem bir yandan da yoluna devam ederken. Ama adam cevap vermemiş ve onu kolundan yakalamış, o kadar sert sıkmış ki neredeyse teyzemin omzu çıkacakmış. Teyzem kurtulmak için kolunu çekmeye başlamış, o zaman adam

öbür kolunu da tutmuş. Bir an o kadar yaklaşmışlar ki şarap ve sigara kokulu nefesini hissetmiş. Gözleri kora dönüşmüş iki kömür parçası gibiymiş. Teyzemi sürüklemeye başlamış. Mısır tarlasının içine sokmak istiyormuş.

"Beni mısır tarlasına sokarsa önce tecavüz edeceğini, sonra da öldüreceğini düşündüm," dedi sesi titreyerek. "Beni öldüreceğinden emindim."

Tatú güçlü bir adammış ama aynı zamanda sarhoşmuş ve heyecandan başı dönmüş. Teyzem ufak tefek bir genç kızmış. Kollarına yapışmış kaba ellerden kurtulmak için gerekli gücü nereden bulduğunu kendine açıklayamıyor. Ama kendini kurtarabilmiş, hatta onu iterek kuru hendekteki molozların arasına düşürebilmiş. O kadar hızlı koşmuş ki atlar gibi çatlayacağını sanmış.

"Hiç o kadar korkmamıştım, hiç o zamanki kadar cesaretim de olmadı," dedi.

"Gözleri parlıyordu, ama belki de seraplar oluşturan kuvvetli güneş yüzündendi."

Daha sonra dedem Tatú'yu evire çevire dövmüş; o da bir daha asla teyzeme ve –umarım– başka hiçbir genç kıza yaklaşamamış.

Sımsıkı birbirimize dayanmış, kollarımız sıcaktan yapış yapış olmuş halde yürümeye devam ettik.

Kuzey rüzgârı mısır bitkilerinin sert yapraklarının arasından geçiyor, olgun sazları sallıyor, tehdit edici, ama iyice kulak kesilince küçük bir zaferin müziği gibi de duyulabilecek bir ses çıkartıyordu.

Buenos Aires, 30 Ocak 2014

Ölü Kızlar

Selva Almada

Yatağında uyurken bıçaklanarak öldürülen **Andrea Danne**: 19 yaşındaydı. Sevgilisiyle nehre yüzmeye gidip bir daha geri dönmeyen, cesedi de bulunamayan **Sarita Mundín**: 20 yaşındaydı. Temizlikçiliğe gittiği evden ayrıldıktan sonra tecavüze uğrayan, üzerindeki deri kemerle boğulup cesedi bir gölete atılan **María Luisa Quevedo**: 15 yaşındaydı.

Selva Almada, Arjantin'de 80'li yıllarda -"kadın cinayeti" teriminin bile henüz yaygınlaşmadığı zamanlarda- gerçekleşen ve failleri bulunamamış üç kadın cinayetinin izlerini sürüyor. Eşsiz bir gazetecilik örneği teşkil etmesinin yanı sıra, *Ölü Kızlar* aynı zamanda kadın cinayetlerinin politik niteliğini, kadınların gündelik hayatın akışı içerisinde sıklıkla tecrübe ettiği dehşet ve korku hissini, kadın bedeninin ve mahremiyetinin nasıl kolaylıkla kamuya ifşa edilebildiğini de oldukça sade ve vurucu bir dille aktarmayı başarıyor.

"Sanırım başarmamız gereken şey, dünyanın onlara bakışını yeniden inşa etmek. Nasıl göründüklerini bilirsek, onların dünyaya nasıl baktığını öğreneceğiz."

www.veritakitap.com

VERİTA / FEMİNA
ISBN 978 - 605 - 65337 - 7 - 8
9 786056 533778

14,90 TL